

Møteinnkalling

Utvalg: Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre
Møtested: , Sørstraumen / Teams
Dato: 27.05.2021
Tidspunkt: 11:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 90660709 eller e-post fmtrrub@statsforvalteren.no.

Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 14/21	Referatsaker		
RS	Rapport-evaluering av forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre stor verneområder		2021/5424
ST 15/21	Godkjenning av protokoll fra styremøte 07.01.2021		2021/179
ST 16/21	Protokoll fra styremøte 10.03.2021		2021/179
ST 17/21	Forvaltningsplan for Kvænangsbotn og Navitdalen - endelig godkjenning		2019/10217
ST 18/21	Retningslinjer for bruk av språk i verneområdestyrets informasjonsarbeid		2021/5349
ST 19/21	Verneområdestyrets bidrag til utvikling av besøkssenter reindrift Kvænangen		2021/5418

Informasjon og drøfting

Det serveres lunsj før møtet starter.

- Status for tiltak fra 2020 og 2021
- [Nye administrative nettsider for styret](#)
- Plan for styremøte/befaring 10.06.2021
- Status for prosessen med supplerende vern
- Innspill til Klima- og miljødepartementet om midler til drift. Formulering av brev.
- Eventuelt

ST 14/21 Referatsaker

Saksframlegg

Arkivsaksnr: 2021/5424-2

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 20.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre		27.05.2021

Rapport-evaluering av forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre stor verneområder

Forvalters innstilling

Saksopplysninger

Rapporten legges fram som orientering til styret. Den finnes tilgjengelig her

https://www.nasjonalparkstyre.no/uploads/files_kvaenangsbotn_navitdalen/Motedokumenter/2021/27052021-Styremote/NF-rapport-012021.pdf

Styret gjør en vurdering av hvordan rapporten skal behandles videre.

Vurdering

Saksframlegg

Arkivsaksnr: 2021/179-1

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 07.01.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre	15/21	27.05.2021

Godkjenning av protokoll fra styremøte 07.01.2021

Vedlegg:

1 Moteprotokoll-enkel

Forvalters innstilling

Protokoll fra styremøte 07.01.2021 godkjennes

Saksopplysninger

Vurdering

Møteprotokoll

Utvalg: Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre
Møtested: , Teams
Dato: 07.01.2021
Tidspunkt: 12:00 – 14.00

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon
John R. Karlsen	Leder
Tryggve Enoksen	MEDL
Ole Mathis Eira	MEDL
Marit Kristine Hætta Sara	NESTL
Hanne Wiesener	MEDL

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon
------	----------

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for
------	-----------

Merknader

Møtetid 2 timer. Forberedelse 3 timer.

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Rune Benonisen	Verneområdeforvalter
Asgeir K. Blixgård	Verneområdeforvalter

Underskrift:

Protokoll bekreftes formelt som sak i neste styremøte

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 1/21	Referatsaker		
ST 2/21	Tiltaksplan 2021 - innsending		2020/9869
ST 3/21	Kulturminneprosjektet 2019-2020. Godkjenning av sluttrapport. Avslutning av prosjekt.		2019/2644
ST 4/21	Dispensasjon for motorferdsel i Kvænangsbotn lvo for preparering av skiløyper. Gjelder for sesong 2020/2021 til og med 2023/2024.		2020/11275
ST 5/21	Godkjenning av møteprotokoll fra 10.11.2020		

MØTEPLAN 2021

07.01.2021 Styremøte – teams

16.-17.02.2021 Nasjonal styresamling arr: Miljødirektoratet.

08.04.2021 Befaring Navitdalgammen

10.06.2021 Styremøte befaring

24.08.2021 Styremøte

11.11.2021 Styremøte

ST 1/21 Referatsaker

Saksprotokoll i Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre - 07.01.2021

Vedtak

ST 2/21 Tiltaksplan 2021 - innsending

Saksprotokoll i Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre - 07.01.2021

Behandling

Enstemmig vedtatt

Vedtak

Tiltaksplan for 2021, datert 07.01.2020, legges til grunn for innmelding av behov for midler.

Planen legges til grunn for detaljplanlegging av forvalternes arbeid i 2021.

Endelig prioritering av tiltak gjøres når bevilgning foreligger.

Forvalters innstilling

Tiltaksplan for 2021, datert 07.01.2020, legges til grunn for innmelding av behov for midler.

Planen legges til grunn for detaljplanlegging av forvalternes arbeid i 2021.

Endelig prioritering av tiltak gjøres når bevilgning foreligger.

ST 3/21 Kulturminneprosjektet 2019 - 2020 - godkjenning av sluttrapport - avslutning av prosjekt

Saksprotokoll i Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre - 07.01.2021

Behandling

Enstemmig.

Vedtak

Prosjektrapporter tas til orientering.

Forvalters innstilling

Prosjektrapporter tas til orientering.

ST 4/21 Dispensasjon for motorferdsel i Kvænangsbotn landskapsvernområde for preparering av skiløyper - gjelder for sesong 2020 - 2021 til og med 2023 - 2024

Saksprotokoll i Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre - 07.01.2021

Behandling

Enstemmig

Vedtak

Kvænangsbotn grendehus får dispensasjon til å benytte snøskuter i Kvænangsbotn landskapsvernområde til preparering av skiløyper.

Vedtaket gjelder fra høst 2020 og fire sesonger, det vil si at det trengs ny søknad høsten 2024. Kjøringen skal avsluttes 15.april hvert år for å gi ro til hekkende fugl. I år hvor påsken er sent, dvs etter 15.april kan sesongen forlenges til dagen etter 2.påskedag.

Formålet med bruk av snøskuter er preparering/tråkking av skiløyper for allmennheten og gjelder for løyper; Løype: grensen LVO Limpa til Dalstuen. Løype: Dalveien. Fra grense LVO til Dalstuen. Løype: Fra grense landskapsvernområde til Gearbetjavri.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i pkt 6.3 k) og §4 i verneforskriften for Kvænangsbotn landskapsvernområde og naturmangfoldloven § 48. Tiltaket er vurdert mot prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Følgende vilkår gjelder for vedtaket:

Tillatelsen gjelder kjøring med snøskuter fortrinnsvis med løypeplog på snødekt mark og for nødvendig preparering i forbindelse med større snøfall eller vind. Inn til 2 scootere kan benyttes samtidig.

Tillatelsen er bare gyldig sammen med godkjent dispensasjon/tillatelse fra Kvænangen kommune etter motorferdselsloven. Alle som skal utføre arbeidet/kjøring skal være oppført i «kjørebok» som er vedlagt vedtaket. Ved evt behov for endringer av personell i løpet av sesongen, må dette meldes ved at det sendes ny oppdatert liste som kvitteres ut.

Ved sesongslutt og senest 1. juni skal det leveres kjørebok med opplisting av alle Turer og rapport for året som gikk. Dette også jmf samarbeidsavtale fra 2016 .

Under kjøring må medbringes:

1. Denne tillatelsen
2. Utfylt kjørebok
3. Dispensasjon /tillatelse fra Kvænangen kommune

Kjøringen skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade på miljø og mennesker. Ved fare for skade på naturmangfoldet, eller forstyrrelse av dyreliv skal kjøringen avbrytes.

Tillatelsen kan trekkes tilbake hvis det oppdages brudd på vilkårene.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet. Klagefrist er tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom verneområdestyret som vurderer saken på nytt før klagen videresendes.

Forvalters innstilling

Kvænangsbotn grendehus får dispensasjon til å benytte snøskuter i Kvænangsbotn landskapsvernområde til preparering av skiløyper.

Vedtaket gjelder fra høst 2020 og fire sesonger, det vil si at det trengs ny søknad høsten 2024. Kjøringen skal avsluttes 15.april hvert år for å gi ro til hekkende fugl. I år hvor påsken er sent, dvs etter 15.april kan sesongen forlenges til dagen etter 2.påskedag.

Formålet med bruk av snøskuter er preparering/tråkking av skiløyper for allmennheten og gjelder for løyper; Løype: grensen LVO Limpa til Dalstuen. Løype: Dalveien. Fra grense LVO til Dalstuen. Løype: Fra grense landskapsvernområde til Gearbetjavri.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i pkt 6.3 k) og §4 i verneforskriften for Kvænangsbotn landskapsvernområde og naturmangfoldloven § 48. Tiltaket er vurdert mot prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12.

Følgende vilkår gjelder for vedtaket:

Tillatelsen gjelder kjøring med snøskuter fortrinnsvis med løypeplog på snødekt mark og for nødvendig preparering i forbindelse med større snøfall eller vind. Inn til 2 scootere kan benyttes samtidig.

Tillatelsen er bare gyldig sammen med godkjent dispensasjon/tillatelse fra Kvænangen kommune etter motorferdselsloven. Alle som skal utføre arbeidet/kjøring skal være oppført i «kjørebok» som er vedlagt vedtaket. Ved evt behov for endringer av personell i løpet av sesongen, må dette meldes ved at det sendes ny oppdatert liste som kvitteres ut.

Ved sesongslutt og senest 1. juni skal det leveres kjørebok med opplisting av alle Turer og rapport for året som gikk. Dette også jmf samarbeidsavtale fra 2016 .

Under kjøring må medbringes:

1. Denne tillatelsen
2. Utfylt kjørebok
3. Dispensasjon /tillatelse fra Kvænangen kommune

Kjøringen skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade på miljø og mennesker. Ved fare for skade på naturmangfoldet, eller forstyrrelse av dyreliv skal kjøringen avbrytes.

Tillatelsen kan trekkes tilbake hvis det oppdages brudd på vilkårene.

Klageadgang

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet. Klagefrist er tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom verneområdestyret som vurderer saken på nytt før klagen videresendes.

ST 5/21 Godkjenning av protokoll fra styremøte 10.11.2020

Saksprotokoll i Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre - 07.01.2021

Behandling

Enstemmig vedatt

Vedtak

Protokoll godkjennes med følgende tillegg. Lise Brekmoe fra Nord-Troms museum presenterte fagrapport fra kulturminneprosjektet påføres under – orienteringssaker.

Forvalters innstilling

Protokoll godkjennes

Saksframlegg

Arkivsaksnr: 2021/179-4

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 20.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre	16/21	27.05.2021

Protokoll fra styremøte 10.03.2021

Vedlegg:

1 Protokoll-kort

Forvalters innstilling

Protokollen godkjennes

Saksopplysninger

Vurdering

Møteprotokoll

Utvalg: Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre
Møtested: , Teams
Dato: 10.03.2021
Tidspunkt: 12:00

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon
John R. Karlsen	Leder
Tryggve Enoksen	MEDL
Ole Mathis Eira	MEDL
Marit Kristine Hætta Sara	NESTL

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon
Hanne Wiesener	MEDL

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for
Eirik L. Mevik	Hanne Wiesener

Merknader

Møtetid 2 timer, forberedelse 1 time

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
Rune Benonisen	Forvalter

Protokollbekreftelse:

Protokoll godkjennes på e-post etter møtet og fremmes som sak i påfølgende møte.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
--------------------	---------	--------	------------------

ST 6/21 Behandling av tiltaksplan 2021 etter bevilgning**Saksprotokoll i Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre - 10.03.2021****Vedtak**

Verneområdestyret vedtar tiltaksplan datert 10.03.2021. Følgende disponering etter bevilgning over posten tiltak i verneområder;

1	Nye nettsider	Bevilget over driftsmidler
2	Informasjonsplakater	Kr 80 000
4	Skilting til innfallsport	Kr 130 000
6	Videreutvikling av innfallsport	Kr 40 000,-

Styret tar til etterretning at følgende tiltak ikke er innenfor formålet med tilskuddsposten.

3	Samarbeid om løpende vedlikehold infrastruktur	Utenfor postformål
5	Opprusting av eksisterende kultursti - manuskript	Utenfor postformål

Styret mener det bør kunne settes av midler også til løpende drift, og vil sende et brev om dette til departement og direktoratet.

Forvalters innstilling

Saken fremmes uten innstilling

Arkivsaksnr: 2019/10217-20

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 19.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre	17/21	27.05.2021

Forvaltningsplan for Kvænangsbotn og Navitdalen - endelig godkjenning

Vedlegg:

- 1 Forvaltningsplan KVB-NAV - ENDELIG-27052021
- 2 Forvaltningsplan for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder - endelig godkjenning

Forvalters innstilling

Verneområdestyret godtar presiseringer og endringer gitt fra Miljødirektoratet i brev av 11.03.2021.

Forvaltningsplan for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder vedtas med dette som endelig plan med dato 27.05.2021.

Saksopplysninger

Verneområdestyret behandlet utkast til forvaltningsplan den 10.11.2020 etter å ha gjort justeringer etter faglig gjennomgang. Planen ble så sendt til formell godkjenning til Miljødirektoratet.

I brev av 11.03.2021 gir Miljødirektoratet godkjenning av forvaltningsplanen. Men det forutsettes at innhold i planen rettes opp i henhold til kommentarer og innspill. Disse er;

Miljødirektoratet har noen forslag til presiseringer og mindre endringer i utkastet til forvaltningsplan. Kommentarene er lagt direkte inn i planutkastet som er vedlagt.

For tema reindrift, har vi foreslått å omstrukturere litt på retningslinjene. Forslag til tekst ligger vedlagt. Direktoratet ber også om at planen inkluderer et avsnitt om overtredelsesgebyr i kap. 7.3.

Vurdering

De endringene som Miljødirektoratet ønsker er følgende

Side 74 pkt 6.3 –

§ 74 Overtredelsesgebyr er et administrativt sanksjonsmiddel for brudd på naturmangfoldloven og forskrifter gitt med hjemmel i loven som ikke er så alvorlige at de politianmeldes. Avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges eller ikke, skjer etter en samlet vurdering av en rekke hensyn, som for eksempel overtredelsens grovhet, omfang og virkninger. Myndigheten til å avgjøre om det skal ilegges overtredelsesgebyr ligger til Miljødirektoratet. Ileggelse av overtredelsesgebyr er et enkeltvedtak og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven om forhåndsvarsel, partsinnsyn, begrunnelse og klagerett må derfor følges.

Vurdering:

Dette er en bestemmelse som definerer reglene for overtredelsesgebyr. Det er kurant informasjon.

Side 37-38 – retningslinjer for reindriftsbruk

Miljødirektoratet foreslår flytting av tekst slik at rekkefølgen blir endret. Det foreslås også noen presiseringer i teksten.

Gjennomstreket tekst er opprinnelig tekst som foreslås endret)

~~Generelt bør all motorferdsel hvor transport av utstyr og materiell er hovedformålet skje på frossen mark, siden det gjør minst skade på terrenget. Bruk av luftfartøy og barmarkskjøretøy i reindriften er ikke gitt et generelt unntak fra forbudet mot motorferdsel i verneområdene, og må derfor omsøkes.~~

Det betyr i praksis at det er distriktets egne planer som legges til grunn brukes som grunnlag ved behandling av dispensasjon for hvilken motorferdsel som kan foregå. ~~Vi legger til grunn at~~ Distriktsplanene må oppfyller inneholde opplysninger som nevnt i reindriftsloven § 62 pkt. 3.

Distriktsplanene gir ikke en dispensasjon i seg selv, men oppdaterte og godkjente ~~distriktsplaner skal~~ ~~være grunnlaget~~ som gir informasjon og opplysninger som er nødvendig vil brukes som grunnlag for å vurdere og behandle en dispensasjonssak etter verneforskriften .

Vurdering:

Vi oppfatter presiseringene som oppklarende. De er ment å presisere at distriktsplanen i seg selv ikke er en dispensasjon, men et grunnlag som styret vil bruke i sin behandling av dispensasjonsbehandling.

Øvrige innspill gjelder endringer på enkeltord eller mindre tekstlige justeringer.

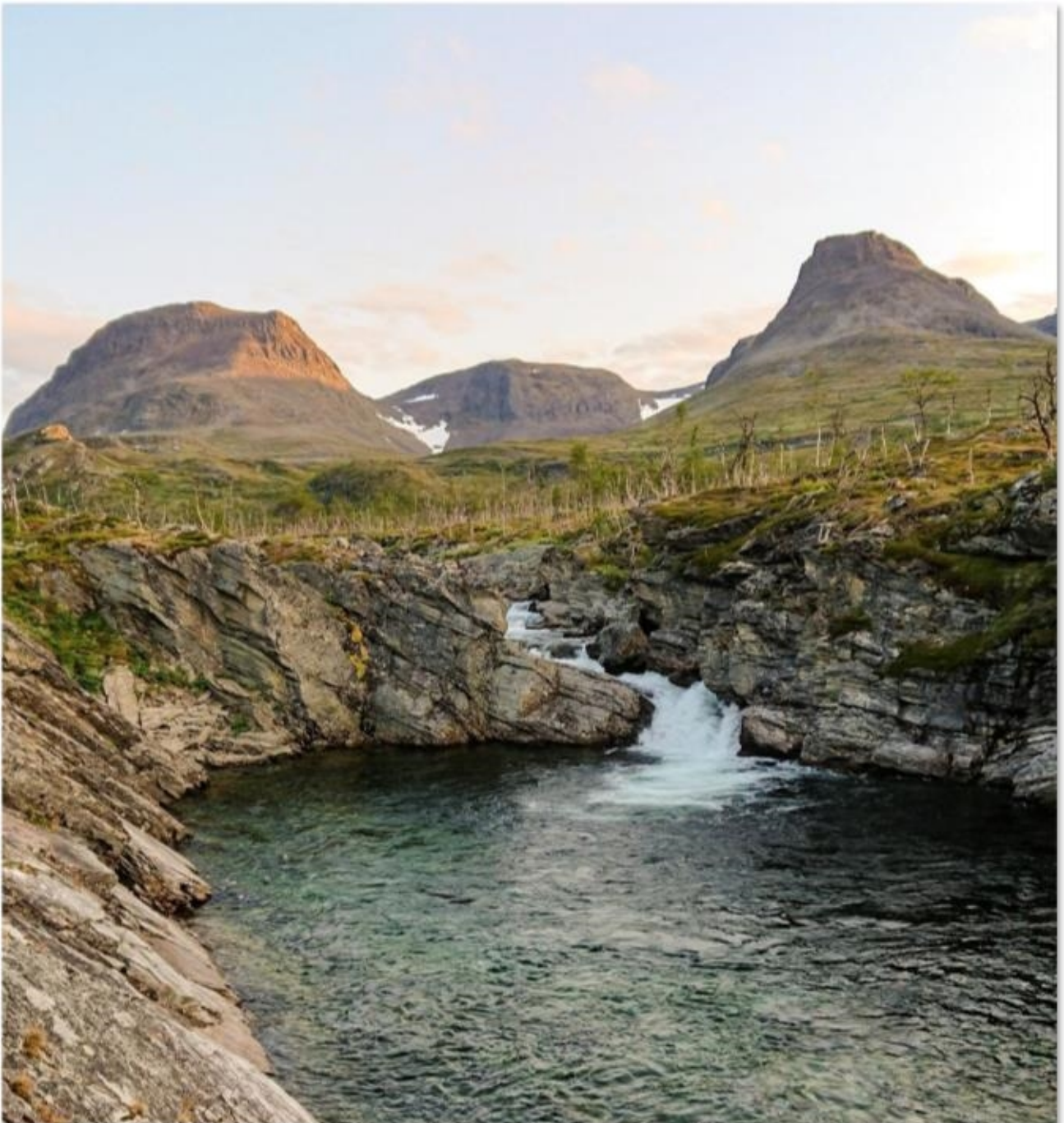

Navitdalen
landskapsvernområde

Kvænangsbotn
landskapsvernområde

Forvaltningsplan Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder

Dato vedtatt høring: 09.06.2020

Dato for høring: 03.07.2020 – 15.09.2020

Dato for merknadsbehandling: 11.10.2020

Dato for Miljødirektoratets godkjenning: 11.03.2021

Styrets endelige godkjenning: 27.05.2021

Forsidebilde: Inggágorði/Ingafossen i Navitdalen. Foto: Rune Benonisen

INNHold

1	FORORD.....	4
2	INNLEDNING.....	4
2.1	Vern av Kvænangsbotn og Navitdalen.....	5
2.2	Navn på verneområdene	6
2.3	Eierforhold.....	6
2.4	Verneforskriften og lovverket.....	7
2.5	Forvaltningsplanen	9
3	KUNNSKAPSSTATUS OM VERNEVERDIER I KVÆNANGSBOTN OG NAVITDALEN.....	10
3.1	Landskap.....	10
3.2	Geologi.....	11
3.3	Plantelivet.....	14
3.4	Dyreliv.....	20
3.5	Kulturminner.....	23
3.6	Kulturlandskap.....	25
3.7	Oppsummering – kunnskapsstatus for verneverdier	27
3.8	Trusler mot verneverdiene	29
4	FORVALTNINGSMÅL OG BEVARINGSMÅL.....	32
4.1	Mål med forvaltningen av Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder	32
4.2	Bevaringsmål	32
5	BRUKERINTERESSER OG RETNINGSLINJER FOR BRUK.....	33
5.1	Reindrift.....	33
5.2	Fritidsbruk.....	41
5.3	Jakt og fiske	52
5.4	Telting.....	54
5.5	Bålbrenning og plukking av nyttevekster	54
5.6	Infrastruktur for friluftsliv og annen bruk av områdene	55
5.7	Jordbruk.....	67
5.8	Skogbruk.....	67
5.9	Skuterløyper, skiløyper og motorferdsel for varig forflytningshemmede.....	71
5.10	Kraftanlegg og tekniske anlegg.....	72
5.11	Reiseliv.....	72
6	ADMINISTRASJON, FORVALTNINGSARBEID OG SAKSBEHANDLING.....	73
6.1	Organisering av verneområdeforvaltningen	73

6.2	Saksbehandlingsrutiner	73
6.3	Håndheving og oppfølging av ulovligheter	74
6.4	Oppsyn	75
6.5	Politi, brann, redning, Forsvaret og andre myndigheters aktivitet i verneområdene.....	75
7	OVERORDNET TILTAKSPLAN 2021–2026	78
8	REFERANSER	79
8.1	Andre kilder	79
9	VEDLEGG	80
9.1	Tiltaksoversikt – gjennomførte tiltak.....	80
9.2	Utredninger og kartlegging – gjennomført.....	82

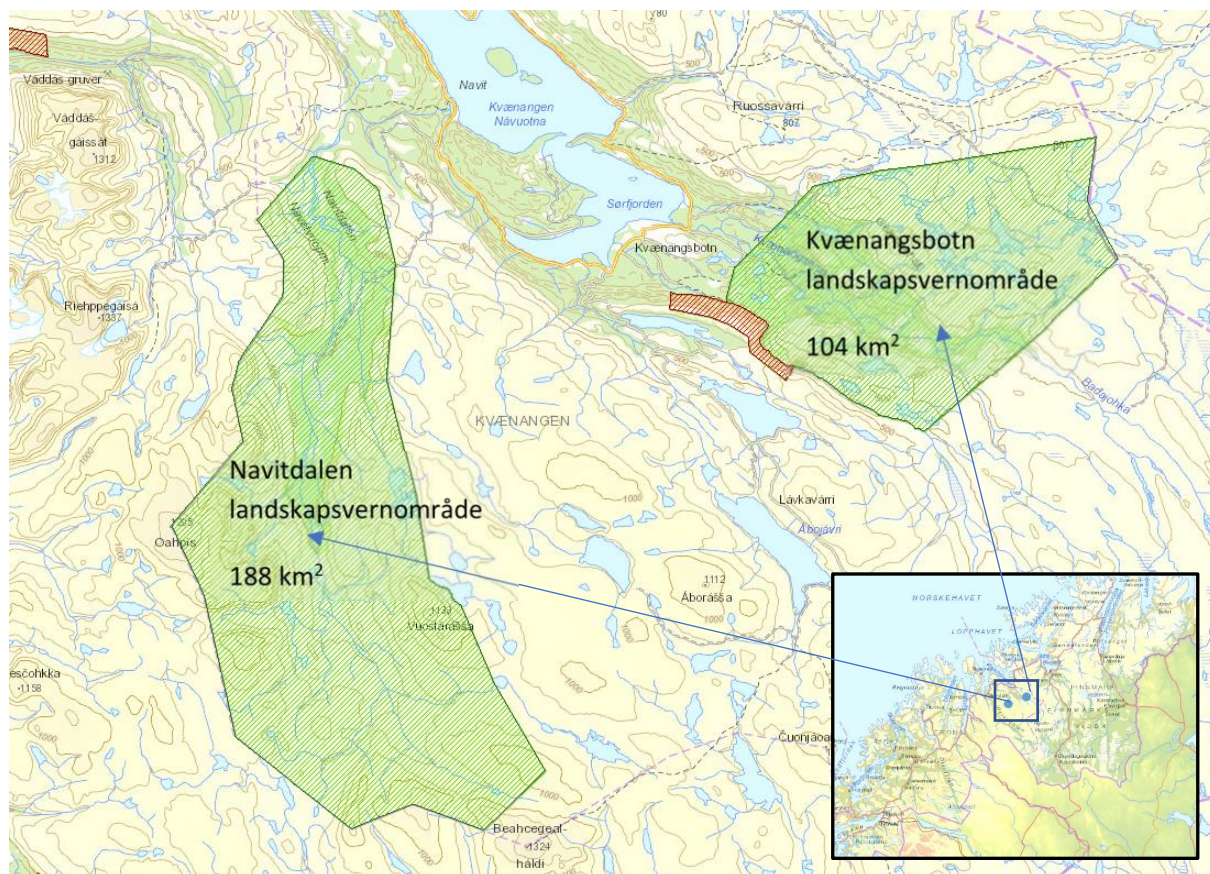
1 FORORD

Dette dokumentet er et høringsutkast til forvaltningsplan for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvern-områder. Den er utarbeidet i medhold av verneforskriftene som er vedtatt for begge områdene samt naturmangfoldloven § 36.

Hovedformålet med forvaltningsplanen er å utdype bestemmelsene i verneforskriftene. Forvaltningsplanen forklarer nærmere hvordan vernebestemmelser fortolkes og praktiseres. Verneområdestyret har lagt til rette for stor grad av medvirkning og innspill gjennom arbeidet med denne planen. Målet er at planen skal gi verneområdestyret et bedre grunnlag for god forvaltning av våre felles verdier, og at brukerinteresser som berøres av vernet skal oppfatte forvaltningen som entydig og enkel å forholde seg til.

2 INNLEDNING

Denne forvaltningsplanen gjelder for både Kvænangsbotn landskapsvern-område (KLVO) og Navitdalen landskapsvern-område (NLVO). Mange rettslige forhold er identiske for disse verneområdene, og de har fått svært likt formulerte verneforskrifter med blant annet identisk formålsparagraf. Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvern-områder er forvaltningsmyndighet for begge, og det er derfor naturlig at områdene har samme forvaltningsplan. Ved forhold som kun gjelder ett av områdene, er dette spesifisert i forvaltningsplanen.

Figur 1. Oversiktskart Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvern-områder.

KLVO og NLVO er hhv. 104 km² og 188 km² store, og ligger begge i Kvænangen kommune.

Fylkesmannen i Troms (nå Statsforvalteren i Troms og Finnmark) hadde rollen som forvaltningsmyndighet for KLVO og NLVO fra områdene ble vedtatt vernet gjennom Kongelig resolusjon 18. februar 2011 inntil verneområdestyret fikk delegert sin myndighet etter konstituering 15. mai 2013.

2.1 Vern av Kvænangsbotn og Navitdalen

Verneplan for KLVO og NLVO ble lagt frem av Miljøverndepartementet i Kongelig resolusjon 18. februar 2011. Vernet er hjemlet i naturmangfoldloven § 36 (landskapsvernområder). Opprinnelig ble områdene foreslått vernet med ønske om å oppfylle internasjonale forpliktelser i følgende dokumenter:

- St.meld. nr. 62 (1991–92) Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge
- St.meld. nr. 26 (2006–2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand
- St.meld. nr. 58 (1996–97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling
- Prop. 1 S (2010–2011) for Miljøverndepartementet
- Verdens naturvernunion (IUCN) og Biomangfoldkonvensjonen (CBD) jf. naturmangfoldloven § 46 første ledd

2.1.1 FORARBEID TIL VERNET

Fylkesmannen i Troms meldte formell oppstart av verneplanarbeidet 14. september 2005. Tidligere samme år hadde Fylkesmannen avholdt orienteringsmøter med Kvænangen kommune og grunneierne.

Etter melding om oppstart i 2005, ble det opprettet en arbeidsgruppe med representanter fra lokalbefolkningen, grunneierne, kommunen, Troms fylkeskommune og Fylkesmannen. I møter med reindriften var det avtalt at medvirkning fra reindriften skulle skje i egne møter mellom Fylkesmannen og representanter fra berørte reinbeitedistrikt.

I oktober 2006 ble prosessarbeidet midlertidig stilt i bero i påvente av retningslinjer for konsultasjonsplikt i forhold til samiske interesser. Avtale mellom Sametinget og Miljøverndepartementet om retningslinjer for verneplanarbeid etter naturvernloven i samiske områder ble inngått 31. januar 2007.

Konsultasjon med Sametinget ble gjennomført 21. september 2007, og partene kom til enighet om sammensetning av arbeidsgruppe og mandat for denne. Arbeidsgruppa ble gitt som mandat å bistå Fylkesmannen i verneplanarbeidet for landskapsvernområder i Kvænangsbotn og Navitdalen.

Forslaget til landskapsvernområder i Kvænangsbotn og Navitdalen ble sendt på felles lokal og sentral høring 11. mars 2010 med høringsfrist 1. juni 2010. I forbindelse med høringen ble det også arrangert åpent folkemøte 26. april 2010 om verneforslagene på kommunehuset i Kvænangen kommune.

Fylkesmannen sendte sin tilrådning til Direktoratet for naturforvaltning 1. juli 2010. Verneforslaget ble sendt på foreleggelse til berørte departementer 1. november 2010. I henhold til «prosedyrer for konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget» av 11. mai 2005 hadde Miljøverndepartementet konsultasjoner med Sametinget. Det ble oppnådd enighet med Sametinget om opprettelsen av verneområdene.

2.2 Navn på verneområdene

KLVOs offisielle navn er Kvænangsbøtn landskapsvernområde, Bađaávžži ja Gearbbehiid suodjemeahcci og Niemenaikun ja Kärpikän suojeluala på hhv. norsk, samisk og kvensk.

**Bađaávžži ja Gearbbehiid
suodjemeahcci**

**Niemenaikun ja Kärpikän
suojeluala**

**Kvænangsbøtn
landskapsvernområde**

NLVOs offisielle navn er Navitdalen landskapsvernområde, Návetvuomi suodjemeahcci og Navetanvuoman suojeluala på hhv. norsk, samisk og kvensk.

**Návetvuomi
suodjemeahcci**

**Navetanvuoman
suojeluala**

**Navitdalen
landskapsvernområde**

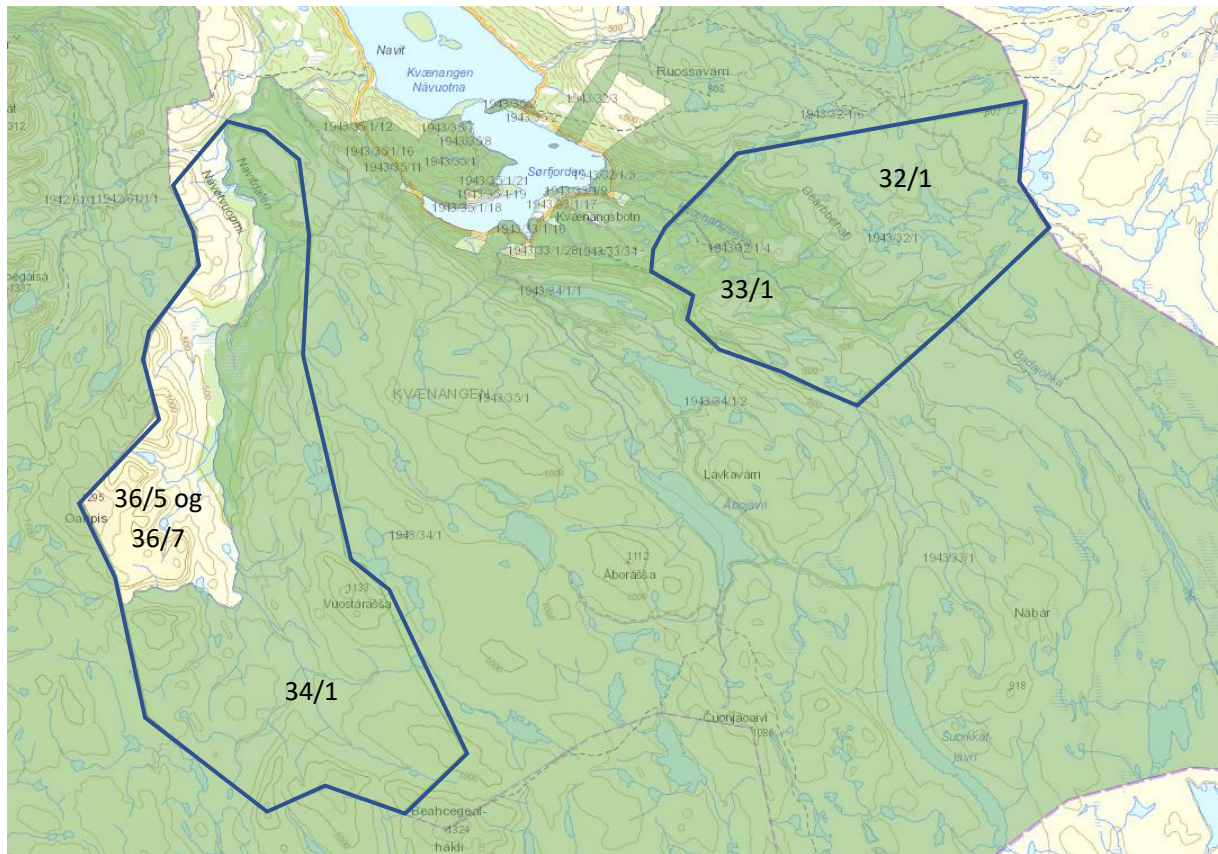
2.3 Eierforhold

Følgende eiendommer inngår som del av verneområdene.

Tabell 1. Oversikt grunneierforhold i Kvænangsbøtn og Navitdalen landskapsvernområder.

Verneområde	Gnr/bnr	Hjemmelshaver (per 2019)	Omtrent areal i lvo
Navitdalen lvo	1943/34/1	Statskog SF	131 km ²
Navitdalen lvo	1943/36/5 og 1943/36/7	Bjørg Abrahamsen Gunn Anita Jacobsen	55 km ²
Kvænangsbøtn lvo	1943/33/1	Statskog SF	31 km ²
Kvænangsbøtn lvo	1943/32/1	Statskog SF	72 km ²
Kvænangsbøtn lvo	1943/32/2	Statskog SF	

Det hefter også en rettighet til Navitelva som gjelder fallrettigheter. Fallretten ligger til eget bruksnummer (gnr/bnr 36/8) og eies av Lars Helge Beldo (per 2019).

Figur 2. Kart med grunneiendom angitt i Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder. Kilde: Statskog.no.

2.4 Verneforskriften og lovverket

De lovmessige rammene for forvaltning av KLVO og NLVO er gitt gjennom egne verneforskrifter og naturmangfoldloven. Det er forvaltningsmyndighetens plikt å påse at forvaltningen foregår innenfor de rammene som er gitt.

2.4.1 VERNEFORSKRIFTER

Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter (M106-2014) slår fast at verneområdenes verneforskrifter regulerer den fysiske råderetten til grunneiere, rettighetshavere og andre brukere av området.

Nedenfor følger et utdrag fra verneforskriftene med de paragrafene som betyr mest for den praktiske forvaltningen av verneområdene:

§ 1. Verneformålet

Forskriftenes første paragraf heter formålsparagrafen og definerer formålet med vernet. Den er viktig i forhold til skjønnsutøvelsen, hvor det grunnleggende prinsippet er at tiltak som kan skade verneformålet ikke skal tillates. Formålet til Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder er identiske (se tekstboks under).

§ 1. Formål

Formålet med Kvænangsbotn landskapsvernområde er å ta vare på et natur- og kulturlandskap i et dalføre med variert og særpreget skog-, fjell- og vassdragsnatur, som er lite berørt av tekniske inngrep og som skaper identitet for kvensk og samisk kultur.

Videre er formålet å:

- ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer
- ta vare på særpreget og vakker vassdragsnatur
- ta vare på særpreget flora og fauna
- ta vare på landskapselement og kulturminner som vitner om samisk reindrift og sjøsamisk og kvensk bruk av området

Allmennheten skal ha anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

§ 3. Vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene informerer om hvilke inngrep og aktiviteter som tillates/ikke tillates.

Bestemmelsene er tematisk ordnet, og er delt inn i: 1) Landskapet, 2) Plantelivet, 3) Dyrelivet, 4) Kulturminner, 5) Ferdsel, 6) Motorferdsel og 7) Forurensning. For hvert tema gis det først et generelt forbud mot alle inngrep og tiltak som kan skade verneverdiene, deretter nevnes generelle unntak fra forbudene, og til slutt listes tiltak som det kan søkes dispensasjon om (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser).

§ 4. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Denne bestemmelsen åpner for å kunne innvilge dispensasjon i tilfeller hvor de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene ikke gjelder, gitt at det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig.

2.4.2 NATURMANGFOLDLOVEN

Vedtak om vern av Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder er hjemlet i naturmangfoldloven. I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8–12 (miljørettslige prinsipper) legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken. Dette betyr at vedtak som fattes av forvaltningsmyndigheten må være vurdert i forhold til de miljørettslige prinsippene i § 8 (kunnskapsgrunnlaget), § 9 (føre-var-prinsippet), § 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning), § 11 (kostnadene ved miljøforingelse skal bæres av tiltakshaver) og § 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder).

2.4.3 FORHOLD TIL ANNEN LOVGIVNING

I verneområdene går verneforskriften foran annet lovverk, gitt at forskriften ikke sier noe annet. Annet lovverk gjelder i tillegg til verneforskriften, og dersom forhold ikke nevnes i forskriften, reguleres de etter andre lover.

2.5 Forvaltningsplanen

Alle nasjonalparker og store landskapsvernområder som har lokal forvaltning, skal ha en forvaltningsplan. Forvaltningsplanen skal utarbeides innenfor de rammer verneforskriften setter, og den skal utarbeides slik at det kan være et praktisk hjelpemiddel for å opprettholde og fremme verneformålet. Den skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi konkrete retningslinjer om bruk og skjøtsel.

Som del av forvaltningsplanen skal det utarbeides en Besøksstrategi (vedtatt 12. november 2019). Hensikten er å styre ferdsel, identifisere behov for informasjon og vurdere eventuell tilrettelegging. Strategien skal oppdateres slik at den er i henhold til den til enhver tid gjeldende forvaltningsplanen.

Gjennom forvaltningsplanen skal det gjøres eventuelle avveininger mellom ulike verne- og brukerinteresser innenfor de rammene som verneforskriftene gir. Den skal også formidle klare mål og nødvendige tiltak for å følge opp intensjonene bak vernevedtaket. I en forvaltningsplan skal det settes klare forvaltningsmål for området. Det skal normalt også settes bevaringsmål. Det er ikke gjort i denne planen, men utsettes og vil utarbeides i løpet av 2021 og innarbeides i forvaltningsplanen.

Forvaltningsplaner har et langsiktig perspektiv. Den bør revideres første gang etter fem til sju år, deretter hvert tiende år. Det er verneområdestyrets ansvar å utarbeide planen. Som tillegg til forvaltningsplanen lager verneområdestyret en tiltaksplan for hvert år med tiltak som er forankret gjennom forvaltningsplanen. Dette gir oversikt over tiltak man ønsker å gjennomføre i verneområdene det kommende året og over flere år. Tiltaksplanen vedtas normalt i februar/mars, og revideres oftere enn forvaltningsplanen.

2.5.1 PROSESS FOR UTARBEIDELSE AV FORVALTNINGSPLANEN

Verneområdestyret har drøftet oppstart av forvaltningsplan flere ganger siden 2014, uten at det har vært kapasitet til å følge dette tilstrekkelig opp.

Verneområdestyret gjorde 9. november 2017 vedtak om prosessplan for arbeidet. Planen ble utarbeidet samtidig med besøksforvaltningsstrategien for verneområdene. Verneområdestyret gjorde vedtak om oppstart og prosessplan 9. november 2017. Senere er prosessplanen justert 5. april 2018 (ved oppnevning av nye styremedlemmer).

Planutkast ble utarbeidet stykkevis frem til høsten 2018, og det ble gjennomført en innspillrunde blant lokale og regionale interessegrupper i november 2018. Planarbeidet har så blitt liggende til våren/sommeren 2019, og ble tatt opp til første behandling i verneområdestyret 27. august 2019. Etter det har prosessen gått som vist i tabellen under:

Utkast mottatt etter faglig gjennomgang	06.03.2020
Første merknadsbehandling VO-styret	09.06.2020
Planene sendes på høring	05.07.2020
Frist for høringsuttalelser	15.10.2020 (etter utsettelse 1 måned)
Merknadsbehandling/vedtak	10.11.2020
Godkjenning Miljødirektoratet	11.03.2021
Styrets endelige godkjenning	27.05.2021

Det er pga. covid-19-restriksjoner ikke gjennomført ordinære høringsmøter som forutsatt ved oppstart. Det ble gitt mulighet for digitale høringsmøter med interessegrupper, men det har ikke vært interesse for slike møter.

3 KUNNSKAPSSTATUS OM VERNEVERDIER I KVÆNANGSBOTN OG NAVITDALEN

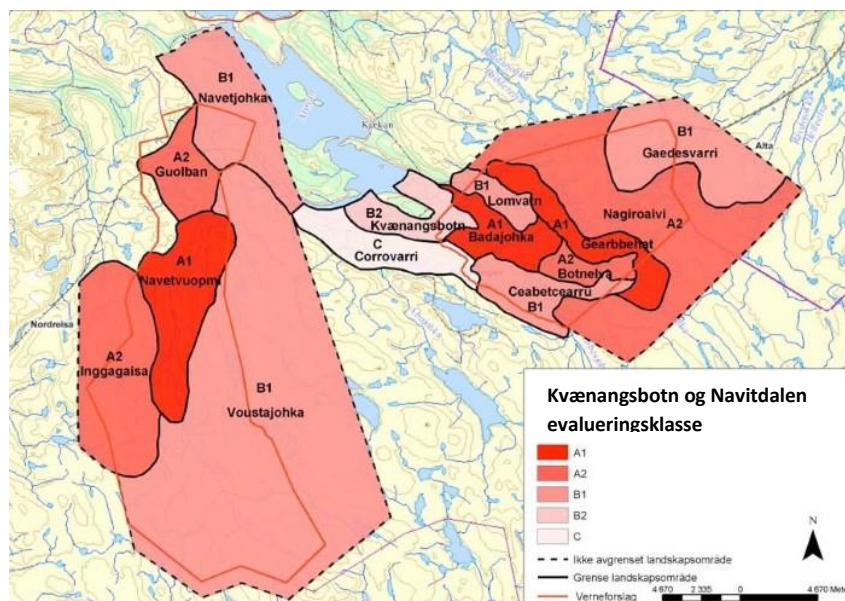
3.1 Landskap

Landskapet i Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder består av et særpreget skogs- og fjellterreng med store landskapsverdier (Melby, 2005).

Kvænangsdalen i Kvænangsbotn landskapsvernområde preges av en svært variert, såkalt småskala topografi med åser, koller og små daler. Den skogkledte dalen rammes inn av den skarpe fjellryggen Čeabetčearro på vestsiden og av lågfjellsområdet Gearbbehat på østsiden. Videre østover avtar dramatikken i landskapet, og Gearbbehat går over i viddelandskap med en rekke større og mindre vann. I dalbunnen renner elvene Nordbotnelva og Kvænangselva, som ble vernet mot vassdragsutbygging gjennom verneplan II for vassdrag i 1980.

Navitdalen landskapsvernområdes landskapskvaliteter består av en storlinjet og markert lågfjellsdal. Den rolige, skogkledte dalbunnen med den meanderende Navitelva står i kontrast til et alpint høyfjellsområde med topper på over 1200 moh. i vest og et rolig fjellmassiv i øst og sør. Navitelva ble også vernet mot vassdragsutbygging gjennom verneplan II for vassdrag. Vekslingen mellom skog og store, åpne områder i dalbunnen er karakteristisk for Navitdalen. Landskapet i Navitdalen viser tydelige spor etter beiting som har foregått i stort omfang som følge av at området er inngangspartiet til de sentrale delene av dalføret for tamreindriften.

Kunnskapsstatus tema landskap

Det ble i 2005 gjennomført landskapsbeskrivelse og -evaluering av begge landskapsvernområdene i forbindelse med planleggingsfasen av vernet. Rapporten, utarbeidet av Miljøfaglig Utredning AS, deler områdene inn i 14 ulike landskapsområder som beskrives og evalueres etter metoden «Visual Management System», tilpasset for norske forhold (Melby, 2005).

Figur 3. Oppsummering av landskapsverdier i indre Kvænangen – Kvænangsbotn og Navitdalen. Kilde: Melby, 2005.

Klasse A er områder der landskapskomponentene samlet sett har kvaliteter som gjør dem enestående og særlig opplevelsesrike. Landskapet er homogent og helhetlig med stort mangfold og usedvanlig høy inntryksstyrke.

- Klasse A1 karakteriserer det ypperste og enestående landskapet innenfor regionen.
- Klasse A2 karakteriserer landskap med høy inntryksstyrke og stort mangfold.

Klasse B favner det typiske landskapet i regionen. Landskapet har gjengs gode kvaliteter, men er ikke enestående. Dersom et statistisk stort nok materiale foreligger, vil de fleste underregioner/landskapsområder høre til denne klassen.

- Klasse B1 representerer det typiske landskapet uten inngrep innenfor regionen.
- Klasse B2 representerer det typiske landskapet med noe lavere mangfold og enkelte uheldige inngrep.

Klasse C inneholder inntrykkssvake landskap med liten formrikdom og/eller landskap dominert av uheldige inngrep.

Med bakgrunn i kartleggingen ble det utarbeidet et forslag til landskapsfaglig bevaringsmål (Melby, 2011). Rapportens konklusjoner er tatt med som del av vurderingen i denne planen. Forslagene til bevaringsmål vil bli fulgt opp i sammenheng med at det utarbeides bevaringsmål for områdene i henhold til den standarden som gjelder i dag.

Datagrunnlaget om landskap vurderes som tilstrekkelig i begge landskapsvernområdene.

3.2 Geologi

Kvænangsbotn (KLVO) og Navitdalen landskapsvernområder (NLVO) ligger begge innenfor det midtre skyvedekket, Kalakdekket, fra den kaledonske fjellkjedefoldningen. Landskapet har siden foldningen blitt erodert. Begge områdene har en variert berggrunnsgeologi, og området illustrerer på en god måte hvordan geologiske prosesser former landskapet.

Berggrunnen i hele KLVO består av en lagdelt kvartsskifer. I sørvest grenser verneområdet til et markert bergartsskille mellom den lite motstandsdyktige kvartsskiferen og mer motstandsdyktige båndet granodiorittisk gneis med amfibolittlag. Dette resulterer i en meget markert, bratt fjellskrent, som faller sammen med to forkastninger. Et mindre fjellmassiv like sørvest for elva Bađajohka består av de motstandsdyktige bergartene gabbro og amfibolitt. Mot nordøst i verneområdet fremtrer terrasser med bratte skrenter mot elvedalen Bađajohka. Disse formasjonene er utformet i tydelig lagdelt kvartsskifer med strøkretning langs dalføret og svakt fall mot elva. Stedvis gir berggrunnen grunnlag for rik vegetasjon. Under siste istid ble løsmasser avsatt av isbreer i nedre del av dalføret, enten som randmorener eller avsatt av breelver. På fjellplatået i nordøst finnes flere drumlins, mens det i sørlige fjellområder finnes en esker.¹

Berggrunnen i NLVO er betydelig mer variert enn i Kvænangsbotn. Dalen er et klassisk eksempel på hvordan berggrunnens kvaliteter har vært avgjørende for utformingen av landskapet. De høye fjellene består av motstandsdyktig berggrunn som gabbro, amfibolitt og dioritt, mens dalføret er utformet av mindre motstandsdyktig kvartsrik sandstein og glimmerskifer. I dalføret har isbreer og smeltevannselver lagt igjen løsmasser, som senere har erodert og blitt re-sedimentert ved flom. Det er også registrert en markert sidemorene i de nordvestre fjellområdene.

¹ En drumlin er en strømlinjeformet rygg av morenemateriale dannet under breen. Ryggens lengdeutstrekning faller sammen med isbevegelsesretningen. En esker er en langstrakt, oftest krum rygg av breelvmateriale dannet i en smeltevannstunnel i eller under breer. (Kilde: NGU)

Datagrunnlaget om geologi

I forbindelse med forslaget til vern av de to landskapsvernområdene ble det i 2004 utført faglige registreringer og vurderinger av geologien i begge verneområdene. Rapporten er basert på eksisterende kunnskap samt studier av flyfoto kombinert med feltbefaringer (Møller, 2004).

Verneområdene fremviser ikke de spektakulære trekkene i geologisk og landskapsmessig sammenheng. De geologiske undersøkelsene som er utført, har imidlertid frembrakt mange interessante trekk der berggrunnsgeologien på en illustrativ måte har ligget til rette for utformingene. I så måte representerer verneområdene den generelle nordnorske naturen i de indre fjord- og dalstrøk. Områdene kan brukes som demonstrasjonsfelt for skoler og i opplevelses- og kunnskapsbasert turisme.

Datagrunnlaget om geologi vurderes som tilstrekkelig i begge landskapsvernområdene.

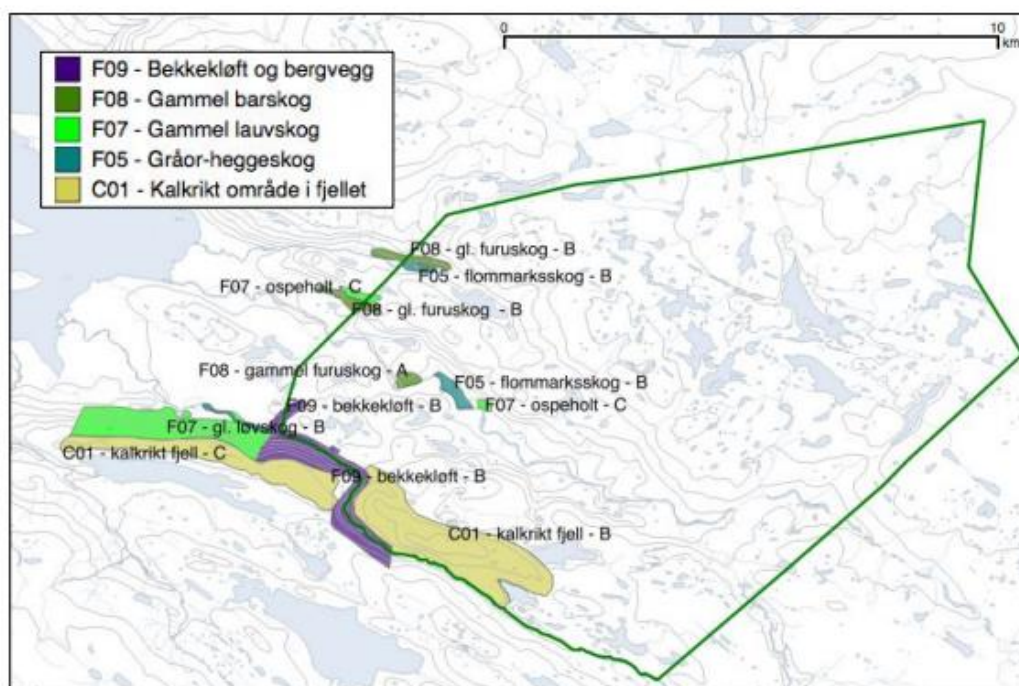
Bilde 1. Utsikt nordover fra Storfossen i Kvænangsbotn. Det klart definerte landskapsrommet i dalen er tydelig. Kvænangstindene i bakgrunnen. Foto: Rune Benonisen.

3.3 Plantelivet

3.3.1 NATURTYPER

I KLVO finnes flere rike vegetasjonstyper, herunder bjørkeskog med høystauder og gråor-heggeskog. Videre har man kartlagt rasmarker, bergvegg- og bergsprekkvegetasjon samt myr og fjelleng. På elveslettene langs Kvængselva finnes store områder med høystaudeskog, som er en av de nordligste forekomstene av mellomboreal skog i Norge. De mest verdifulle naturtypene i Kvængsbotten er likevel knyttet til eldre furuskog. I NLVO er vegetasjonen stort sett bjørkeskog og over skoggrensen rabbevegetasjon.

I KLVO er det kartlagt ni områder med prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning, 2007). Ett område med gammel furuskog er blitt vurdert til å være svært viktig (A-verdi), mens de andre er blitt vurdert til viktige (B-verdi) eller lokalt viktige (C-verdi).

Figur 4. Oversikt over verdifulle naturtyper etter DN-håndbok 13. Kilder: Naturbase og Ecofact-rapport (Birkeland og Kristiansen, 2012).

Bjørkeskogen i NLVO kan etter DN-håndbok 13 klassifiseres som «beiteskog» grunnet beite fra rein. Langvarig beite fra rein gir trolig ikke det samme potensialet for typiske beitemarkarter av sopp og lav som man finner i skog beitet av storfe. Skogsområdene i Navitdalen har klart beitepreg men er ikke vurdert som en prioritert naturtype.

Tabell 2. Registrerte verdifulle naturtyper i Kvænangsbøtn-området etter DN Håndbok 13.

Navn	Naturtype	Verdi	Reg. naturbase	Kartlagt år
Kvænangselva	Gammel barskog	A – svært viktig	Nei	
Skogli vest for Lomvatnet	Gammel barskog	B – viktig	Nei	
Sætermoan 2	Gammel barskog	B – viktig	Nei	
Kvænangselva–Dalshytta	Gråor-heggeskog	B – viktig	Nei	
Nordbotnelva	Gråor-heggeskog	B – viktig	Nei	
Innenfor Dalshytta	Gammel løvskog	C – lokalt viktig	Nei	
Sætermoan	Gammel løvskog	C – lokalt viktig	Nei	
A Vestsiden av Tverrfjellet	Bekkekløft og bergvegg	B – viktig	Ja	2007
B Njemenjaikojohka– Narbesjohka	Bekkekløft og bergvegg	B – viktig	Ja	2007
C Ceabetcorru/Halsfjellet	Kalkrike områder i fjellet	B – viktig	Ja	2007

3.3.2 NIN-KARTLEGGING

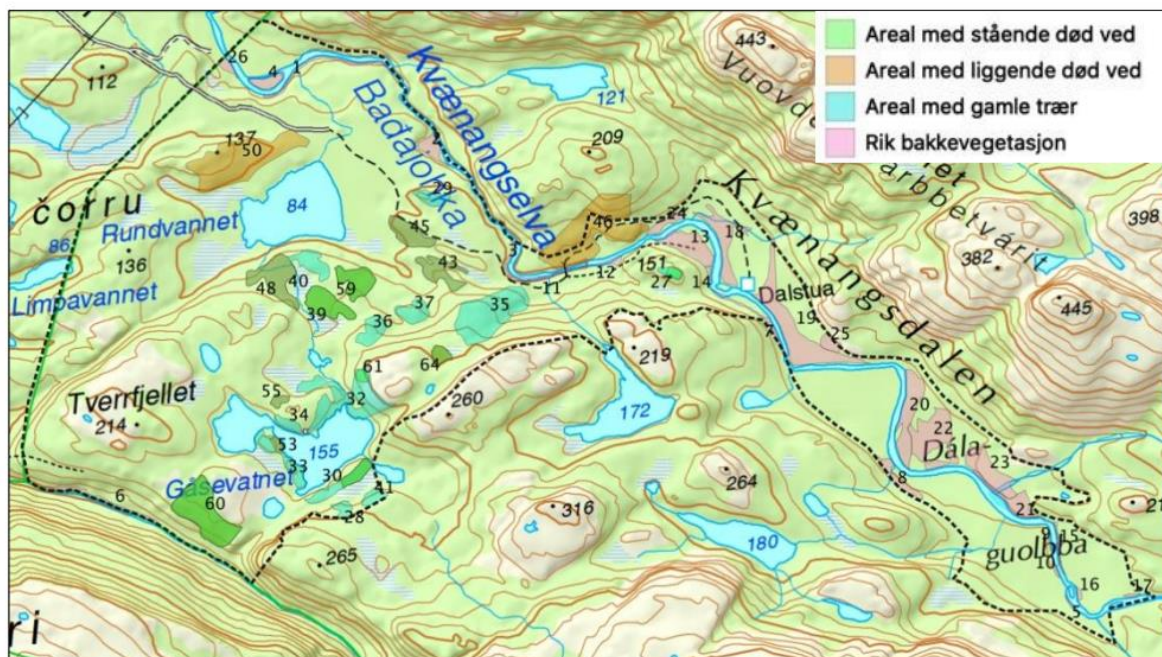
Det ble gjennomført en basiskartlegging etter NiN 2.0-standard i 2019 (Røberg, Arnesen og Karijord, 2019). Data er levert til Miljødirektoratet vinteren 2019, og er tilgjengelig for innsyn via naturbase.no under «Natur i verneområder». Det er kartlagt i underkant av 6 km² gjennom dette prosjektet. Totalt er det beskrevet 375 kartleggingsenheter.

3.3.3 KARTLEGGING ETTER MILJØREGISTRERING I SKOG (MIS)

Samtidig med at det ble gjennomført basiskartlegging etter NiN 2.0-standard i 2019 (Røberg mfl., 2019), ble det også gjort undersøkelser etter MiS-standard. Data er levert som rapport og levert til Statskog og videre til NIBIO vinteren 2019. Rapporten fra Ecofact oppsummerer slik:

Området består av store arealer med fattig, tørr furuskog, fattig bjørkeskog og nakent berg. Langs Kvænangselva er det semi-naturlig eng, åpen flomfastmark, flomskogsmark og høgstaude-skog. Det ble avgrenset 64 lokaliteter med MiS-livsmiljøer. 37 av disse er knyttet til furuskogen i området, og omfatter livsmiljøene Gamle trær, Liggende død ved og Stående død ved.

Langs Kvænangselva ble det i tillegg avgrenset forekomster av livsmiljøet Rik bakkevegetasjon i form av flomskogsmark og høgstaudeskog. Kartleggingsdata er lagt til grunn i vurdering rundt hogst.

Figur 5. Kart med oversikt over kartlagte MiS-livsmiljø etter kartlegging i 2019. Kilde: Røberg mfl., 2019.

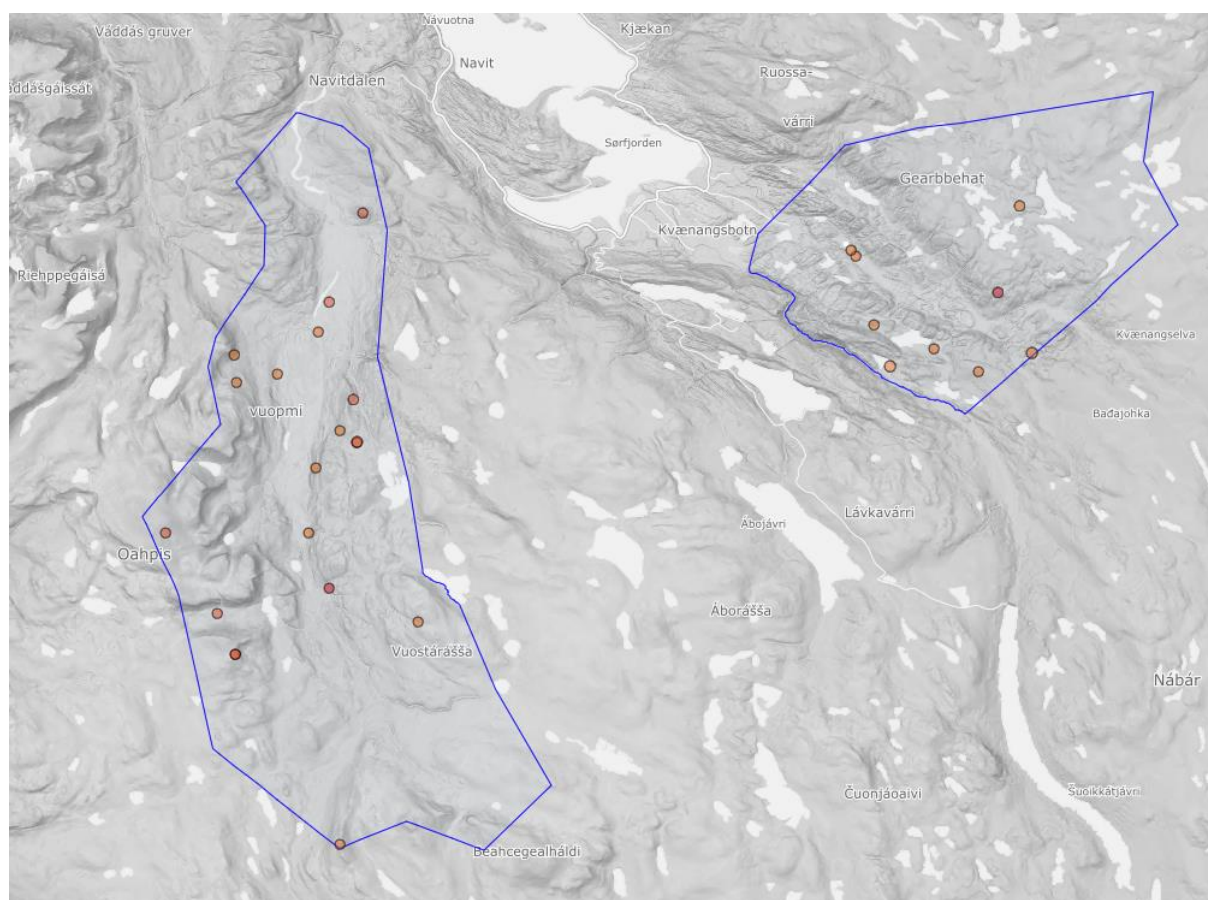
Bilde 2. Storvokst bjørkeskog ved Storslåtta i Kvænangsbotn. Foto: Rune Benonisen.

3.3.4 ARTER – LAV, SOPP OG KARPLANTER

De registreringer som er gjort på artsnivå er dels private registreringer fra interesserte, dels mer systematiske undersøkelser i regi av vernemyndigheter eller andre. I nyere tid er systemet for kategorisering og samling av data gjennom artsdatabanken blitt meget bra. Vi forholder oss til dette grunnlaget.

I KLVO er det registrert i alt 237 karplantearter, 2 sopparter og 1 lavart, hvorav 11 arter er rødlistekategori NT (nær truet) og 1 art EN (sterkt truet).

I NLVO er det registrert 124 arter karplanter og 14 lavararter. Av disse er 7 arter NT (nær truet), 3 arter VU (sårbar) og 1 art EN (sterkt truet).

Figur 6. Utdrag av registrerte rødlistede karplanter, sopp og lav i KVLO og NLVO. Kilde: Artsdatabanken.

Tabell 3. Registrerte rødlistede karplanter i KVLO og NLVO.

Norsk navn	Latinsk navn	År registrert	Rødlistekategori	LVO registrert
:	<i>Carex fuliginosa</i>	1936	Nær truet	
Dubbestarr	<i>Carex fuliginosa misandra</i>	Ukjent	Nær truet	
Dvergtsyre	<i>Koenigia islandica</i>	1967	Nær truet	K
Gaissakattefot	<i>Antennaria nordhageniana</i>	1958	Sterkt truet	N
Gransildre	<i>Micranthes tenuis</i>	1936, 2004	Nær truet	K/N
Grynsildre	<i>Micranthes foliolosa</i>	1936, 2004	Nær truet	K/N
Hvitkurle	<i>Pseudorchis albida</i>	1967	Nær truet	K
Issoleie	<i>Ranunculus glacialis</i>	1977, 2006	Nær truet	
Kløftstarr	<i>Carex holostoma</i>	1936	Sårbar	N
Krypsivaks	<i>Trichophorum pumilum</i>	1936	Sterkt truet	

Lodnemyrklegg	<i>Pedicularis hirsuta</i>	2004	Nær truet	K/N
Smalstarr	<i>Carex parallela</i>	Ukjent	Nær truet	
Snøgras	<i>Phippsia algida</i>	1936	Sårbar	
Snøsoleie	<i>Ranunculus nivalis</i>	1936, 2008	Nær truet	K/N
Vrangmyrull	<i>Eriophorum medium</i>	1936	Sårbar	N

I tillegg er det i KLVO registrert ti rødlistede sopparter (Henriksen og Hilmo, 2015) som ikke er ført i arts-databanken. Syv av disse er knyttet til naturskogpreget furuskog, men vi har ikke oversikt over hvor disse artene faktisk er registrert.

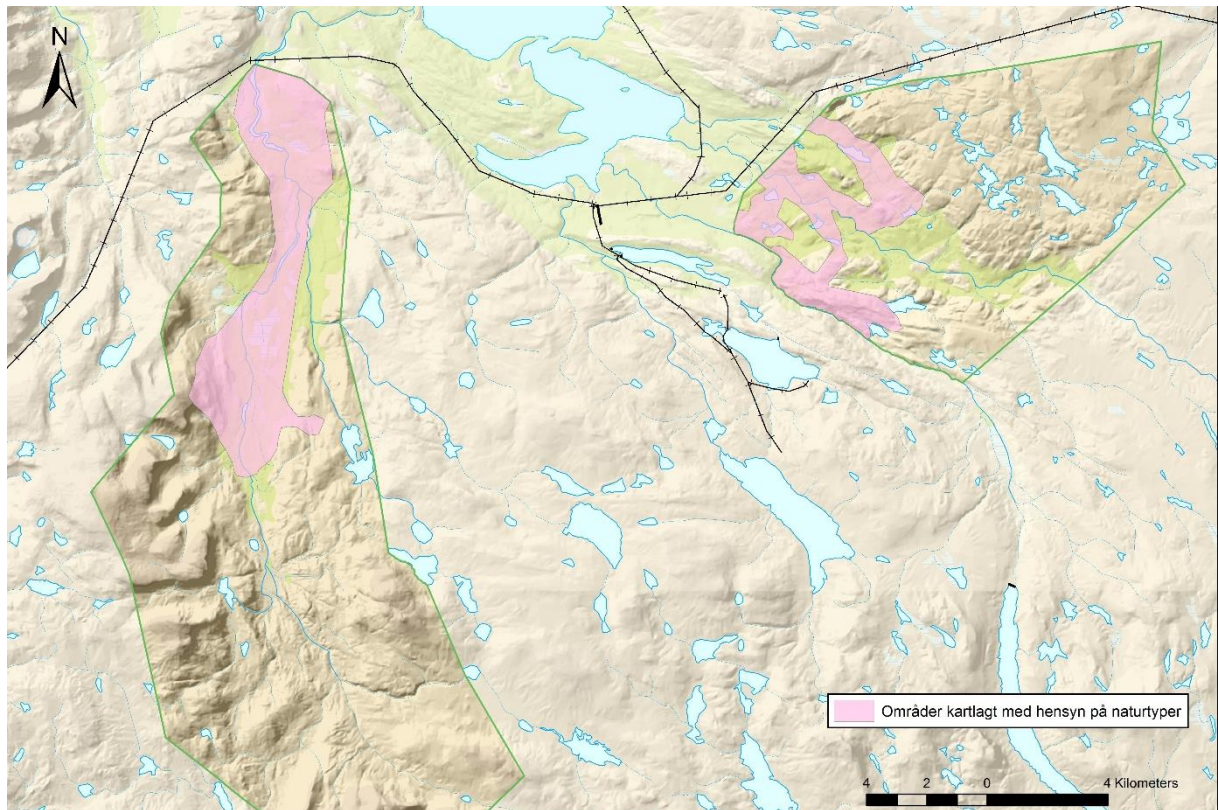
Tabell 4. Rødlistede sopparter som er funnet i KLVO.

Norsk navn	Latinsk navn	År registrert	Rødlistekategori	Lokalitet
Flekkhvitkjuke	<i>Antrodia albobrunnea</i>	2011	Nær truet	Furuskog
Foldeskinn	<i>Serpulomyces borealis</i>	2011	Nær truet	Fuktig løvskog
Furuplett	<i>Chaetodermella luna</i>	2011	Nær truet	Furuskog
Kremkjuke	<i>Postia hibernica</i>	2011	Nær truet	Furuskog
Lamellfiolkjuke	<i>Trichaptum laricinum</i>	2004	Nær truet	Gran-/furuskog
Laterittkjuke	<i>Postia lateritia</i>	2011	Sårbar	Furuskog
Lundkremskinn	<i>Hyphoderma medioburiense</i>	2011	Nær truet	Rik løvskog
Seljahvitkjuke	<i>Antrodia macra</i>	2011	Nær truet	Ospeholt
Svartsoneskjuke	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	2011	Nær truet	Gran-/furuskog
Tyrikjuke	<i>Sidera lenis</i>	2011	Nær truet	Furuskog

Kartlegginger og undersøkelser

Det er gjennomført flere kartlegginger i sammenheng med verneprosessen og senere. I 2004 ble det gjort en generell «naturfaglig undersøkelse» (Jacobsen, Bjerke, Olberg og Gjerstad, 2004). Senere er det gjort kartlegging av prioriterte naturtyper etter DN-håndbok 13 (Birkeland og Kristiansen, 2012). Det er også gjort sammenstilling av kunnskapsgrunnlaget som en del av forvaltningsplanarbeidet (Wegener, 2014). I 2019 ble det gjennomført en kartlegging som fulgte både basiskartlegging etter NiN 2.0 samt etter MiS-standard (Miljøregistrering i skog) (Røberg mfl., 2019).

Det er kun mindre deler av områdene som er kartlagt mht. vegetasjon og planteliv, i hovedsak skogsområdene i Kvænangsbotn og området inn til Sáiva i Navitdalen (se figur 7).

Figur 7. Oversikt over områder som er kartlagt mht. naturtyper etter DN-håndbok 13 i hhv. 2004 og 2012.

Mange av artsregistreringene er av eldre data. Moser er ikke registrert i verneområdene, og de viktigste funnene av sopp er gjort utenfor eller nær grensen av vernegrensen til KLVO. Det er totalt registrert to arter lav i Artskart for Navitdalen fra 1934 og to i KLVO fra 1967, i tillegg til de få funnene som ble registrert i forbindelse med naturtypekartleggingen i 2004 (Jacobsen mfl., 2004). Ingen av disse er registrert på rødlista.

Vi vurderer derfor at kunnskapsgrunnlaget for vegetasjon og planteliv ikke er fullt ut tilstrekkelig. Per 2019 er det et areal på om lag 5 km² som er naturtypekartlagt etter ny NiN-standard.

Det er ønskelig å få gjennomført fullstendig basiskartlegging av begge verneområdene etter NiN-metodikken, som også inkluderer kartlegging og verdisseting av prioriterte og rødlistede naturtyper. Artsregistreringene som finnes i dag er i hovedsak gjort nært ferdselsveier. Det er sannsynlig at potensialet for å finne rødlistede arter er like stort om man også leter lenger fra stier og veier.

3.4 Dyreliv

Per 2017 er det registrert 282 artsobservasjoner av dyrearter innenfor verneområdegrensene på artskart/artsdatabanken. Av de registrerte artene er 31 oppført på den norske rødlista. Kadaverfunn, indikasjon på tilstedeværelse av visse dyrearter, kommer i tillegg (se rovbases.no).

3.4.1 PATTEDYR

Alle de fire store rovdyrene – bjørn, jerv, ulv og gaupe – er rapportert innenfor verneområdene. Fjellrev er påvist, men registreringene er relativt gamle. Grunnet en høy forekomst av arter og rødlistearter, er de viltmessige verdiene satt til «stor» (nasjonal verdi) i rapporten laget av NINA (Jacobsen mfl., 2004).

3.4.2 FUGLER

KLVO ligger bare tre kilometer fra sjøen i luftstrekning. Verneområdet strekker seg fra i underkant av 80 moh. til over 800 moh. Dette gjør at området har innslag av både kystbundne fuglearter på næringsøk/trekk i de laveste områdene, slik som gråhegre, tyvjo, gråmåke og svartbak, samt innslag av arter som forbindes med barskogområder i indre strøk, slik som storfugl, sidensvans og varsler. Over skoggrensen finnes de fleste av fjellartene som finnes i Troms fylke. I tillegg ligger Kvænangsbotn i et grenseområde mellom både sørlig og østlig utbredte fuglearter. Av østlig utbredte arter er den sjeldne lappsangeren regelmessig registrert i området, i tillegg til arter som konglebit, lavskrike og lappmeis. I fjellet er østlige arter som lappspove, sotsnipe og trane jevnlig registrert. De nederste delene av Navitdalen innenfor verneområdet har noe av den samme kombinasjonen av kystbundne arter og barskogsarter, mens fjellområdene ikke har den samme artsrikdommen og det østlige innslaget som man finner i Kvænangsbotn.

Totalt er det registrert 130 fuglearter innenfor KLVO (Shimmings og Gjerstad, 2016) (men det er ikke alt som er registrert i artskart/artsdatabanken). I tillegg til nevnte klimatiske og landskapsmessige forhold skyldes trolig artsrikdommen at området er godt undersøkt, blant annet av ornitolog Dag Gjerstad, og diversiteten i fuglelivet er følgelig godt beskrevet. 20 av artene er rødlistearter, hvorav 10 med sikkerhet hekker innenfor verneområdet. Så mye som 10 av de registrerte artene er ansvarsarter (art med minst 25 % av den europeiske bestanden i Norge).

I Navitdalen er det registrert til sammen 72 fuglearter (Shimmings og Gjerstad, 2016) (bare 1 registrert i artsdatabanken). Av disse er 5 rødlistearter, hvorav 3 med sikkerhet hekker her. Det er registrert 6 ansvarsarter.

Både storlom og smålom er jevnlig registrert hekkende i begge verneområdene. Kvinand, brunnakke, stokkand og krikand hekker fåtallig i de lavereliggende områdene. Havelle (NT) er en vanlig hekkefugl på høyfjellene i begge verneområdene. Svartand (NT) hekker fåtallig i begge verneområdene, og sjøorre (VU) er registrert hekkende kun én gang i KLVO. Havelle, svartand og sjøorre er alle i sterk tilbakegang i Norge. Toppand er observert fåtallig i begge verneområdene. Laksand er registrert hekkende i Kvænangselva.

Hønsehauk (NT) har blitt registrert hekkende like utenfor verneområdet. Spurvehauk observeres ofte, men det er usikkert om den hekker. Ett til to par kongeørn hekker i KLVO, mens havørn på næringsøk ses iblant innover dalen. Fjellvåk og tårnfalk er vanlige hekkefugler i smånagerår. I 2001 hekket det 13 par fjellvåk på om lag 11 km strekning fra Lomvatn til Doaresjávri. Dvergfalk er forholdsvis vanlig i både furu- og bjørkeskog. Et par jaktfalker er også registrert hekkende i verneområdet.

Vandrefalk og myrhauk ses sporadisk. Førstnevnte hekker lenger ut i fjorden, mens sistnevnte i gode smånagerår kan hekke inne på fjellet. Det er gjort flere kadaverfunn etter kongeørn i Navitdalen.

Både lirype og fjellrype er vanlige hekkefugler i KLVO og NLVO. Høyfjellsområdene i NLVO er et kjerneområde for både lirype og fjellrype, men sistnevnte har vært i tydelig tilbakegang de siste 30 årene.

Tabell 5. Oversikt over rødlistede fuglearter registrert i KLVO og NLVO. Kilde: NINA-rapport og Shimmings og Gjerstad, 2016.

Norsk navn	Latinsk navn	År registrert	Rødlistekategori
Bergand	<i>Aythya marila</i>	Ukjent	Sårbar
Bergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>	Ukjent	Nær truet
Blåstrupe	<i>Luscinia svecica</i>	1977, 1987, 2017	Nær truet
Brushane	<i>Calidris pugnax</i>	1987, 1977	Sterkt truet
Dvergspurv	<i>Emberiza pusilla</i>	1987	Sårbar
Fiskemåke	<i>Larus canus</i>	1977, 1987, 2017	Nær truet
Fjellrype	<i>Lagopus muta</i>	1977, 2006, 2017	Nær truet
Gjøk	<i>Cuculus canorus</i>	1987	Nær truet
Gulspurv	<i>Emberiza citrinella</i>	1987	Nær truet
Havelle	<i>Clangula hyemalis</i>	2002, 2017	Nær truet
Horndykker	<i>Podiceps auritus</i>	1987	Sårbar
Hubro	<i>Bubo bubo</i>	Ukjent	Sterkt truet
Hønsehauk	<i>Accipiter gentilis</i>	1987	Nær truet
Jaktfalk	<i>Falco rusticolus</i>	2005	Nær truet
Lappsanger	<i>Phylloscopus borealis</i>	1987	Sterkt truet
Lappspurv	<i>Calcarius lapponicus</i>	1977, 1987	Sårbar
Lirype	<i>Lagopus lagopus</i>	1977, 2006	Nær truet
Makrellterne	<i>Sterna hirundo</i>	1987	Sterkt truet
Sanglerke	<i>Alauda arvensis</i>	Ukjent	Sårbar
Sivspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	1977, 1987	Nær truet
Snøugle	<i>Bubo scandiacus</i>	Ukjent	Sterkt truet
Sjørørre	<i>Melanitta fusca</i>	2006	Sårbar
Storspove	<i>Numenius arquata</i>	Ukjent	Sårbar
Stær	<i>Sturnus vulgaris</i>	Ukjent	Nær truet
Svartand	<i>Melanitta nigra</i>	2006	Nær truet
Taksvale	<i>Delichon urbicum</i>	Ukjent	Nær truet
Vipe	<i>Vanellus vanellus</i>	Ukjent	Sterkt truet

3.4.3 FISK

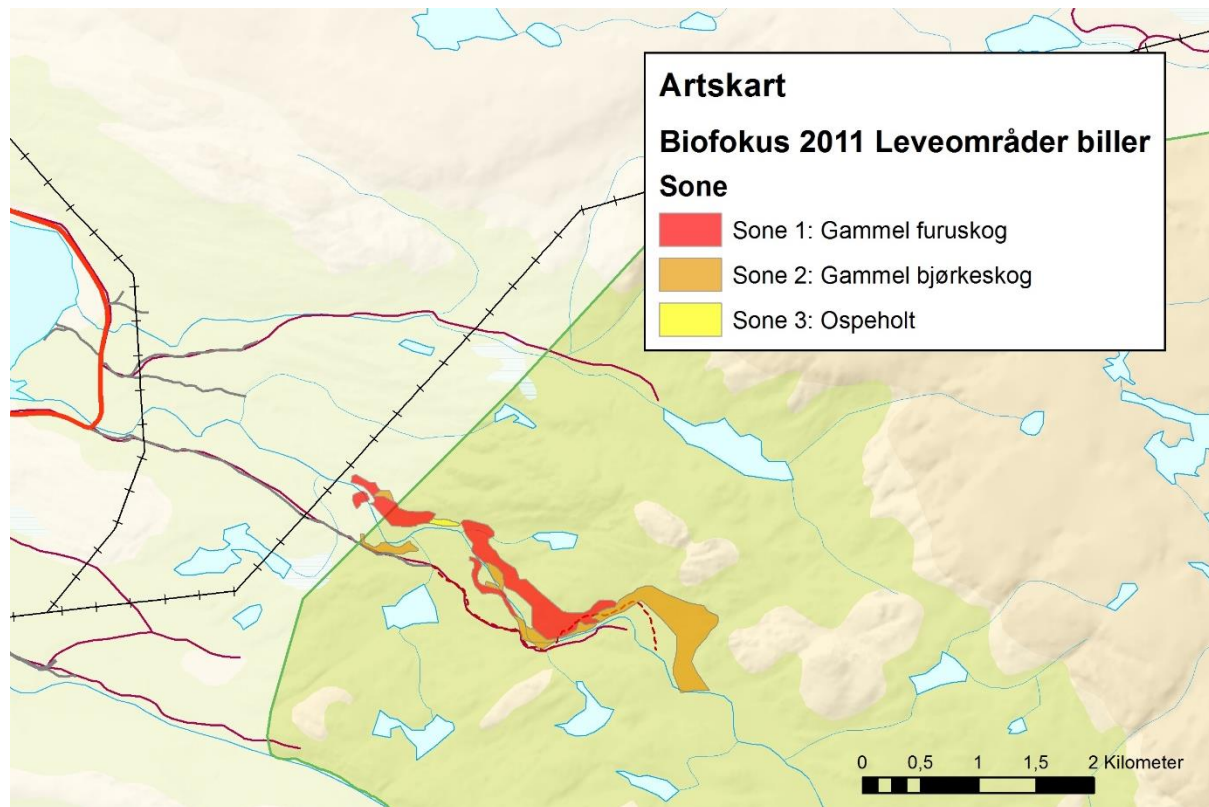
Kvænangselva i KLVO er lakseførende opp til Storfossen, og det går også noe sjørørret og -røye i elva. I vannene på fjellet finnes røye og i enkelte vann ørret.

Tidligere var det kun røye i Navitelva i NLVO, men etter at det ble satt ut ørret i Tønnevannet (Fárppaljávrí) på østsiden av dalen med avrenning til elva, ble røyebestanden i de nedre delene av elva helt borte. Røye finnes i dag kun ovenfor Ingafossen, cirka 20 km inne i dalen. I fjellvannene rundt dalen er det derimot fortsatt røya som dominerer.

3.4.4 INSEKTER

Områdene langs Kvænangselva helt vest i KLVO innehar gunstig lokalklima og forekomst av eldre skog med til dels god kontinuitet av død ved, noe som gir godt grunnlag for flere trelevende insekter. NINA kartla i 2004 totalt 113 trelevende billearter i Kvænangsbotten (Jacobsen mfl., 2004). Av disse er 106 helt avhengige av trær eller trelevende sopp for å gjennomføre livssyklusen sin. De artene kan leve på både bar- og løvtrær, men 27 og 28 er henholdsvis utelukkende knyttet til bartrær og løvtrær (Ecofact, 2014). Totalt er fire av artene registrert på den norske rødlista, inkludert den sjeldne arten reliktbuk (Nothorina punctata) som kun er funnet noen få steder i landet. Områder innenfor KLVO som tilfredsstillende de antatte

biologiske og klimatiske kravene til de ni rødlistede artene registrert i 2004 ble kartfestet av BioFokus i 2011.

Figur 8. Kart med utsnitt av nordvestlig del av Kvænangsbotn. Polygonene viser leveområdene for de undersøkte billeartene som ble registrert av BioFokus i 2011 (Olberg, 2011).

Kunnskapsstatus dyreliv

I rapporten utarbeidet av NINA i forbindelse med opprettelsen av verneområdene (Jacobsen mfl., 2004) ble det gjennomført kartlegging av fugl, pattedyr, amfibier, reptiler og vedboende insekter. BioFokus har også utarbeidet en rapport (Olberg, 2011) hvor de har tatt for seg de 11 billeartene som var på rødlista (i 2004) som man har kjennskap til i området. Rapporten Kartleggingsstatus, lokal kunnskap og prioriteringer fremover beskriver naturfaglige verdier, herunder en oversikt over hvilke kartlegginger som er gjort med hensyn til dyreliv i KLVO og NLVO (Wegener, 2014). I 2016 laget Norsk Ornitologisk Forening (NOF) en rapport – Fugleregistreringer i Kvænangsbotn, Navitdalen og Reisa nasjonalpark (Shimmings og Gjerstad, 2016) – hvor det gis en oppsummering av forekomsten av fuglearter observert i landskapsverneområdene. Registrerte funn av rovfugl og rovdyr i artskart/artsdatabanken stammer utelukkende fra indirekte observasjoner fra inspeksjon av rein- eller sauekadaver. Det finnes også få registreringer av rovfugltreier i verneområdene.

Dyrelivet er beskrevet i rapporter gjort både i forbindelse med utredning av verneområdene og senere. Likevel er grunnlaget for vurdering av viltverdi noe mangelfullt, særlig i NLVO. Det finnes svært lite kartfestede data. Registreringer av sensitive og rødlistede arter med kartfestet posisjon er et viktig grunnlag spesielt i forbindelse med besøksforvaltningen. Følgelig bør det jobbes med å innhente artsregistreringer, spesielt i områder som er mest besøkt og derfor risikerer påvirkning på funksjonsområder for dyreliv og rødlistede arter. Basert på både kartleggingsjobb og vurderinger av vegetasjonen har man delvis oversikt over områder som er viktigst for de registrerte sårbare billeartene i KLVO (Olberg,

2011). Imidlertid var studieområdet veldig begrenset. Ytterligere undersøkelser er nødvendig for å få bedre kunnskap, også med fokus på andre grupper innenfor insekter enn biller.

3.5 Kulturminner

Som i mange andre utmarksområder har det i mindre grad blitt gjennomført systematiske registreringer av kulturminner i områdene som inngår i de to landskapsvernområdene. Årsaken til dette er først og fremst den tidlige kulturminneforvaltningens vektlegging av kulturminner på innmark og tilknyttet jordbruk/bosetting. Da landskapsvernområdene ble opprettet, ble det i 2004 utarbeidet en rapport av Norsk institutt for kulturminneforskning, men kulturminneregistreringer ble bare foretatt i Kvænangsdalen (Svestad, 2004).

Vår kunnskap om kulturminner i disse områdene er oppdatert gjennom et kartleggingsprosjekt i samarbeid med Nord-Troms museum, fastboende og representanter fra reinbeitedistriktene, delfinansiert av Sametinget. Det ble gjort innsamling av eksisterende materiale og nye registreringer i funntomme områder. Dette arbeidet ble ferdigstilt høsten 2020. Rapport fra prosjektet er tilgjengelig på verneområdestyrets hjemmesider.

Til tross for at fjordområdene i Kvænangen er rike på spor fra både yngre steinalder (4500–1800 f.Kr.) og tidlig metalltid i Nord-Norge (2000 f.Kr.–300 e.Kr.), har kunnskapen om denne perioden vært begrenset i indre områder, deriblant Kvænangsbøtn og Návvetvuopmi/Navitdalen. Disse områdene har trolig inngått i et flyttemønster mellom innland og kyst for mobile jegere, fiskere og sankere, noe som blant annet understøttes av et funn av en skiferkniv ved Njárbesjohka samt fangstanlegg i samme område.

Et annet tegn på at potensialet for funn fra yngre steinalder og tidlig metalltid, er feltet med hellemalierier som ble innmeldt i 2019. Feltet, som har fått tittelen Gearbbetbakken, består av 20 figurer, noe som utgjør den fjerde største hellemalingslokaliteten i Troms og Finnmark av i alt 20 lokaliteter i Nord-Norge. En foreløpig undersøkelse utført av arkeologer fra Norges arktiske universitetsmuseum viser at feltet består av røde, okermalte figurer, hvorav fire er menneskelignende skapninger og de øvrige 16 er i form av streker, prikker og røde flekker. Datering er ut fra sammenlignbare felt foreløpig satt til siste del av yngre steinalder.

Mange av de forhistoriske kulturminnene vil også være særlig sårbare, samtidig som de forteller en spennende historie. Det er derfor viktig at det vises særlige hensyn til disse i utarbeidningen av formidlings- og forvaltningsplaner:

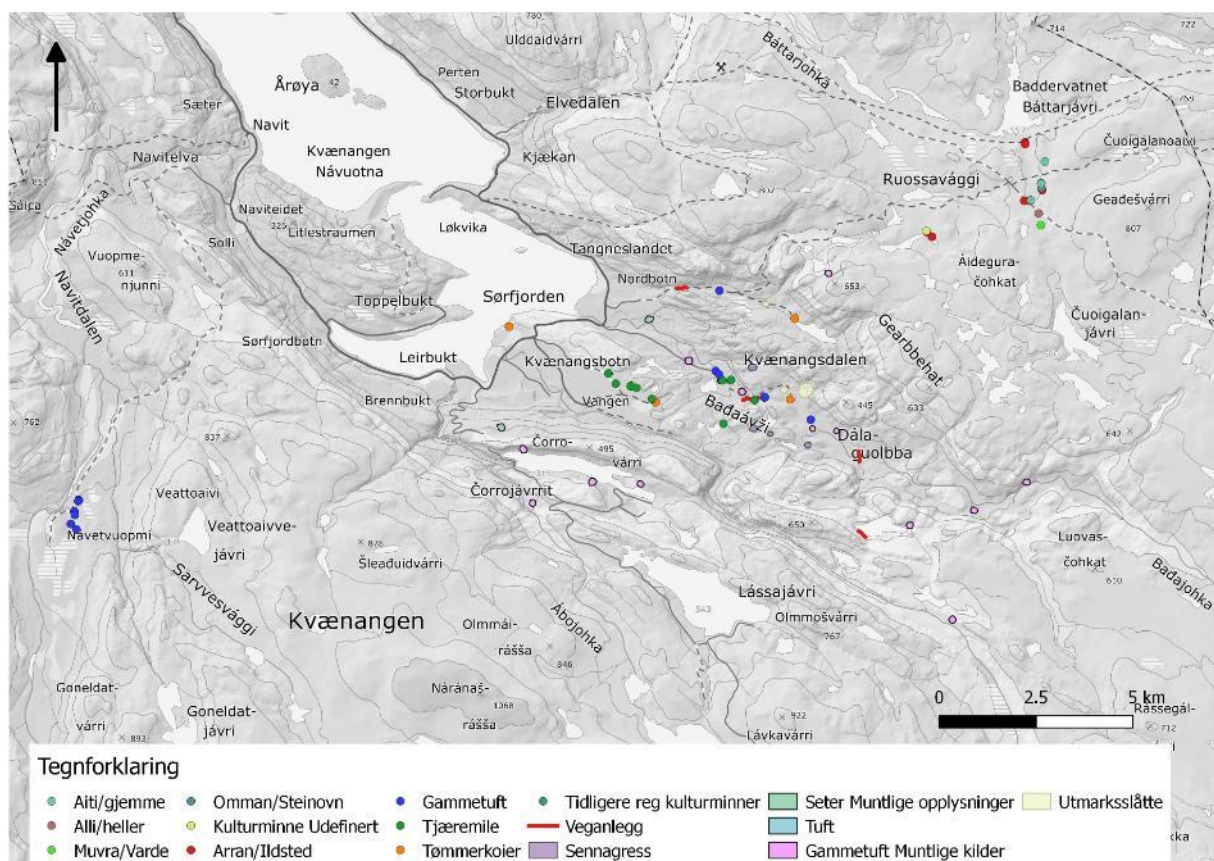
- I forbindelse med bergmaleriene i Kvænangsbøtn skal det utvikles en plan for formidling og sikring av feltet i nært samarbeid med forvaltningsmyndighetene og Norges arktiske universitetsmuseum.
- Eventuelle tufter og fangstanlegg må særlig vurderes opp mot kjørespor og fare for skader på kulturminnene forårsaket av dette eller annen ferdsel.

De aller fleste samiske kulturminnene som er registrert i verneområdene, er automatisk fredet jf. kulturminneloven § 4 (samiske kulturminner som er fra 1917 eller eldre). Dette dreier seg i hovedsak om gammetufter, teltboplasser og árran/ildsteder. En ansamling av disse er knyttet til sommerboplassen i Navitdalen. I Ruossavággi er det registrert et stort antall kulturminner knyttet til reindriften, deriblant teltboplasser, árran/ildsted, steinovner for brødbaking, bórri/gjemmer og steinsetninger. Utover dette er det registrert flere árran/ildsteder som har blitt brukt av reingjetere, álli/hellere og et veianlegg ved Čäbetjávri.

Det har blitt foretatt grundige kulturminneregistreringer i dalbunnen i Kvænangsbotn og delvis i området rundt Gearbbet som har avdekket en stor mengde tjæremiler og gammetufter tilknyttet milebrenning, jakt og fiske. Øvrige registrerte kulturminner er blant annet tufter etter bygninger, stående bygninger som Skogsstuene og Limpastua og veianlegg, hvorav mange kan knyttes til skogbruk. Det har også blitt gjort kartlegginger av områder som har vært mye brukt i forbindelse med sanking av sennagress og utmarks-slåtter frem til 1960-tallet.

Ingen av disse kulturminnene eller kulturmiljøene har et formelt vern gjennom kulturminneloven fordi de betegnes som nyere tids kulturminner. Samtidig er kulturminnene svært viktige for bevaringen av områdets kulturhistorie knyttet til skogsbruk og utmarksbruk, og da særlig den kvenske fordi Kvænangsbotn er et kjerneområde for kvensk bosetting. Siden disse mangler et formelt vern i lovverket, ligger det dermed et særlig ansvar hos Kvænangen kommune og landskapsvernområdestyrene for å ivareta disse for fremtiden og forvalte kulturminnene på en god måte.

I enkelte områder preges kulturminnene av gjengroing. Dette gjelder særlig tidligere utmarksslåtter, tjæremiler og gammetufter. Skjøtsel av utvalgte kulturminner og kulturmiljøer anbefales, samtidig som informasjon og formidling av disse vil bidra til at de ivaretas.

Figur 9. Kjente kulturminner og registreringer gjort gjennom kulturminnekartlegging i Kvænangsbotn og Navitdalen i 2019. Kilde: Nord-Troms museum (2020).

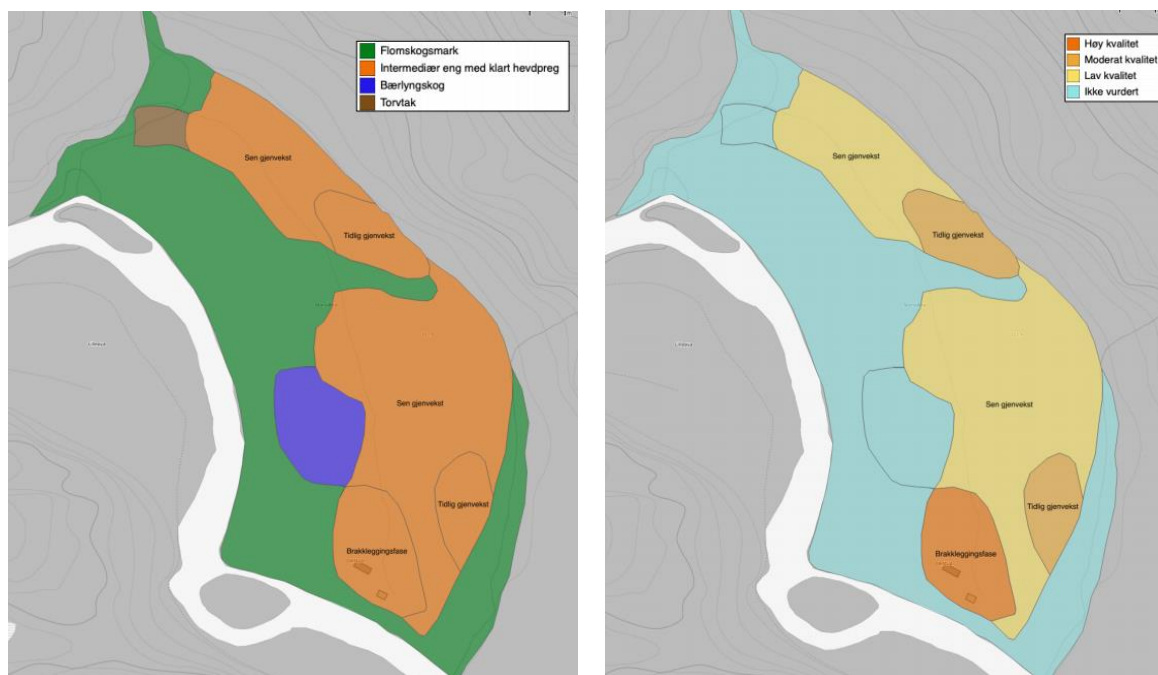
Kunnskapsgrunnlag kulturminner

Datagrunnlaget om kulturminner vurderes som middels til bra i begge landskapsvernområdene, men det antas å være et behov for suppleringer og kartlegginger innenfor områdene etter hvert som vi forstår den historiske bruken av landskapet bedre.

3.6 Kulturlandskap

Kulturlandskap utgjøres av blant annet kulturminner og historiske endringer i landskapet som fortsatt er merkbare i dag. Førstnevnte er behandlet i eget kapittel ovenfor. Kulturlandskap kan deles inn i ulike grupper avhengig av hvordan landskapet er endret. Jordbrukets kulturlandskap, herunder slåttemark og beitemark, er kanskje mest kjent. Det gir likevel mening å se på både skogbrukets og reindriftens kulturlandskap.

Flere av de flate områdene langs Kvænangsbotn i KLVO har navn som viser at de har blitt slått av mennesker, som for eksempel Storslåtta, Mellomslåtta, Kollerslåtta og Øverslåtta. Disse er i dag i stor grad gjengrodd eller i sen gjenvekstfase (Arnesen, 2018). Det ble gjort en kartlegging og vurdering av kulturlandskapsverdiene i 2018.

Figur 10 og 11. Kart over området rundt Storslåtta som viser hhv. naturtyper og suksessjonsfaser.

I Navitdalen preges terrenget av høyt beitetrykk fra tamrein. Dette ses blant annet gjennom mye finnskjegg på bjørkestammene, som i enkelte områder er ringbarket. Det høye beitetrykket i Navitdalen sammen med bjørkemålerangrep har dannet flere åpne enger i skoglandskapet (Birkeland og Kristiansen, 2012). I tillegg er reindriftens kulturlandskap tydelig i verneområdene gjennom reingjerder og anlegg.

I formålsparagrafen til verneområdene står det at en del av formålet med vernet er å ta vare på et natur- og kulturlandskap. Det er utarbeidet et grunnlag til skjøtselsplan for området (Arnesen, 2018) som beskriver metode og gjennomføring.

Styret har vurdert det som hensiktsmessig å foreslå tiltak for restaurering/tilbakeføring av et område på i alt cirka 3 dekar rundt Dalstuene. Man ønsker å oppnå at arealet skal fremstå som en tradisjonelt drevet slått, og over tid utvikle et artsmangfold typisk for seminaturlig mark. De landskapsmessige konsekvensene er at området mer vil fremstå slik det gjorde frem til utmarkslåttene tok slutt i løpet av 1960- og 1970-tallet. Styret vil fremme dette gjennom arbeidet med en særskilt skjøtselsplan.

Bilde 3. Fra Sáiva, Navitdalen. Kulturspor og moderne reindrift preger landskapet. Foto: Rune Benonisen.

Bilde 4. Dalstuene og Storslåtta. Kulturlandskap i endring eller naturlandskap? Foto: Rune Benonisen.

3.7 Oppsummering – kunnskapsstatus for verneverdier

TEMA	Eksisterende kunnskap	Status	Kartleggingsbehov
Landskapsverdier	Forslag til landskapsfaglige bevaringsmål (Melby, 2011) Landskapsbeskrivelse (Melby, 2005)	Bra	-
Geologiske verdier	Geologisk landskapsvern (Møller, 2004)	Bra	-
Dyreliv, pattedyr	Få registreringer fra rovbase og artskart	Bra	-
Dyreliv, fugleliv	NOF-rapport 2016 (Shimmings & Gjerstad, 2016) Artsregistreringer fra artsdatabanken, artsobs, rovdata og sensitive artsdata fra FM	Noe	Ytterligere artsregistreringer er ønskelig som grunnlag for sårbarhetsanalysen, særlig kartfestet data mht. hekkelokaliteter for rovfugl.
Dyreliv, evertebrater	Rapport utvalgte trelevende biller (Olberg, 2011) Artsregistreringer av NINA i oppdragsmelding 2005 (Jacobsen mfl., 2004) Artsregistreringer i artsdatabanken	Noe	God oversikt over biller i KLVO. Ellers få registreringer. Lite om øvrige artsgrupper.
Planteliv, karplanter	Artsregistreringer av NINA i oppdragsmelding 2005 (Jacobsen mfl., 2004) Artsregistreringer i artskart og artsobs	Noe	Ønskelig med mer stedfestet data og lokale oppdateringer.
Planteliv, sopp, moser og lav	Særdeles få artsregistreringer i artskart (2018)	Lite	Artsregistreringer av rødlistede arter.

Naturtyper	Naturtypekartlegging av Ecofact 2012 (Birkeland & Kristiansen, 2012) Rapport utvalgte trelevende biller (Olberg, 2011) Artsregistreringer av NINA i oppdragsmelding 2005 (Jacobsen mfl., 2004) Kartlagt utvalgte naturtyper i kjerneområder i Kvænangsbotn og Navitdalen	OK	Kan med fordel gjøres en NiN-kartlegging. Det trengs mer kunnskap om naturtypene i Navitdalen spesielt. Ny basiskartlegging i 2019 på noe av området.
Naturtyper – NiN	Kartlegging NiN 2.0 2019 i deler av Kvænangsbotn	Noe	Ytterligere kartlegging ønskelig.
Kulturminner	NIKU-rapport om kulturhistorien (Svestad, 2004) Kartlegging kulturminner i Kvænangsbotn og Navitdalen (Brekmoen, 2020)	Bra	Supplerende kartlegging ønskelig.
Kulturlandskap	Ecofact (Arnesen, 2018)	Bra	Supplerende kartlegging ønskelig.
Bruken av verneområde/brukerinteresser	Skog- og jordbruksinteresser (Bjørnstad, 2004)	OK	Bør gjennomføres brukerundersøkelse og intervju med lokale brukere.
Oversikt over antall besøkende til verneområdene?	Hyttebøker og selvregistrering ved bruk av skiløyper, fiskekort og jaktkort	OK	Bør gjennomføres besøkstelling.
Reiselivs- virksamheten	Rapport om reiselivets bruk av områdene 2017–2018	Bra	Følges opp jevnlig.
Reindriften sin bruk av KLVO og NVLO	Rapport om reindriftsvirksomhet (Valnes, 2004) Distriktsplaner	OK	Løpende kunnskapsutveksling med utøvere av reindrift.
Sårbarhets- vurderinger	Sårbarhetsvurdering Kvænangsbotn 2019	Noe	Gearbbeveien og vei til Dalstuene. Ytterligere vurderinger vurderes.
Sårbarhets- vurderinger	Sårbarhetsvurdering Navitdalen	Lite	Må gjennomføres.

3.8 Trusler mot verneverdiene

3.8.1 TEKNISKE INNGREP

Verneverdier: Landskap, vegetasjon, dyreliv, kulturminner

Verneområdene er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller påvirke landskapets karakter. Det er, med enkelte unntak definert i verneforskriften, forbud mot en rekke fysiske inngrep. Unntakene gjelder blant annet vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger, vedlikehold av stier, løyer, klopper og bruer, vedlikehold og oppføring av gjerding og anlegg samt vedlikehold av eksisterende veier. For KLVO er også drift og vedlikehold av jordbruksarealer og drift og vedlikehold av Čárrujavrit kraftverk tillatt. En eventuell uthuling av forbudet mot inngrep vil være en trussel mot økosystemene i verneområdene og opplevelsen av tilnærmet inngrepsfrie naturområder. Også byggetiltak utenfor verneområdene kan påvirke landskapsopplevelsen. Kraftlinjene som går rett ved begge områdene er eksempler. I fremtiden kan det være snakk om både gruvedrift og vindmøller som kan sette sitt preg på verneområdene.

Strategi: Forvaltningsmyndigheten skal følge verneforskriftene og annet aktuelt lovverk i behandlingen av dispensasjonssøknader. Formålsparagrafen i verneforskriften er sentral i skjønnsutøvelsen forvaltningsmyndigheten utøver i saksbehandlingen av søknader om dispensasjon fra verneforskriften. Denne forvaltningsplanen vil også legges til grunn i skjønnsutøvelsen. Verneområdestyret må være flink til å gi innspill til planer som indirekte kan berøre verneområdene med tanke på å minimere eventuelle negative effekter.

3.8.2 FERDSEL

Verneverdier: Vegetasjon, dyreliv, landskap

Verneformålet til verneområdene inkluderer at allmennheten skal ha anledning til enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. I henhold til vernebestemmelsene skal all ferdsel skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

Omfanget av ferdsel i verneområdene er generelt lite, dvs. under 500 besøk per år (frem til 2019).

Ferdselen til fots foregår fortrinnsvis på sommeren og langs stier, selv om det også er noe ferdsel på vinteren etter oppkjørte skiløyper. Denne vurderes ikke å bidra til særlig slitasje på vegetasjonen. Det finnes ikke kunnskap om at dagens ferdsel påvirker dyrelivet på negativ måte. Forsøpling på grunn av ferdsel er heller ikke et problem i verneområdene per dags dato.

Strategi: Gjennom besøkstelling i enkelte perioder bør omfanget av ferdselen i verneområdene overvåkes. Det bør også vurderes å gjennomføre besøksundersøkelse for å finne ut mer om de besøkende. For øvrig virker det som om verneområdenes kapasitet for ferdsel ligger over dagens type bruk og omfang, og derfor virker det uproblematisk å gjøre tilretteleggingstiltak som kan øke omfanget i de områdene hvor man ønsker mer besøk. Slike tiltak er også med på å lede besøkende til områder man mener tåler mer ferdsel.

3.8.3 FERDSEL – SLITASJE OG EROSJON

Verneverdier: Vegetasjon, landskap, kulturminner

Slitasje på vegetasjon oppstår ved ferdsel, enten til fots, på sykkel eller med motorkjøretøy. Det varierer hvor mye ferdsel som tåles før vegetasjonen slites vekk. Skrinn lyngmark tåler så godt som ingenting før lyngen dør, mens gressmark tåler betydelig mer. Det er også stor variasjon på evne til gjenvekst. Dette temaet er omtalt under besøksforvaltningsstrategien som ligger på verneområdestyret hjemmesider.

Strategi: Det skal utarbeides sårbarhetsanalyse for ferdselsveier der det ikke er gjort tidligere. Målet er å unngå nye stier og veier, og eventuelt gjennomføre tiltak for å redusere ytterligere skade på eksisterende veier. Aktivitet som fører til slitasje på terrenget bør begrenses der det lar seg gjøre. Hvis slitasje og/eller erosjon oppstår, må det iverksettes tiltak for å restaurere og/eller forsterke de aktuelle lokalitetene. Det er gjort noen tiltak langs et kjørespor i Kvænangsbotn. Dette er omtalt i tiltaksrapport fra 2017 som ligger på verneområdestyret hjemmesider.

3.8.4 FERDSEL – FORSTYRRELSER

Dyrelivet er generelt mer sårbart for forstyrrelser i hekke- og yngletiden. Mange av de rødlistede fuglene som er observert i KVLO og NLVO, herunder hubro, snøugle, hønsehauk og myrhauk, trenger fred og ro i sine hekke- og leveområder. Også mange av de andre registrerte fugleartene er vare for forstyrrelser i hekketiden (Wegener, 2014). Verneforskriften forbyr oppføring av nye bygg og anlegg, med noen få unntak. Derfor vil forstyrrelser knyttet til nye tiltak trolig ikke være et problem direkte. Transport i forbindelse med oppføring og vedlikehold eller drift av anlegg og bygg vil kunne føre til forstyrrelser, i alle fall i barmarksesongen når dyrelivet er mer sårbart. Det samme gjelder kjøring i forbindelse med reindriften.

Strategi: Nødvendig transport, uansett om det er i forbindelse med transport knyttet til vedlikeholdsarbeid på bygg eller anlegg, bør tilstrebes å bli gjennomført i vintersesongen – gjerne før 1. mars for å minimere sjansen for forstyrrelser for dyrelivet.

3.8.5 GJENGROING

Verneverdier: Vegetasjon

Tidligere var elveslettene i Kvænangsdalen benyttet til slåttemark, men i dag er elveslettene klassifisert som skogsmark. Likevel vil gjengroing endre dagens uttrykk av landskapet samt endre artssammensetningen noe.

Strategi: Iverksette tiltak for restaurering av utvalgte gamle slåtter. Legge til rette for hogst på skogsarealer som er egnet til det.

3.8.6 MANGEL PÅ KUNNSKAP

Verneområdene i KLVO og NLVO er moderat til lite kartlagt mht. naturverdier (frem til 2019). Det er særlig mangel på artsregistreringer og kartlegginger av naturtyper etter nyere metoder. Dette gjør at forvaltningsmyndigheten har et begrenset kunnskapsgrunnlag å benytte i forvaltningen, noe som kan gi utfordringer for kunnskapsbasert forvaltning. Mange av registreringene er av eldre dato, men de skal ikke av den grunn behandles som mindre viktige.

Kulturminner er kartlagt. Det er tenkelig at flere av truslene også er aktuelle for eventuelle kulturminner. Å ta vare på «kulturminner som vitner om samisk reindrift og sjøsamisk og kvensk bruk av området» er en del av verneformålet, men forvaltningsmyndigheten ligger til fylkeskommunen og Sametinget.

3.8.7 KLIMAEFFEKTER

Klimaendringer er en av truslene mot naturtyper og arter i alle økosystemer. Effektene er omtalt i blant annet handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene (Klima- og miljødepartementet, 2019).

Noen negative virkninger av klimaendringene:

- *Klimasoner endres relativt raskt, og arter må flytte eller tilpasse seg.*
- *Økende negativ påvirkning på truede arter og naturtyper, spesielt i fjellet og Arktis.*
- *En del fremmede arter får bedre vilkår, dette kan fortrenge naturlig forekommende arter og gi økt rom for sykdomsorganismer m.m.*
- *Økt gjengroing i kulturlandskapet.*
- *Landskapsendringer og påvirkning av naturtyper gjennom ras og flom m.m.*
- *Varmere vann i ferskvann, kyst og hav som får betydning for forflytning og produksjon.*
- *Økt avrenning av næringsstoffer, mer partikler og mindre lysgjennomtrenging i vann (ferskvann og kystvann), økende havforsuring som påvirker artssammensetning, biologisk produksjon og næringskjeder.*

Som del av handlingsplanen er det gitt forventninger om at forvaltningsmyndighetene skal omtale og behandle dette temaet gjennom forvaltningsplanen samt at overvåkingen innrettes slik at effekter kan fanges opp og motvirke negative effekter gjennom skjøtsel og restaureringstiltak av f.eks. våtmark.

Verneområdene er i seg selv en buffer mot negative virkninger av klimaendringer, blant annet ved at områder som er naturlige og intakte, det vil si uten større inngrep, fungerer som effektive karbonlagre (Bartlett, Rusch, Kyrkjeeide, Sandvik og Nordén, 2020). Det er ikke gjort konkrete vurderinger av disse forholdene knyttet til Kvænangsbotn og Navitdalen, men det er klart at denne kunnskapen tilfører en ekstra dimensjon med tanke på forvaltningen av verneområdene, særlig målet om at landskapet som helhet bevares som naturlige systemer uten større inngrep og endringer. Det er også slik at intakte natursystemer gir en noe bedre motstandsdyktighet og tilpasningsmulighet.

Det er ikke gjort konkrete vurderinger av forventede eller identifiserbare effekter av klimaendringer for Kvænangsbotn og Navitdalen. Vår vurdering er at forventede effekter av klimaendringer bare i liten grad kan håndteres på verneområdestyrets forvaltningsnivå. Det er per i dag kanskje lite operativ kunnskap og verktøy i forvaltningen, og vi trenger noe tid for å bygge opp kunnskap om dette.

Strategi: Utarbeide en strategi- og handlingsplan for kunnskap om lokale klimaeffekter og tilpasning til disse. Dette kan gjøres som del av arbeidet med utarbeidelse av bevaringsmål. Ha konkrete innspill til SNO om overvåkingstiltak og oppfølging og fortsatt gjennomføre skjøtsel og/eller restaureringstiltak som bidrar til å motvirke negative effekter og/eller som bidrar til klimatilpasning. Konkret i Kvænangsbotn og Navitdalen – forsterkning/restaurering av kjørespor og/eller slitasje, skjøtsel av vegetasjon og restaurering av slåttemarker.

4 FORVALTNINGSMÅL OG BEVARINGSMÅL

4.1 Mål med forvaltningen av Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder

Forvaltningsmål er et samlebegrep for overordnede målsettinger knyttet til verneområdene. Hovedmålet med KLVO og NLVO er å bevare natur- og kulturverdiene som finnes i verneområdene. Retningslinjer og bestemmelser skal sørge for at dette oppnås på både kort og lang sikt.

Den overordnede forvaltningsutfordringen i både KLVO og NLVO er å hindre inngrep som kan endre landskapets særpreg eller karakter eller tiltak som påvirker artsmangfoldet eller andre verneverdier i områdene.

Forvaltningsmyndigheten skal i sitt arbeid sørge for å

- utarbeide nødvendige planer og gjennomføre tiltak for å oppfylle formål med vernet
- søke aktivt samarbeid med eiere, brukerinteresser og rettighetshavere for å øke og sikre kvaliteter i områdene
- stimulere til aktiv bruk av områdene innenfor rammene av verneformål og bestemmelser
- gi lokalsamfunnet rundt verneområdene mulighet til å bidra konstruktivt i forvaltning og utvikling av områdene og tilbud i tilknytning til områdene
- påse at bruk ikke fører til varige negative endringer i områdene
- hindre tekniske inngrep og forebygge og reparere slitasje som følger av bruk

4.2 Bevaringsmål

Bevaringsmål definerer den tilstanden man ønsker en naturkvalitet i verneområdet skal ha. Bevaringsmål skal være målbare og registreres i NatStat, Miljødirektoratets fagsystem for verneområder. Fagsystemet er en felles database for verneområdeforvaltningen, SNO og sentrale myndigheter. Resultatet av overvåkingen skal fastslå om naturtilstanden innenfor det definerte arealet er god, middels eller dårlig samt om bevaringsmålet er nådd. Innsynsløsningen til NatStat gir oversikt over antall bevaringsmål, målt tilstand og hvilke påvirkningsfaktorer som følges opp av forvaltningsmyndigheten.

Det vil være behov for å revidere bevaringsmålene oftere enn forvaltningsplanen, så bevaringsmålene vil derfor bli behandlet i egen tiltaksplan hvor det også tas høyde for temaet «klimatilpasning» på lokalt nivå.

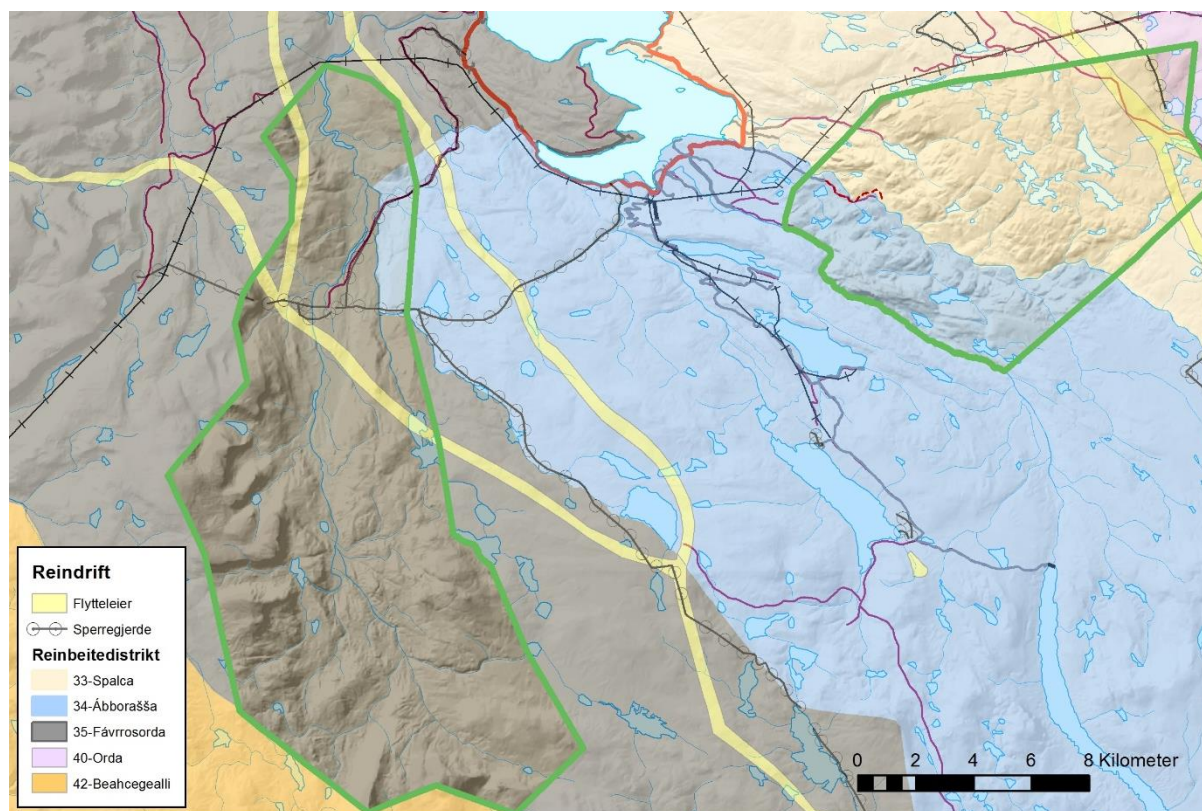
5 BRUKERINTERESSER OG RETNINGSLINJER FOR BRUK

5.1 Reindrift

5.1.1 STATUS

Det er flere reinbeitedistrikter som er berørt av vern i Kvænangsbotn og Navitdalen. KLVO inngår hovedsakelig i områdene til Spalca (D-33) og Ábborášša (D-34). Helt nordøst berøres om lag 2 km² av Orda reinbeitedistrikt (D-40). NLVO dekker områder i Fávrosorda reinbeitedistrikt (D-35). Også en liten del av Ábborášša (D-34) er berørt.

Opplysninger i dette kapitlet er hentet fra åpne kilder samt fra møter med distriktene og/eller deres distriktsplaner.

Figur 11. Oversikt over hvordan tre reinbeitedistrikt berøres av KLVO og NLVO. Kilde: Reindriftskart Kilden.

Reinbeitedistrikt 33 Spalca

Reinbeitedistrikt (rbd) 33 benytter den delen av verneområdet som er på østsiden av Kvænangselva, bortsett fra 2 km² helt i øst (rbd 40 inngår i deres sommerbeite).

Driftsenhetene har beitetid innenfor distriktet i perioden 1. mars–31. desember. Mens vår- og sommerbeite foregår innenfor hele distriktet, strekker høstbeiteområdet seg fra distriktsgrensen i sør til Aiddegurra.

Distriktet har et sperregjerde mot rbd 34 på vestsiden av Kvænangselva. På østsiden av distriktet går det et sperregjerde mot rbd 40. Spalca har ingen samleanlegg eller hytter innenfor verneområdene.

Distriktet benytter tohjuls motorsykler og firhjuls ATV-er til kjøring på barmark. På vinterføre brukes snøskutere. På vestsiden av Kvænangselva er motorferdselen utelukkende knyttet til kjøring langs gjerdene. Bruk av helikopter og sjøfly samt båt forekommer innenfor noen siidaer.

Reinbeitedistrikt 34 Ábborášša

Ábborášša benytter hele området i KLVO på vestsiden av Kvænangselva til sommerbeite. Kalvingen til reinbeitedistriktet foregår i området Kvænangsbót–Čuoika. Under kalvingen er distriktet inndelt i to grupper. Den ene flytter inn i kalvingsområdet i april, mens den andre kommer inn etter merking i slutten av juni. Mot høsten trekker reinen mot lavereliggende områder. Reinbeitedistriktet strekker seg også inn i et lite område øst i NLVO. I forarbeidet til vernet er det beskrevet at terrenget i det området gjør at reinen ikke alltid går over de høyereliggende områdene på vernegrensen, og dermed ikke alltid benytter områdene innenfor NLVO.

Bortsett fra tidligere nevnt sperregjerde i Kvænangsdalen, har ikke Ábborášša anlegg innenfor verneområdene. Motorferdselen for reinbeitedistriktet innenfor verneområdene er minimal.

Reinbeitedistrikt 35 Fávrrósorda

Hele NLVO benyttes som vår- og sommerbeite av Fávrrósorda reinbeitedistrikt. Distriktet starter vårflyttingen i slutten av april og er i kalvingslandet i Navitdalen omtrent til 1. mai. Området i Navitdalen blir tidlig bart, og egner seg derfor til å beites tidlig i sesongen. Kalvingstiden varer omtrent en måned. Reinen oppholder seg i Navitdalen frem til sankthanstider, før den trekker til sommerbeite lenger nord.

Kalvemerkingen er vanligvis ferdig i midten av september, og reinen slippes gjennom sperregjerdet og trekker ut av verneområdet i tiden etter det.

Distriktet har et sperregjerde som går på tvers av Navitdalen, samt et samleanlegg og merkegjerdet ved Sáiva, midt i verneområdet. Her har distriktet også flere driftshytter. Sperregjerdet fortsetter ut av verneområdet ved Sarvvesgorsa i retning Buollángorsa.

I barmarksesongen bruker distriktet firhjuls ATV-er, hovedsakelig på eksisterende traktorveier for å begrense terrengskader. Om høsten benyttes ATV-er til gjeting langs gjerdene. Vinterstid bruker distriktet snøskuter.

5.1.2 FORVALTNINGSMÅL REINDRIFT

Forvaltningsmål reindrift

KLVO og NLVO må kunne benyttes til reindrift innenfor rammene av verneformålet. Forvaltningsmyndigheten skal, i samarbeid med reindrift og øvrige myndigheter, legge til rette for at dagens bruk til reindrift kan videreføres og utvikles i tråd med utviklingen i reindriften.

5.1.3 VERNEBESTEMMELSER TILKNYTTET REINDRIFT

Reindriftnæringen reguleres gjennom lov om reindrift (reindriftsloven). Dersom reindriftsloven kommer i konflikt med verneforskriften for verneområdene, vil verneforskriften gå foran bestemmelsene i loven. Reindriften har på grunn av sin historie en særskilt rettsstatus med hensyn til bruk av utmark. I verneforskriftene er reindriften gitt særskilte unntak for blant annet motorferdsel. Samtidig er det også noen aktiviteter og tiltak som utøver av reindriften må ha særskilt tillatelse til fra forvaltningsmyndigheten etter de gjeldende verneforskriftene.

Følgende bestemmelser i verneforskriften berører reindriften:

Kvænangsbotn landskapsvernområde	Navitdalen landskapsvernområde
<p><u>§ 3 Vernebestemmelser pkt. 1 Landskapet</u> Det må ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter. Det skal i så måte legges vekt på den samlede virkning av tiltak i området.</p>	<p><u>§ 3 Vernebestemmelser pkt. 1 Landskapet</u> Det må ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter. Det skal i så måte legges vekt på den samlede virkning av tiltak i området.</p>
<p>Det er likevel tillatt å</p> <ul style="list-style-type: none">• vedlikeholde bygninger, anlegg og innretninger (pkt. 1.2 a)• bygge sanketrøer og foreta nødvendig gjerding (pkt. 1.2 e)	<p>Det er likevel tillatt å</p> <ul style="list-style-type: none">• vedlikeholde bygninger, anlegg og innretninger (pkt. 1.2 a)• bygge sanketrøer og foreta nødvendig gjerding (pkt. 1.2 c)
<p>Det kan gis dispensasjon til</p> <ul style="list-style-type: none">• oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for utøvelse av reindrift (pkt. 1.3 e)• riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk (pkt. 1.3 i)• utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 1.3 j)	<p>Det kan gis dispensasjon til</p> <ul style="list-style-type: none">• oppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er nødvendig for utøvelse av reindrift (pkt. 1.3 d)• utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 1.3 i)• riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk (pkt. 1.3 h)
<p><u>§ 3 Vernebestemmelser pkt. 6 Motorferdsel</u> Gir et generelt forbud mot motorferdsel.</p>	<p><u>§ 3 Vernebestemmelser pkt. 6 Motorferdsel</u> Gir et generelt forbud mot motorferdsel.</p>
<p>Det er likevel tillatt</p> <ul style="list-style-type: none">• å bruke beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med reindrift (pkt. 6.2 d)• med motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe (pkt. 6.2 h)	<p>Det er likevel tillatt</p> <ul style="list-style-type: none">• å bruke beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med reindrift (pkt. 6.2 d)• med motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe (pkt. 6.2 c)

<ul style="list-style-type: none"> • med motorferdsel for transport av gjerdemateriell (pkt. 6.2 i) <p>Det kan gis dispensasjon til</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruk av luftfartøy eller barmarkskjøretøy som er skånsomt mot terrenget i forbindelse med reindrift iht. godkjent driftsplan (pkt. 6.3 g)* * I verneforskriften står det «driftsplan», men det er trolig en skrivefeil som bør rettes opp. I reindriftsloven brukes begrepet «distriktsplan». • motorferdsel i forbindelse med utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 6.3 j) 	<ul style="list-style-type: none"> • med motorferdsel for transport av gjerdemateriell (pkt. 6.2 i) <p>Det kan gis dispensasjon til</p> <ul style="list-style-type: none"> • bruk av luftfartøy eller barmarkskjøretøy som er skånsomt mot terrenget i forbindelse med reindrift iht. godkjent distriktsplan (pkt. 6.3 g)* * Pkt. 6.3 g) i verneforskriften er feil, og skal være formulert slik som vist her. Forvaltningsmyndigheten vil forholde seg til formuleringen her. Arbeidet med å endre bestemmelsen i verneforskriften er påbegynt. • motorferdsel i forbindelse med utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 6.3 i)
--	--

Oppsummert

Følgende aktivitet kan foregå etter de spesifiserte unntaksbestemmelsene i verneforskriften (altså uten særskilt tillatelse fra vernemyndighetene):

- Bygging av sanketrøer og nødvendig gjerdning.
- Nødvendig bruk av beltekjøretøy til reindrift på vinterføre.
- Motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe.
- Transport av gjerdemateriell.

Følgende aktiviteter kan foregå etter særskilt dispensasjon etter verneforskrift:

- Oppføring av bygninger, anlegg og innretninger nødvendig for utøvelse av reindrift.
- Utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan.
- Bruk av luftfartøy og barmarkskjøretøy i forbindelse med reindrift iht. godkjent distriktsplan.

Avklaring av hva som er nødvendige anlegg og innretninger i reindriften jf. § 3 pkt. 1.3 d) Navitdalen og 1.3 e) Kvænangsbotn må skje gjennom god dialog med reindriften og ses i sammenheng med driftsplanene til de berørte reinbeitedistriktene.

RETNINGSLINJER FOR REINDRIFTSBRUK

Hvilken kjøring er omfattet av regelverket?

Reglene om bruk av motorkjøretøy i forbindelse med utøvelse av reindrift omfatter :

- transport av ved og annet trevirke som nevnt i reindriftsloven § 25
- motorferdsel i sammenheng med arbeidsoperasjoner som flytting, driving og gjeting
- motorferdsel i sammenheng med tilsyn og løpende vedlikehold av reindriftsanlegg
- transport av gjerdemateriell til reingjerder

Generelt er det slik at all motorferdsel hvor transport av utstyr og materiell er hovedformålet, bør foregå når det gjør minst skade i terrenget, dvs mest mulig på vinterføre eller med helikopter.

Hvem gjelder reglene om motorferdsel for?

Tillatt kjøring eller bruk av luftfartøy knyttet til utøvelse av reindrift omfatter de personer som til enhver tid er registrert som utøvere av reindrift og er reineiere. Reglene omfatter også barn av reindriftsutøver under 18 år. Nedenfor følger to alternativer for presisering av hvem reglene gjelder for:

Alternativ 1: Personer som jobber for reineier omfattes ikke av reindriftsretten (jf. brev fra Landbruks- og matdepartementet). For at kjøring skal være lovlig, må vedkommende også ha dispensasjon særskilt.

Alternativ 2: Også personer som jobber for reineier, men ikke er reineier selv (verdder), og som har og medbringer skriftlig avtale med siida-andelsleder eller distriktsleder, omfattes av dette regelverket så lenge vedkommende bidrar konkret i utøvelse av reindrift.

Kjøring på frossen mark

Nødvendig kjøring i verneområdene på frossen mark med beltekjøretøy til bruk i reindriften er tillatt etter verneforskriften § 6.2 d) Kvænangsbøtn og § 6.2 c) Navitdalen. Det behøves derfor ingen tillatelse for slik kjøring. Personer som jobber for reineier, uten å ha rein selv (verdder), må medbringe dokumentasjon på avtale med oppdragsgiver for at kjøringen skal være lovlig.

Bruk av luftfartøy og barmarkskjøretøy

Bruk av luftfartøy og barmarkskjøretøy i reindriften er ikke gitt et generelt unntak fra forbudet mot motorferdsel i verneområdene, og må derfor omsøkes.

Bruk av luftfartøy eller barmarkskjøretøy i forbindelse med reindrift kan gis tillatelse jf. godkjent distriktsplan, jf. § 6.3 g) Kvænangsbøtn. (Det finnes ikke en slik bestemmelse i verneforskriften for Navitdalen. Dette har uteblitt ved en feil, og forvaltningsmyndigheten vil derfor behandle saker i Navitdalen som faller inn under § 6.3 g) i Kvænangsbøtn LVO sin verneforskrift på lik linje som i Kvænangsbøtn LVO.)

Det betyr i praksis at det er **distriktets egne planer som brukes som grunnlag ved behandling av dispensasjon for hvilken motorferdsel som kan foregå**. Distriktsplanene må inneholde opplysninger som nevnt i reindriftsloven § 62 pkt. 3.

Forvaltningsmyndighetene for verneområdene skal etter sitt regelverk ha mulighet til å vurdere om den motorferdsel som distriktet har planlagt ikke er til ulempe for natur- og verneverdier. En god dialog og praktisk samarbeid mellom distriktet og vernemyndighetene mens planen utarbeides, vil være viktig og forenkle saksbehandlingen mye. Distriktsplanene gir ikke en dispensasjon i seg selv, men oppdaterte og godkjente distriktsplaner som har informasjon og opplysninger som er nødvendig vil brukes som grunnlag for å vurdere og behandle en dispensasjonssak etter verneforskriften.

Det legges opp til en praksis med flerårige tillatelser som følger varigheten til distriktsplanen. Hvis kjørebehovet endres, og dermed distriktsplanen, må tillatelse etter verneforskriften fornyes. Det foregår ved at distriktet sender over sin plan, og at forvaltningsmyndigheten får behandle den før den godkjennes av distriktsstyret.

Transport av gjerdemateriell

Motorferdsel for transport av gjerdemateriell er tillatt etter § 6.2 i) Kvænangsbotn og § 6.2 i) Navitdalen.

Uttransport av syke/skadde bufe

Jf. § 6.2 h) Kvænangsbotn og § 6.2 f) Navitdalen kan motorkjøretøy benyttes til uttransport av syke/skadde bufe.

Motorferdsel som må ha særskilt dispensasjon både på frossen mark og på barmark.

- transport av materialer (unntatt transport av gjerdemateriell er tillatt i medhold av §6.2 bokstav g) i Navitdalen)
- transport av utstyr og arbeidsfolk til nybygg
- transport i forbindelse med vedlikehold av bygg.

Søknad om transport i forbindelse med nye bygg skal fortrinnsvis behandles samtidig med behandling av søknaden om bygg/anlegg. Transport og frakt av materialer og utstyr skal søkes utført mest mulig på vinterføre eller ved bruk av helikopter slik at slitasje i terrenget reduseres mest mulig.

Utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan

Det er tidligere blitt gjennomført forsøk med utbedring av kjørespor i Kvænangsbotn gjennom et prosjekt i 2017. Forvaltningsmyndigheten gjennomfører kartlegging av erosjon og slitasje i verneområdene, og kunnskapsgrunnlaget fra dette arbeidet skal benyttes som grunnlag til å vurdere behov for utbedringer i en egen tiltaksplan. Eksisterende kjørespor som er angitt spesielt i denne planen er aktuelle for utbedringer (se kapittel om stier og løyper).

5.1.5 KJØRESPOR – DRIFTSVEIER I REINDRIFTEN

Eksisterende kjørespor innenfor verneområdet er spor som først og fremst benyttes for nødvendig transport i sammenheng med reindrift. Enkelte steder er sporene i en slik tilstand at de helt eller delvis er blitt ubrukelige på grunn av nedsynking i myr eller erosjon i hellende terreng. Dette medfører at nye kjøretraseer tas i bruk forbi slike partier. At det blir mer slitasje og erosjon ev. flere traseer er ikke ønskelig siden dette medfører fare for endring av landskap og økologiske effekter for dyr og planter.

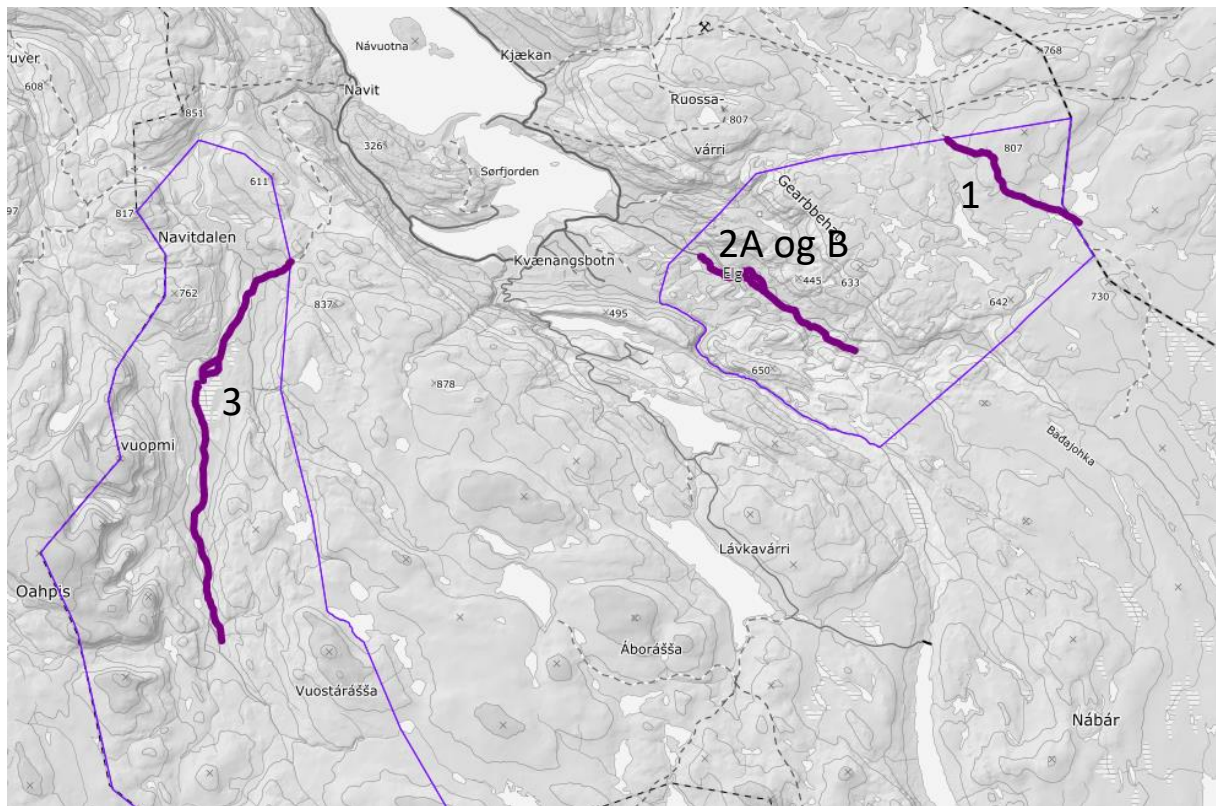
Bestemmelsene § 3 pkt. 1.3 j) Navitdalen og 1.3 j) Kvænangsbotn er innarbeidet for å sikre mulighet for både å reparere og forsterke traseene for eksisterende kjørespor i området. Hensikten med å åpne for dispensasjon til utbedring av eksisterende kjørespor er å unngå etablering av nye spor, unødig erosjon og sikkerhet for brukerne. Det er også rom for tiltak for restaurering eller reparasjon etter eksisterende skade. Dette betyr at de faste kjøresporene må inngå i forvaltningsplanen og at de traseer som skal benyttes må fremgå av kart i forvaltningsplanen.

Hensikten er å kanalisere det meste av barmarkskjøringen i reindriften til faste kjørespor som tåler ferdsel, samt å ha mulighet til å gjøre terrengforsterkninger der disse kjøresporene går i mer bæresvakt terreng. Dette kan for eksempel gjøres ved legging av geonett/klopper der kjøresporet går over sårbar vegetasjon. Andre tiltak kan være redusert kjøring i sårbare perioder, endring av trasé, endret kjøremønster og/eller mer planmessig bruk av spor. Her omfattes også at distriktet og den enkelte reindriftsutøver tar ansvar for å redusere kjøreskader mest mulig.

Eksisterende kjørespor er kjørespor som er avtegnet som prikket svart linje på kartene i figur 13. Det meste er registrert med avtegnning fra flybilder. Ved søknader om tiltak på kjørespor utenom dette, må forvaltningsmyndigheten vurdere å gjennomføre ytterligere undersøkelser og detaljering gjennom egne tiltaksplaner.

Bilde 5. Forsøk med forsterkning etter kjøresportrasé i Kvænangsbotn. Foto: Rune Benonisen.

Figur 12. Figuren viser kjørespor/veier som er definert som «eksisterende kjørespor» etter verneforskriften.

5.2 Fritidsbruk

Forvaltningsmål fritidsbruk. I Kvænangsbotn og Navitdalen skal det legges til rette friluftsliv og rekreasjon, men uten at det går på bekostning av verneverdier

5.2.1 STATUS FOR FERDSEL OG BRUK

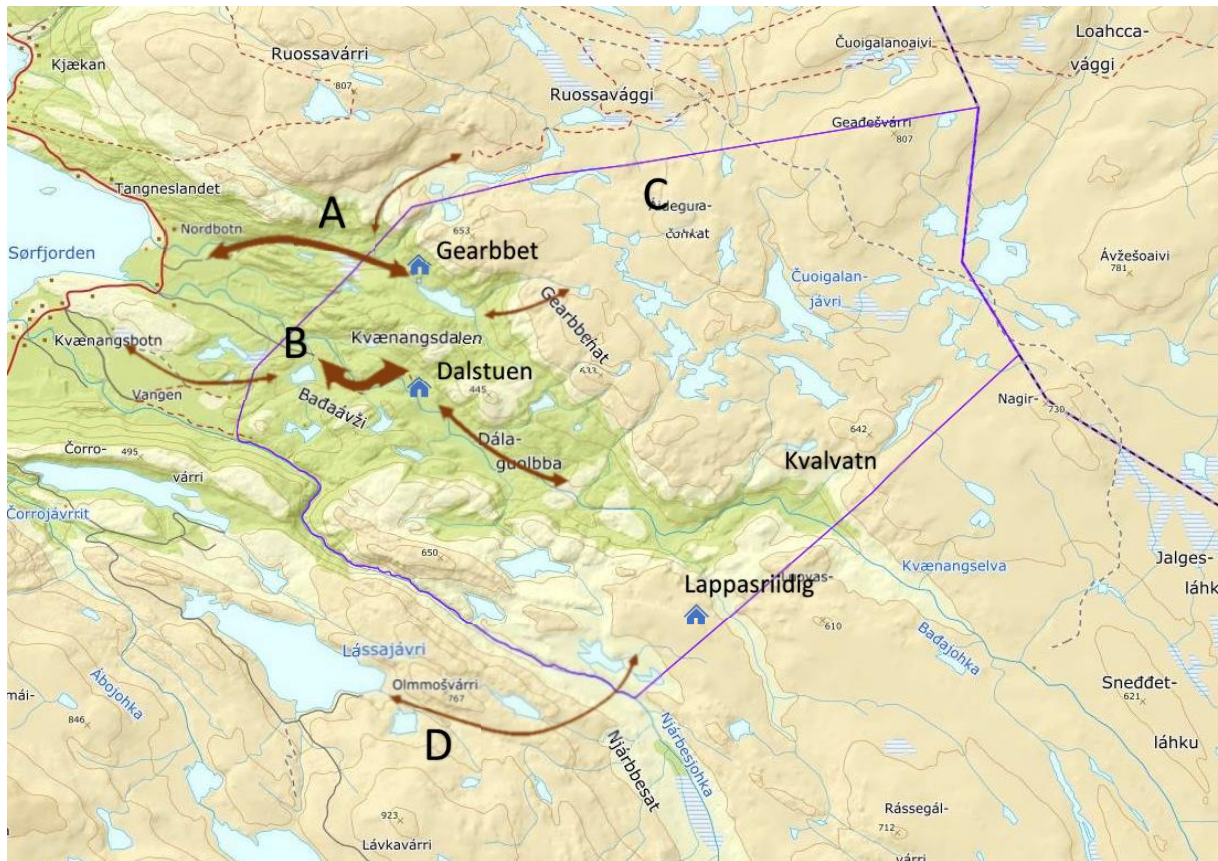
Status for ferdsel og bruk er grundig beskrevet i besøksforvaltningsstrategien. Kunnskap om friluftsferdsl er viktig for å forstå bakgrunnen til enkelte forvaltningstiltak, så vi anser det som viktig at beskrivelsen er tilgjengelig også i forvaltningsplanen.

I forvaltningen skilles det mellom organisert ferdsel og ikke-organisert ferdsel.

Organisert ferdsel: Ferdsel anses som organisert når en person, organisasjon, virksomhet eller lignende har planlagt, koordinert eller arrangert en aktivitet for en gruppe deltakere – en aktivitet som gjentas eller en aktivitet som er kunngjort/markedsført på forhånd. Dette omfatter blant annet utsetting av poster for turorientering og topptrim, idrettsarrangementer, større teltleirer over noe tid og trening i store grupper.

Kvænangsbotn landskapsvernområde

Topografien og terrenget i Kvænangsbotn gjør at ferdselen er relativt oversiktlig. Ferdselen følger dalene, og i dalene går det gamle veier og stier.

Figur 13. Skissert hvordan sommerbruk foregår i Kvænangsbotn.

Hovedtrekk for sommerbruk er skissert i figur 14 ovenfor.

- A. **Gearbbet.** Det meste av ferdselen i dette området går fra startstedet i enden av skogsbilveien i Nordbotn og følger en gammel kjerrevei oppover dalen. Veien er nok veldig gammel, men vi vet at den ble opparbeidet rundt 1910 da det bl.a. ble ryddet 100 meter gjennom en ur. Når man kommer opp, vides det ut et dalføre. Her følger en tilrettelagt sti til Gearbbet-hytta (utleie Statskog). Totalt er strekningen 5 km.

Det er også noe ferdsel videre innover dalen mot Fiskevatn eller videre opp i fjellområdet nord i landskapsvernområdet. Det er dessuten noe ferdsel langs anleggsvei til fjells. Denne veien brukes bl.a. av sykkeløpet Offroad Finnmark, men berører ikke verneområdet direkte.

Vi har ikke konkrete telldata for omfanget av bruk i Gearbbet-området. Vi vet at gjennomsnittlig antall utleiedøgn per år av Gearbbet-hytta har vært 100 de siste årene. Det løses også jaktkort for om lag 190 døgn innenfor dette feltet. Det er dessuten en del bærplukking og dagsturer. Antydningvis er omfanget av besøk mellom 200 og 500 i sommersesongen.

- B. **Kvænangsdalen/Badaávjzi.** Mye av ferdselen innover i verneområdet har utgangspunkt ved enden av skogsbilveien som går fra Myrdal til Rundvannsbekken (3,5 km). Hvis denne veien er i dårlig stand eller stengt, vil ferdselen kunne starte ved krysset Vangenveien/fylkesveien (ved sagbruket), følge skogsbilveien og kjerreveien/stien til Limpastua (4 km) og deretter til Rundvannsbekken (2 km). Fra Rundvannsbekken går det gammel kjerrevei mot Dalstuene. Den gamle veien er delvis sprengt inn i berget og er nærmest et kulturminne i seg selv. Den gamle

veien ender ved vadestedet ved Lilleøya vis-à-vis hyttene. Det meste av ferdsel til fots foregår derfor over hengebrua og på nordsiden av Kvænangselva de siste 2 km.

Det er nok en del ferdsel videre innover dalen inn til Storfossen, og videre innover dalen og opp på fjellet på nordsiden.

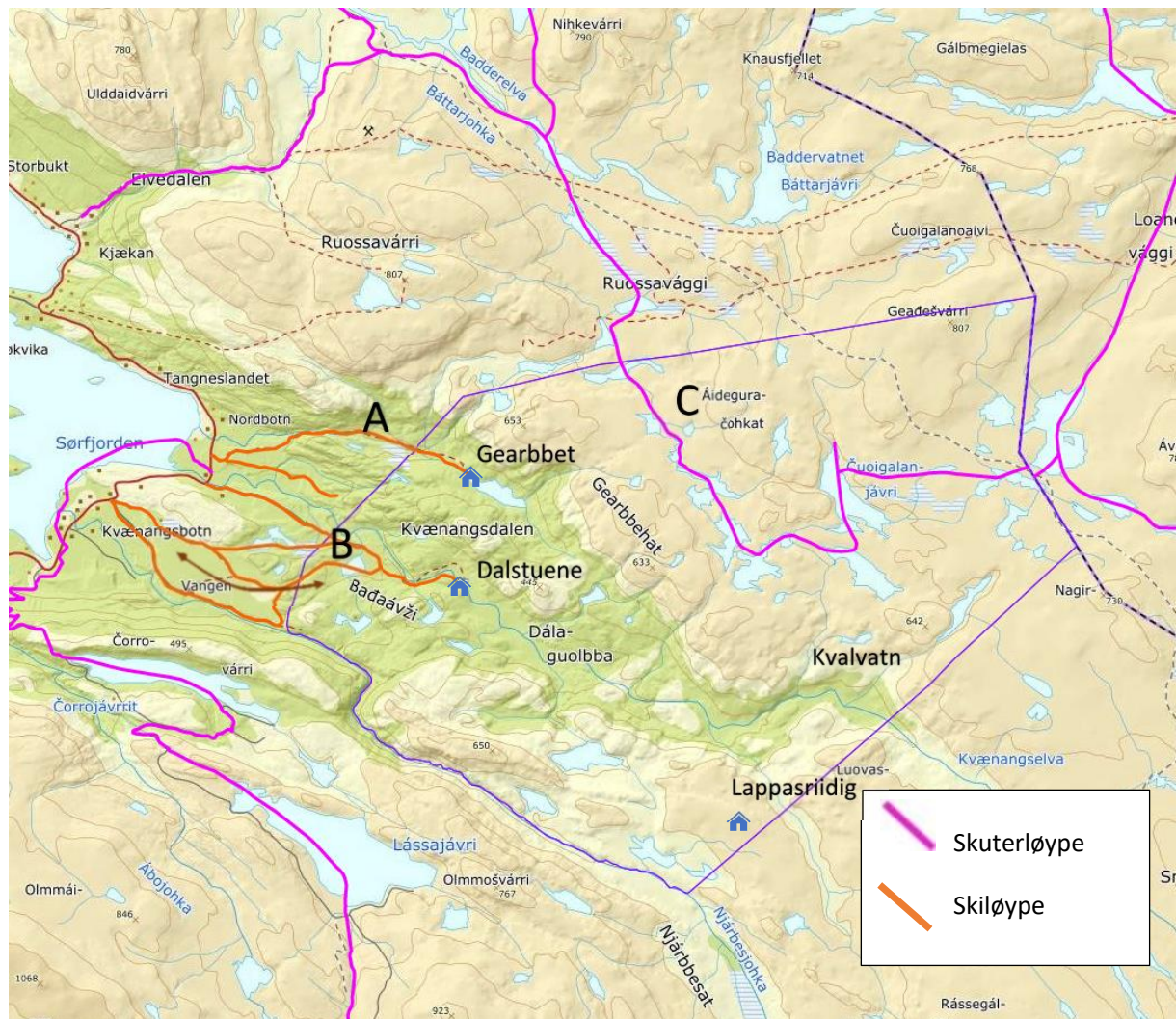
Det finnes ikke konkrete telledata for omfang av bruk i Kvænangsdalen. Gjennomsnittlig antall utleiedøgn på Dalstuene (Statskog) har vært 50 per år. Ut i NORD viser en besøksregistrering på om lag 110 besøk per år. Fiske i Kvænangselva er populært, og det selges i gjennomsnitt 320 døgnkort og 30 årskort. Totalt anslår vi besøk til å være en plass mellom 300 og 500 i sommersesongen.

- C. **Fjellområdene nord i verneområdet.** Et område som besøkes i sammenheng med fiske eller småviltjakt. Ferdsel inn i dette området kommer vanligvis via Nordbotn/Gearbbetdalen, Kvænangsdalen eller over fjellet fra Badderer cirka 20 km lenger nord.

Omfanget er nok beskjedent. Vi anslår under 100 besøk per år.

- D. **Fjellområdene sør i verneområdet.** Et område som besøkes i sammenheng med fiske eller småviltjakt. Ferdsel inn i området kommer via Kvænangsdalen, gammel ferdselsvei via Vangen eller via anleggsvei og Lássajávri. Turmål kan for eksempel være Lappasriidig-hytta.

Omfanget er nok beskjedent. Vi anslår under 100 besøk per år.

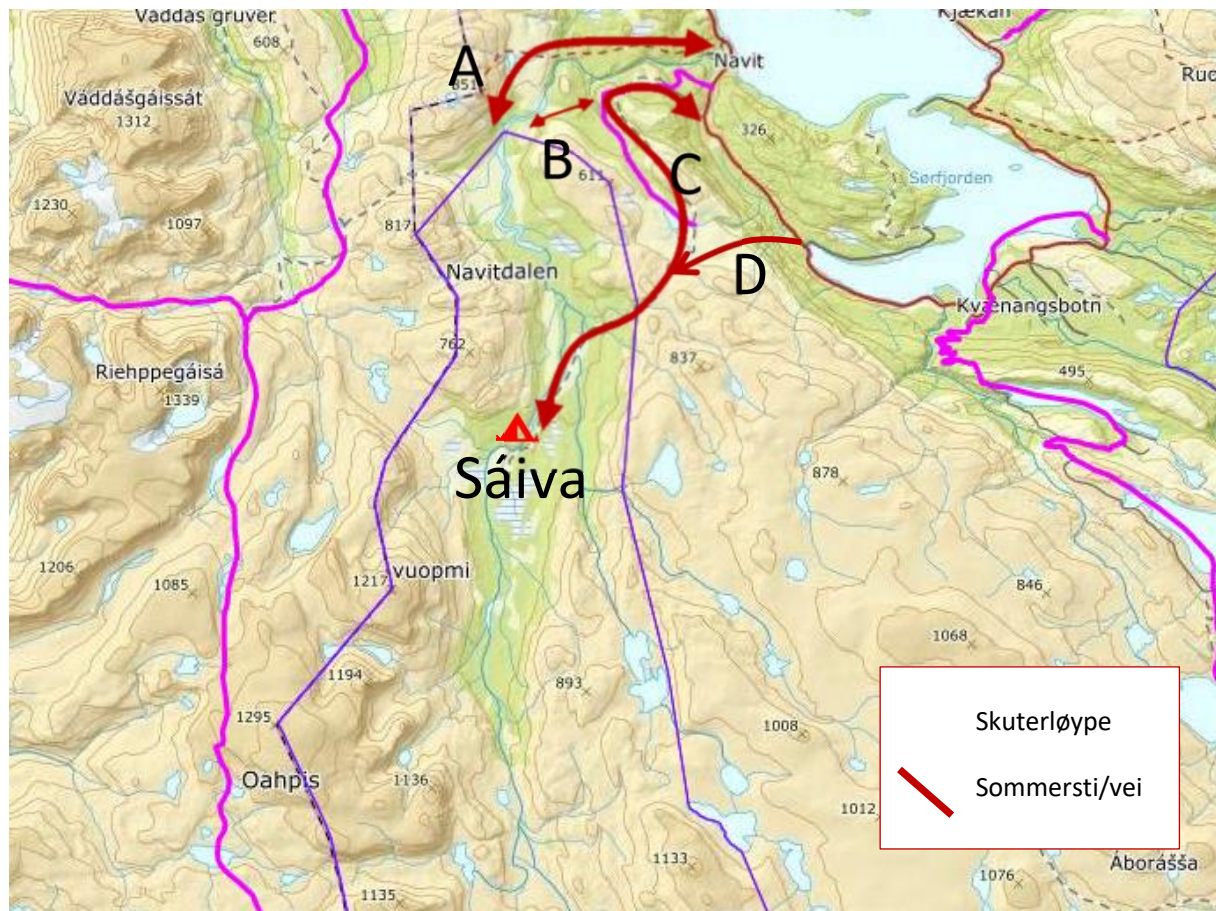

Figur 14. Skissert hvordan vinterbruken foregår i Kvænangsbotn.

Vinterbruk er skissert figur 15 ovenfor:

- A. **Gearbbet.** Det kjøres skiløyper med skuter inn til hytta. Omfanget er beskjedent.
- B. **Kvænangsdalen.** Det prepareres skiløyper som bl.a. går til Dalstuene. Ved Limpavannet (utenfor verneområdet) er det registrert 450 besøk i sesongen 2018–2019. Det er i hovedsak lokale brukere. Løyper prepareres vanligvis til senest 15. mars.
- C. **Fjellområdene nord i verneområdet.** Her går en offentlig skuterløype med start/slutt Badderren, Burfjord, Kjækan og forgreininger til Mattisdalen, Talvik og Langfjordbotn. Omfanget av bruk er ikke kjent, men vi anslår det til å være under 300 besøk i perioden januar–mai.

Navitdalen – sommer og vinter

Figur 15. Skisse over hvordan sommer- og vinterbruken foregår i Navitdalen.

Ferdsel i Navitdalen skjer stort sett fra nord i området. A er den opprinnelige stien, som starter ved Navitfoss og følger nord for Navitelva og ender opp ved hengebru rett nord for verneområdet.

Det går en anleggsvei fra Naviteidet (B), som har vært hovedadkomst inn til området for reindrift og andre som har rett til å benytte veien. **Denne veien er stengt for allmenn ferdsel, og er ikke å anse som en turvei.** Trasé D er en gammel sti fra Sørfjordbotn inn mot Navitdalen. Denne er re-merket i 2019.

Det er også mulig å ta seg inn til området ved å følge anleggsvei fra Vaddás (i Nordreisa) og komme inn til Navit enten ved kraftlinja/hengebrua eller over eidet nord for Meastogáisá.

Det er også skuterløyper på alle sider av Navitdalen. Ingen av disse går inn i området, og topografi og avstand gjør at de neppe påvirker ferdsel i Navitdalen.

Ferdsel tilknyttet jakt, fiske og annet friluftsliv er begrenset i Navitdalen. Det er vanskelig å anslå noe, men det er neppe over 100 per år. Det meste av ferdselen foregår da nord i området.

5.2.2 MERKEVAREN NORGES NASJONALPARKER

Det er utarbeidet en egen merkevarestrategi og en visuell identitet for Norges nasjonalparker. Konseptet er beskrevet som slik:

Natur har en viktig plass i den norske folkesjelen. Vi kjenner gleden av å bestige små og store fjell, oppleve stillhet og føle kraften fra det uberørte. Nasjonalparkene er det flotteste vi har av natur, og skal oppleves og bevares. Nasjonalparkene, alle verneområder, besøksentrene og nasjonalparklandsbyene og -kommunene vil både være vertskap for opplevelser og vise omsorg for de besøkende og naturen. En ny og samlende visuell identitet åpner porten til nye opplevelser, senker terskelen for besøk og øker kunnskapen om naturen. Sammen tar vi vare på det aller fineste vi har.

I sammenheng med denne merkevaren er det utarbeidet diverse verktøy og veiledere. Som forvaltningsmyndighet har vi ansvar for å følge opp disse. Det gir høy kvalitet på infrastruktur og materiell og på sikt bedre bevaring av verneverdier.

5.2.3 VERNEBESTEMMELSER KNYTTET TIL FERDSEL OG FRITIDSBRUK

Her omtales i første rekke ikke-motorisert ferdsel.

Kvænangsbotn landskapsvernområde og Navitdalen landskapsvernområde

Bestemmelsene som gjelder ferdsel i verneforskriftene er helt like for begge verneområdene.

I formålsbestemmelsen (§ 1) presiseres det at «Allmennheten skal ha anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»

§ 3 pkt. 5.1 Generelt om ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

§ 3 pkt. 5.2 Sykling og organisert bruk av hest

Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier, eksisterende stier og kjørespor. Det kan i forvaltningsplan fastsettes restriksjoner for slik ferdsel på nærmere angitte strekninger jf. § 5.

§ 3 pkt. 5.3 Ikke motorisert ferdsel som kan skade naturmiljøet

Organisert ferdsel og ferdselsformer som ikke skjer til fots må ha særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten dersom ferdselen kan skade naturmiljøet.

§ 3 pkt. 5.5 Generelle unntak for ferdsel

Reglene i punkt 5 gjelder ikke ferdsel ved gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten.

§ 3 pkt. 7.2 Støy

Unødvendig støy skal unngås.

5.2.4 RETNINGSLINJER FOR IKKE-MOTORISERT FERDSEL

RETNINGSLINJER FOR IKKE-MOTORISERT FERDSEL GENERELT

Ikke-organisert og organisert ferdsel

I utgangspunktet er all ferdsel til fots og på ski, også om den er organisert, tillatt i KLVO og NLVO. Dersom organisert ferdsel kan skade naturmiljøet, vil den falle utenfor det som uten videre er tillatt. Dette gjelder eksempelvis sammenkomster med mange personer over flere dager. Slik aktivitet er søknadspliktig.

Forvaltningsmyndigheten har ikke ønske om og vanligvis få virkemidler for å stoppe ferdselen til eller i området. Det er et ønske om dialog mellom forvaltningsmyndigheten og aktører som arrangerer turer i verneområdene. Gjennom dialog kan man bli enige om vilkår for å styre aktiviteten dersom det er nødvendig for å unngå skade på naturmiljøet, for eksempel gjennom vilkår knyttet til tidspunkt for ferdselen, trasévalg eller antall deltakere.

Verneområdestyret vil være åpen for at det kan gjennomføres arrangementer basert på enkelt friluftsliv så lenge det ikke er i strid med verneverdiene.

Ferdsel som kan skade naturmiljøet

Forvaltningsmyndigheten har hjemmel i verneforskriften til å stille krav om tillatelse for organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet. Skader på naturmiljøet kan for eksempel være stor markslitasje eller forstyrrelse av dyreliv eller andre brukere. For eksempel kan ferdsel i nærheten av rovfuglreir i hekketiden i verste fall føre til avbrutt hekking.

Det er også slik at enkelte vegetasjonstyper er spesielt sårbare for slitasje, og i slike områder må det unngås langvarig telting med store grupper.

Eksisterende stier i verneområdene

Der verneforskrift og forvaltningsplan refererer til *eksisterende stier*, gjelder følgende stistrekninger innenfor landskapsvernområdet: Dalstuestien, Gearbbetstien, Navitstien og Navitfosstien (se kapittel 2.3.1). Disse stiene skal merkes, og forvaltningsmyndigheten ønsker å tilrettelegge godt både langs disse stiene og ved startpunktene.

Sykling og organisert bruk av hest er tillatt på eksisterende stier i tillegg til på veier og kjørespor. Denne type ferdsel er derfor kun tillatt på veier, stier og kjørespor som er merket på kartet angitt i denne planen.

Til fots og på ski

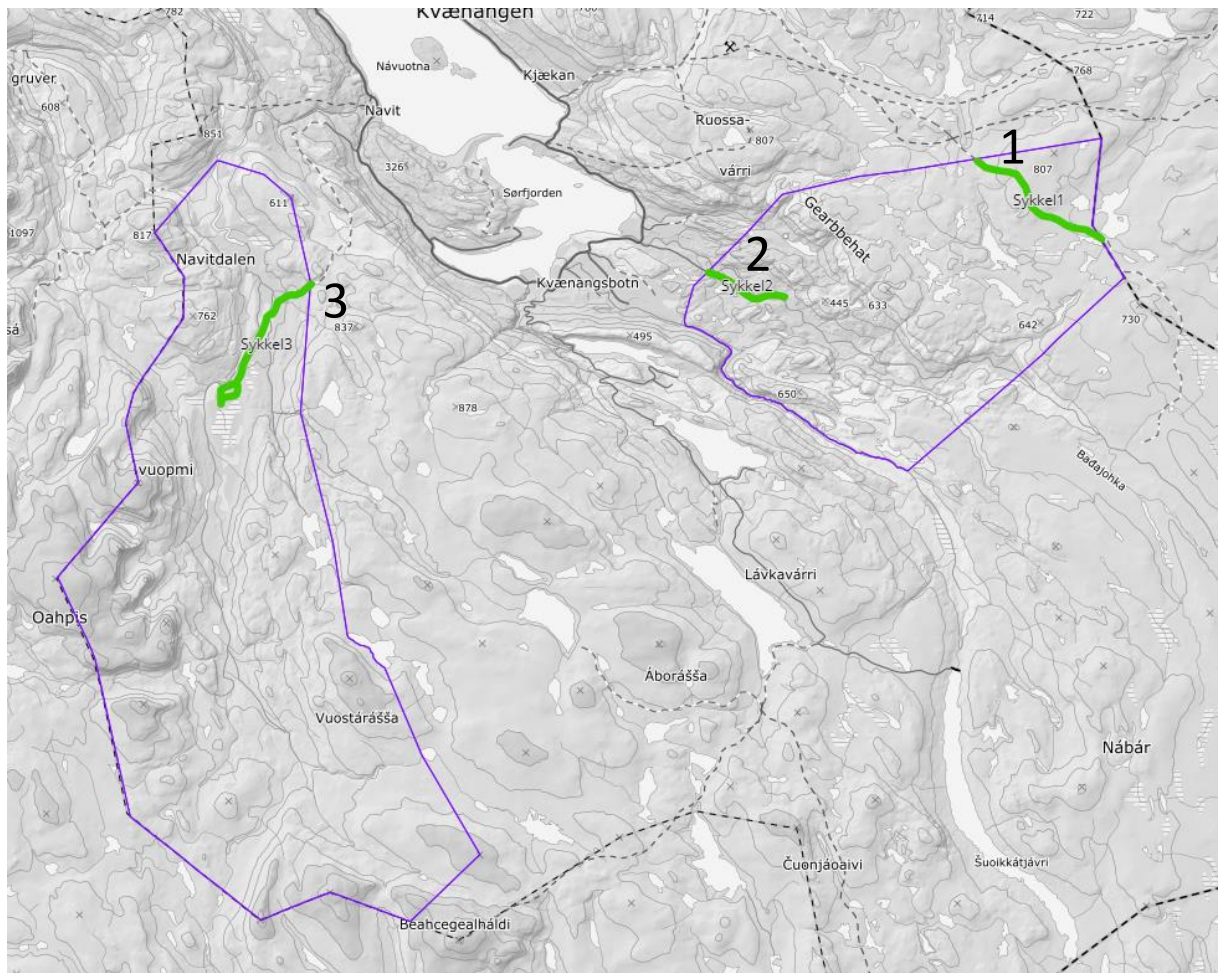
Ferdsel til fots og på ski i KLVO og NLVO trenger ikke særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Dette gjelder også organiserte turer. Organiserte turer som vil kunne gi stor slitasje eller forstyrrelser for dyreliv er søknadspliktig etter forskriften.

Sykkel

Stortinget har gjennom behandling av Meld. St. 18 (2015–2016) Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet fastslått at det i utgangspunktet skal være tillatt å sykle på eksisterende veier, stier og kjørespor i Norges nasjonalparker og større landskapsvernområder, med mindre det er konkrete grunner til at slik ferdsel ikke bør skje på konkrete lokaliteter. Forskrift for alle store verneområder skal gjennomgås og eventuelt endres slik at bestemmelsene blir i tråd med Stortingets vedtak. Det er ikke klart når dette vil bli gjennomført.

Etter gjeldende verneforskrifter for KLVO og NLVO § 3 pkt. 5.2 er sykling kun tillatt på veier, eksisterende stier og kjørespor. Kartbildet under viser hvilke stier og løyper som er definert for sykling innenfor verneområdene. Sykling utover dette vil kreve dispensasjon.

1. Fjellområde nord i verneområdet. Sykling tillatt langs fast kjørespor (ca. 6 km).
2. Dalveien fra grense verneområde til Dalstuene langs kjerrevei.
3. Navitdalen fra verneområdegrense til reingjerde i Sáiva etter faste kjørespor.

Figur 16. Kart med stier og løyper hvor det kan foregå sykling uten nærmere søknad.

Elektriske sykler uansett effekt er å anse som motorkjøretøy etter verneforskriftene, og dermed forbudt i verneområdene (se kapittel om motorferdsel).

Sykling i dagens omfang yter lite eller ingen trussel mot verneverdiene i KLVO og NLVO, såfremt aktiviteten foregår innenfor rammene beskrevet i dette kapittelet. For øvrig er deler av terrenget sårbart for spor, og derfor kreves det tillatelse fra forvaltningsmyndigheten til sykling som kan skade naturmiljøet.

RETNINGSLINJER FOR BRUK AV SYKKEL

- Sykling som foregår med et lite antall personer, og som ikke setter varige spor i terrenget, er tillatt på eksisterende stier, veier og kjørespor (se figur 17).
- Organisert sykling som det er sannsynlig vil sette varige spor i terrenget, er søknadspliktig.

Ridning

Det er i utgangspunktet tillatt å ri på eksisterende veier, stier og kjørespor i nasjonalparkene og i landskapsvernområdene så lenge det ikke kan skade naturmiljøet. Dette gjelder også for KLVO og NLVO. Eksisterende veier, stier og kjørespor i KLVO og NLVO er markert i delkapittelet Stier og løyper. Reglene er satt for å kunne sette inn tiltak hvis det oppstår større slitasje eller forstyrrelser.

Det er i dag lite bruk av hest i verneområdene, og terrenget i området tilsier at det i de fleste tilfeller uansett vil være hensiktsmessig å følge eksisterende stier, veier og spor. Forvaltningsmyndigheten kan behandle dispensasjonssøknader når det er behov for å ri utenfor disse stiene og veiene.

RETNINGSLINJER FOR RIDNING

- Ridning som foregår med et mindre antall personer og hester, og som ikke setter varige spor i terrenget, er tillatt på stier, veier og kjørespor og i terrenget for øvrig.
- Ridning som foregår med et større antall personer og hester og/eller gjentas i samme område over tid, og som det er sannsynlig vil sette varige spor i terrenget, er søknadspliktig.

Hundekjøring og bruk av jakthund

Hundekjøring er en allemannsrett lovfestet i frilufsloven. I frilufsloven er hundekjøring plassert i samme bestemmelse som sykling og ridning, og derfor tillatt på sti og vei i utmark og overalt i fjellet. Ferdsel skal likevel «skje hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet» for å være innenfor lovens rammer. Ferdsel som er kan settes varige spor, for eksempel hundespenn med vogn på barmark, er søknadspliktig. Det er ellers lagt til grunn at ved tilstrekkelig snødekke kan hundespenn i stor grad likestilles med ferdsel til fots og på ski, og benytte skiløyper, myr og glissen skog utenom sti og vei når det ikke volder nevneverdig skade.

Det finnes ikke data på omfanget av hundekjøring i verneområdene. Omfattende ferdsel med hundespenn kan i noen tilfeller være til sjenanse for andre brukere. Det er også slik at hunder oppfattes som en naturlig fiende til dyr – og at de slik sett kan representere forstyrrelser for både vilt og rein.

Bruk av jakthund følger samme regler som utenfor verneområdene.

RETNINGSLINJER FOR HUNDEKJØRING OG BRUK AV JAKTHUND

- Bruk av hundespenn som foregår i samsvar med frilufslovens bestemmelser og som ikke setter varige spor eller medfører forstyrrelser, er tillatt i KLVO og NVLO.
- Bruk av hundespenn som foregår med et større antall personer og hunder og/eller gjentas i samme område over tid, og som det er sannsynlig vil virke forstyrende på dyreliv, er søknadspliktig.

Bilde 6. Jakt og fiske er viktig for mange i Nord-Troms. Foto: Rune Benonisen.

5.3 Jakt og fiske

Jakt og fiske er viktige aktiviteter for lokalbefolkningen. Det drives både småviltjakt og elgjakt innenfor begge landskapsvernområdene. Privat grunneier i Navitdalen samarbeider med Statskog om både småvilt- og storviltjakt. Jakt på gaupe og lisensfelling av jerv administreres av rovviltnemnda i region 8 Troms og Finnmark. De årene det fastsettes kvote for gaupe eller jerv innenfor verneområdene, vil det være anledning til å drive jakt på gaupe og lisensfelling av jerv.

Det drives også fritidsfiske i verneområdene. Fiskeregler for innlandsfiske fastsettes av grunneier innenfor rammen av lov og forskrifter. Kvænangselva er lakseførende opp til Stuoragorži/Storfossen. I den lakseførende delen av vassdraget gjelder eget fiskekort. Totalt antall kort solgt for perioden 2015–2017 var i gjennomsnitt 363.

5.3.1 VERNEBESTEMMELSER KNYTTET TIL JAKT OG FISKE

Kvænangsbotn landskapsvernområde og Navitdalen landskapsvernområde	
<i>I formålsbestemmelsen (§ 1) presiseres det at «Allmennheten skal ha anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.»</i>	
<u>§ 3. pkt. 3 Dyrelivet</u> Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk er tillatt.	
Kvænangsbotn landskapsvernområde <u>§ 3 Vernebestemmelser pkt. 6 Motorferdsel</u> Gir et generelt forbud mot motorferdsel. Det er likevel tillatt <ul style="list-style-type: none">å bruke lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget for uttransport av felt elg og hjort (pkt. 6.2 c) Det kan gis dispensasjon til <ul style="list-style-type: none">bruk av luftfartøy for uttransport av felt elg og hjort (pkt. 6.3 f)motorferdsel på eksisterende kjørespor for uttransport av felt elg og hjort i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 6.3 m)	Navitdalen landskapsvernområde <u>§ 3 Vernebestemmelser pkt. 6 Motorferdsel</u> Gir et generelt forbud mot motorferdsel. Det er likevel tillatt <ul style="list-style-type: none">å bruke lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget for uttransport av felt elg og hjort (pkt. 6.2 b) Det kan gis dispensasjon til <ul style="list-style-type: none">bruk av luftfartøy for uttransport av felt elg og hjort (pkt. 6.3 f)motorferdsel på eksisterende kjørespor for uttransport av felt elg og hjort i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 6.3 k)

RETNINGSLINJER JAKT OG FISKE

- Det er lov å jakte og fiske etter vanlige regler. Jakt og fiske reguleres av villtloven og laks- og innlandsfiskeoven og forvaltes av grunneier og kommunen.

Motorferdsel i forbindelse med uttransport av felt vilt

- Bruk av lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget for uttransport av felt elg og hjort er tillatt.
- For bruk av luftfartøy til uttransport av felt elg og hjort må det søkes om dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten.
- Det må søkes om dispensasjon dersom man ønsker å benytte terrengkjøretøy til uttransport av felt elg på eksisterende kjørespor. Nødvendig transport på eksisterende kjørespor angitt i denne planen vil kunne gis dispensasjon. Kjøring på barmark utenfor eksisterende kjørespor vil ikke tillates.
- Med lett terrenggående beltekjøretøy menes elgtrekkere, som for eksempel «jernhest» eller lignende. Eventuelle dispensasjoner til bruk av luftfartøy og terrengkjøretøy til uttransport av elg og hjort kan gis flerårig, maks 3, og skal fortrinnsvis følge planperioden for gjeldende bestandsplan. Omfanget av bruken som sådan og tillatelser skal holdes på et omfang som ikke medfører nye varige spor i terrenget eller forstyrrer annen bruk av områdene.

Uttransport av skutt elg – eksisterende kjørespor

Hvis man ikke har mulighet for å bruke lett terrenggående beltekjøretøy som ikke setter varige spor for uttransport av elg, kan det gis tillatelse til uttransport med ATV. Verneforskriften angir at uttransport av skutt elg med ATV kan gjøres på eksisterende kjørespor. Det tolkes her som de faste kjøresporene som også brukes av reindriften og som er angitt som eksisterende kjørespor i denne planen.

Disse er angitt figur 13:

1. Kjørespor fjellområde nord i KLVO.
2. A. Kjørespor/kjerrevei fra Rundvannet via vadestedet, Dalstuene og videre til Hustomta.
B. Kjørespor som følger sperregjerde fra sør om Lilleøyhumpen og til sør for Storfossen.
3. Kjørespor fra verneområdegrense til gjerdeanlegg i Sáiva og videre oppover dalen så langt det er synlig spor.

5.4 Teltning

Teltning er tillatt i landskapsvernområdene etter friluftslovens bestemmelser.

Telt som står på samme sted over en lengre periode kan gi skade på vegetasjonen. Slik teltning bør unngås.

5.5 Bålbrenning og plukking av nyttevekster

Kvænangsbotn landskapsvernområde og Navitdalen landskapsvernområde

Bestemmelsene som gjelder ferdsel i verneforskriftene er identiske for begge verneområdene.

Pkt. 2.1 Beskyttelse av plantelivet

Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig.

Pkt. 2.3 Hogst av ved

Hogst av ved til eget bruk og til hytter, støler og gammer i landskapsvernområdet er tillatt. Hogst skal skje som plukkhogst. Særmerkede, dekorative og døde trær som preger landskapet skal ikke hogges.

Siden verneforskriftene til KVLO og NLVO ikke nevner regler om fyring av bål, er det øvrige lover og forskrifter som gjelder. Bålreglene er gitt i forskrift om brannforebygging § 3: «Det er forbudt å gjøre opp ild eller behandle brannfarlige gjenstander utendørs under slike forhold eller på en slik måte at det kan føre til brann. Oppgjort ild må ikke forlates før den er fullstendig slukket.» Videre står det i samme paragrafs hovedregel at det mellom 15. april til 15. september er «forbudt å gjøre opp ild i eller i nærheten av skog og annen utmark uten tillatelse fra kommunen». Det står videre: «Det er likevel tillatt å gjøre opp ild der det åpenbart ikke kan medføre brann.» Derfor oppfordres det til at brukerne av verneområdene benytter etablerte bålplasser der det er hensiktsmessig.

RETNINGSLINJER FOR BÅLBRENNING OG PLUKKING AV NYTTEVEKSTER

- Det er lov å plukke bær, sopp og vanlige (ikke rødlistede) planter.
- Det er lov å ta ved til bålbrekking.
- Benytt helst etablerte bålplasser.
- Gjør bare opp ild på plasser hvor det ikke er fare for brann. Følg bålreglene i forskrift om brannforebygging.

5.6 Infrastruktur for friluftsliv og annen bruk av områdene

Infrastrukturtiltak er også omtalt i besøksforvaltningsstrategien og i tiltaksplaner. Her gjengis en oversikt over anlegg og tiltak.

I verneforskriftens § 3 pkt. 1.2 er det listet opp tiltak som har direkte unntak i verneforskriften. Det heter bl.a. i § 3 pkt. 1.2 at vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger er tillatt. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse. Likeledes heter det at vedlikehold av eksisterende veier, stier, løyper, skilt, bruer og lignende kan skje i samsvar med forvaltningsplan.

5.6.1 SAMARBEID MED ANDRE AKTØRER OM TILRETTELEGGING FOR ALLMENNHETEN – INVESTERINGER, DRIFT OG VEDLIKEHOLD

Besøkende til verneområdene er også «kunder» knyttet til andre aktører som tilrettelegger for friluftsliv, jakt og fiske. I Kvænangsbotn er Statskog grunneier for det meste av området, og også aktiv tilrettelegger for friluftsliv generelt og jakt og fiske spesielt. De eier og drifter flere hytter og gammer i området. Statskog er gjennom sin status som eier av grunnen også part i en del av tilretteleggingen.

Nord-Troms friluftsråd har gjort en del tilrettelegging gjennom trimordningen Ut i NORD. Turmålene bytter år om annet. Per 2020 er det turmål på to lokaliteter i Kvænangsbotn og to på grensen til Navitdalen.

Kvæningen kommune har et generelt ansvar for friluftsliv i sin kommune, og de utarbeider planer som er førende for kommunens virksomhet. Kommunen er også lokal myndighet for ulike tilskuddsordninger.

Private og lag- og foreninger tar på seg ansvar for tilrettelegging. I Kvænangsbotn gjøres skiløypepreparering på dugnad.

Nord-Troms museum er gjennom avtale med Statskog «opsitter» på de gamle Dalstuene i Kvænangsbotn. Deler av hyttene leies ut på det åpne markedet, men det er samtidig planer og ønske om å bruke anlegget mer i formidlingsøyemed.

Alle innfallsporter og all infrastruktur som verneområdestyret finansierer er ment som tilrettelegging for allmennhetens bruk av områdene. Brukerne det her er snakk om er felles for flere aktører, og det er et poeng å finne samarbeid mellom de viktigste aktørene for finansiering av drift, vedlikehold og etablering av infrastruktur. Det er ved vedtak av forvaltningsplanen ikke etablert et felles planverk for tilrettelegging inn mot og i Kvænangsbotn og Navitdalen. Det forutsettes derimot at de enkelte aktørene forholder seg til hverandres planer og at det er enighet om de enkelte tiltakene når gjelder drift og vedlikehold før de iverksettes.

Generelt kan vi si at verneområdestyret påtar seg drift og vedlikeholdsansvar for de tilretteleggings-tiltakene verneområdestyret selv har satt i gang og finansierer.

5.6.2 INNFALLSPORTER OG STARTSTEDER

Struktur for innfallsporter og startsteder har tidligere vært behandlet som en delplan og vedtatt i verneområdestyret ST8/14. Dette videreføres og formaliseres gjennom forvaltningsplanen.

Innfallsportstruktur følger Miljødirektoratets veileder om innfallsporter (M-417-2015). I denne brukes begrepet «innfallsport» om summen av utendørs tilrettelegging som møter og kanaliserer besøkende frem til en opplevelse av hele eller deler av verneområdet. En innfallsport kan inneholde ett eller flere til

retteleggingstiltak i regi av forvaltningsmyndigheten. Tiltakene kan, avhengig av funksjon og innhold, deles inn i tre kategorier/nivåer av anlegg: utkikkspunkt, startpunkt og informasjonspunkt.

Utkikkspunkt er forvaltningens høyeste nivå på tilrettelegging som del av en innfallsport. Med et bredt tilbud henvender anlegget seg til alle grupper besøkende. Utkikkspunktet vil være et besøksmål i seg selv, og er aktuelt for nasjonalparker eller andre verneområder med høye besøkstall, stor attraksjonskraft og nødvendig høy tålegrense.

- Det er opparbeidet utkikkspunkt med bredt tilbud for besøkende i Sørstraumen. Videreutvikling av stedet foregår i samarbeid med andre parter.

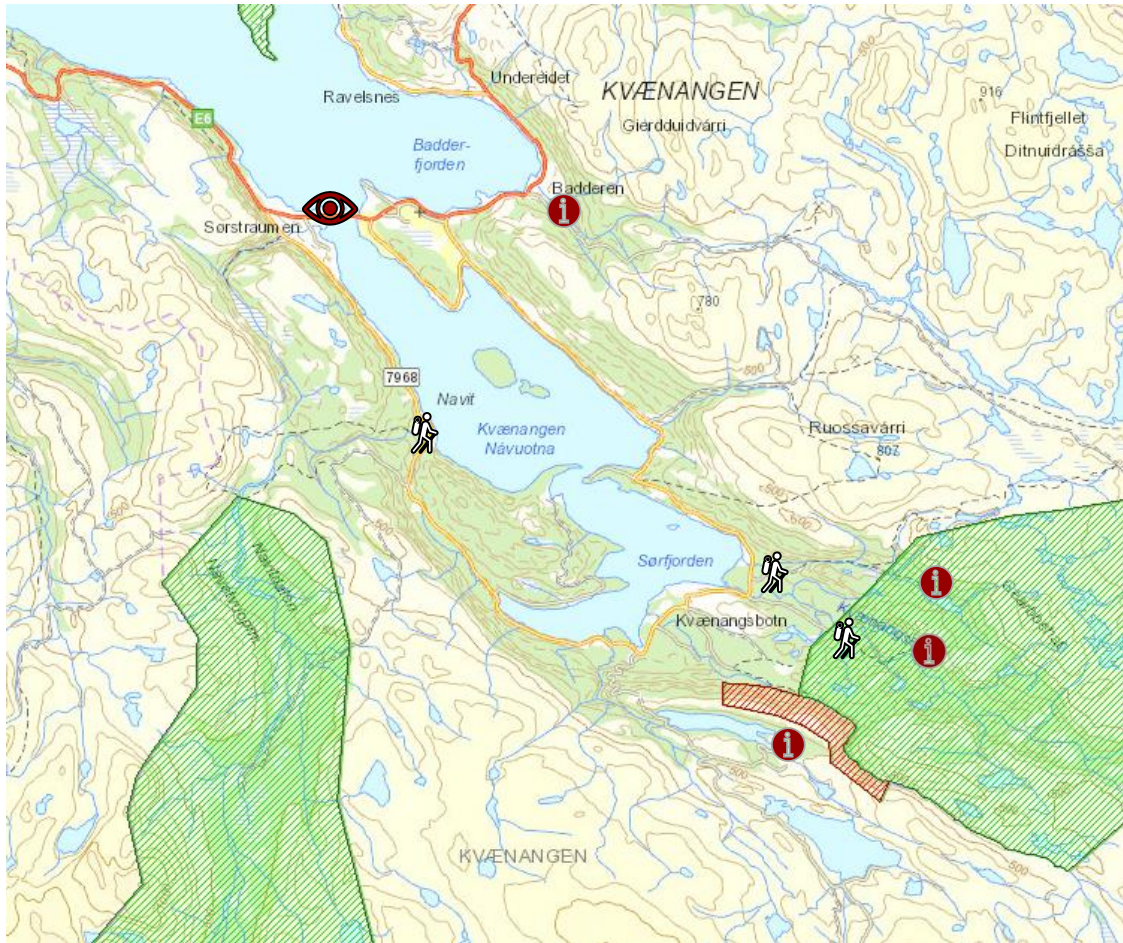
Et startsted har som formål å være et tilbud for besøkende som skal legge ut på vandring i verneområdet. Her finnes parkering og informasjon rettet mot turgåere. Det kan også opparbeides enkle servicefunksjoner som toalett og rasteplass (bord/benker og bål plass).

Denne planen legger opp til opparbeiding av følgende startsteder:

- Rundvannsbekken, snuplass for skogsbilvei
- Gearbbet, snuplass for skogsbilvei
- Navitfoss, ved Navitfoss camping

Informasjonssteder opparbeides på steder som er naturlige stoppesteder, og som egner seg til informasjon og/eller veiledning. I Kvænangen og Navitdalen er det naturlig å ha relevant informasjon på steder som brukes som startsteder for noen brukere og/eller hvor det er hensiktsmessig å gi informasjon pga. stedets karakter, historie eller andre viktige verdier.

- Dalstuene – viktig turmål, museumsanlegg
- Gearbbethytta – viktig turmål, kulturminne i seg selv

Figur 17. Oversikt over innfallsporter for Kvænangsbotn og Navitdalen.

Nr	Navn/type	Investor	Tilrettelegging	Status	Driftsoppgaver	Ansvarlig drift	Utførende drift
	Utkikkspunkt Sørstraumen, ute	VO-styret	Parkering	Ferdig	Brøyting	Byggeier	Avtale
		VO-styret	Informasjons-paviljong	Ferdig	Periodisk vedlikehold	VO-styret	
		Flere	Rasteplass	Utvikles		Samarbeid	
	Sørstraumen – utstilling	Samarbeid	Utstilling inne	Ferdig	Strøm, vask, mv.	Leietakere	Avtale
	Startsted Navitfoss	VO-styret	Parkering	Ferdig	Periodisk vedlikehold	VO-styret	Etter avtale
		VO-styret	Informasjons-paviljong	Ferdig	Periodisk vedlikehold	VO-styret	Etter avtale
		VO-styret	Toalett	Ferdig	Løpende drift	VO-styret	Grunneier
	Startsted Rundvannsbekken	Statskog	Parkering	Ferdig	Periodisk vedlikehold	Statskog	

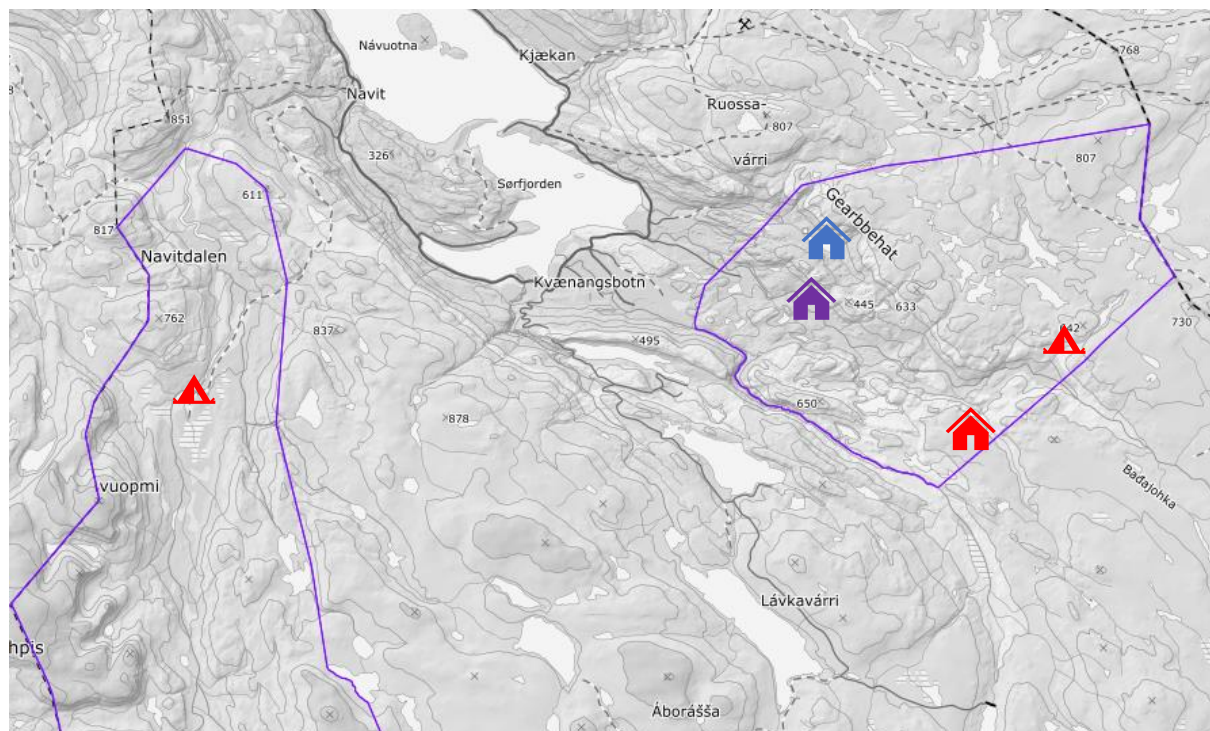
			Informasjons- tavler	Ferdig	Periodisk vedlikehold	VO-styret	Etter avtale
			Toalett	Ferdig	Løpende drift	VO-styret	Etter avtale
			Bord, benker, bålplass	Ferdig	Periodisk vedlikehold	VO-styret	Etter avtale
	Informasjons- sted Rundvannet	VO styret/ Nord- Troms friluftsråd/ Statskog	Gapahuk	2021	Periodisk vedlikehold	VO styret/ Nord-Troms friluftsråd/ Statskog	Etter avtale
			Bålplass	2021	Periodisk vedlikehold	VO styret/ Nord-Troms friluftsråd/ Statskog	Etter avtale
			Universell adkomst	2022/23	Periodisk vedlikehold	VO styret/ Nord-Troms friluftsråd/ Statskog	Etter avtale
	Startsted Gearbbetveien	Statskog	Statskog	Ferdig	Periodisk vedlikehold	Statskog	
		VO-styret	Infotavler	Ferdig	Periodisk vedlikehold	VO-styret	Etter avtale
		VO-styret	Bord, benk, bålplass	Ferdig	Periodisk vedlikehold	VO-styret	Etter avtale
		Statskog	Toalett	Ferdig	Løpende	Statskog	
	Informasjons- sted Dalstuene	VO-styret	Informasjon	2022/23	VO-styret		Etter avtale
	Startsted vinter – krysset Vangenveien	VO-styret	Informasjon	Ferdig	VO-styret		Etter avtale
	Startsted skuterløype Badden	VO-styret	Informasjon	2023	Periodisk vedlikehold		
	Startsted Lássajávri	VO-styret	Informasjon	2023	Periodisk vedlikehold		

Periodisk vedlikehold: Omfatter vedlikehold som utføres ved behov. Maling, markarbeid osv. I noen tilfeller utskifting av utstyr.

Løpende vedlikehold: Omfatter vedlikehold som oppstår underveis. Rydding, renovasjon mv. er typiske oppgaver.

5.6.3 HYTTTER OG GAMMER

Nr	Navn/type	Eier	Status	Driftsoppgaver	Ansvarlig drift	Utførende drift
	Gearbbethytta	Statskog SF	Eksisterende	Løpende og periodisk	Statskog	
	Dalstuene – Statskog	Statskog SF	Eksisterende	Løpende og periodisk	Statskog	
	Dalstuene – Kvænangen skogsturer	Statskog SF	Eksisterende	Løpende og periodisk	Nord-Troms museum	Avtale
	Lappasriidig	Statskog SF	Eksisterende	Løpende og periodisk	Statskog	
	Kvalvannsgammen	Statskog SF	Eksisterende	Løpende og periodisk	Statskog	
	Navitgammen	VO-styret	Eksisterende	Løpende og periodisk	VO-styret	Etter avtale

Figur 18. Oversikt over etablerte hytter og gammer som er tilgjengelig for allmenn bruk i Kvænangsbotn og Navitdalen. Rødt = åpne hytter/buer. Blå = utleie. Lilla = kombinert åpen/utleie.

5.6.4 STIER OG LØYPER

Det er flere typer stier og løyper i verneområdene, men hovedskillet kan gjøres mellom *merket sti*, det vil si de stiene som blir/vil bli merket og vedlikeholdt, og *øvrige stier og løyper*. Sistnevnte inkluderer kjørespor. Beskrivelsen av stier og løyper kan deles inn i sommer- og vinterløyper, hvorav sistnevnte er skuter- og skiløyper.

Ansvar for merking og skilting inkl. vedlikehold

Alle stiene i området er kommet til lenge før verneområdet ble opprettet. Det gjelder også det meste av skilting og merking. En del eies og driftes av Nord-Troms friluftsråd.

Forhold til grunneiere

I den grad det er aktuelt, vil ikke verneområdestyret selv gjennomføre tiltak med skilting og merking i terrenget før det er særskilte avtaler med grunneier.

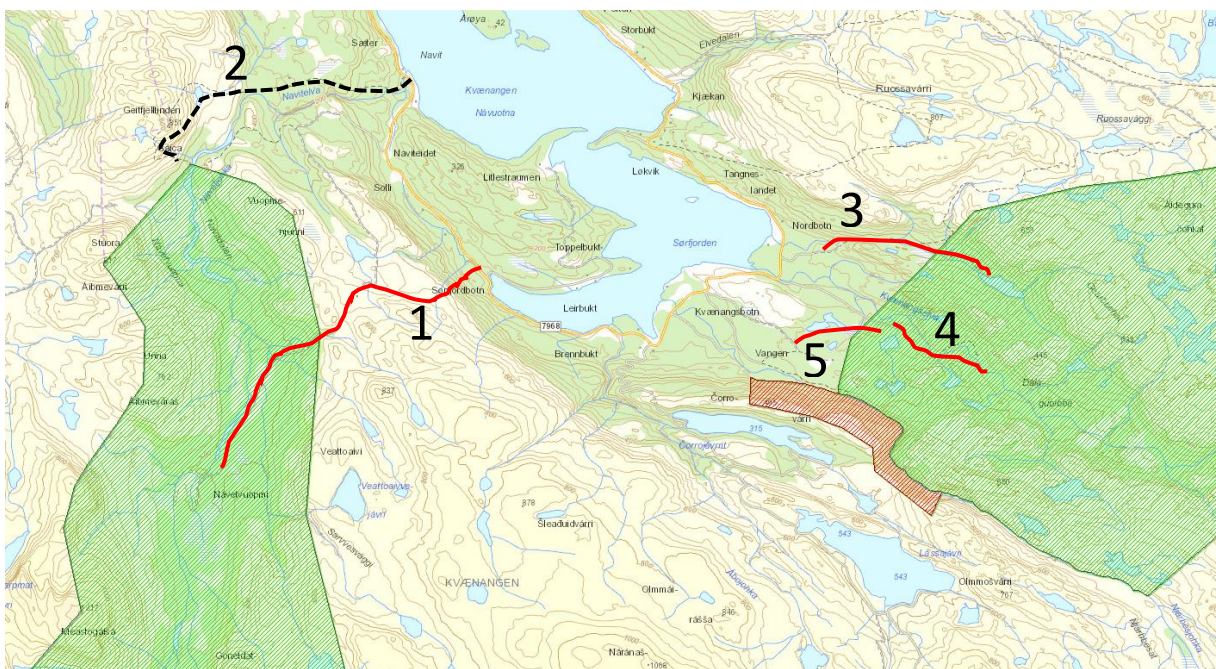
Adkomstveier over privat grunn

Myrdalsveien, som går fra fylkesveien til Rundvannsbekken, går om lag 480 meter av den første kilometeren over privat grunn. Verneområdestyret anser det som naturlig at alle aktørene som tilrettelegger for friluftsliv der adkomst langs veien er nødvendig, bidrar til vedlikehold slik at grunneier ikke belastes.

Merkede stier i verneområdene

Verneområdestyret har etter vurdering bestemt at fire stier, herunder to i hvert av verneområdene, skal merkes og vedlikeholdes. Dette er stiene som i dag benyttes i størst grad av de besøkende i områdene, og som er tilknyttet startsteder og hytter som er populære å bruke. Der verneforskriftene og forvaltningsplanen refererer til *eksisterende stier*, menes de fire merkede stiene som er merket rødt i kartet under.

Øvrige stier/veier vedlikeholdes og merkes av andre enn verneområdestyret, ev. at verneområdestyret bidrar i samarbeid med andre.

Figur 19. Oversikt over stier og løyper der verneområdestyret kan bidra med merking.

Tabell 6. Viser stier inn i verneområdene og hvem som er ansvarlig for merking og skilting.

	Navn	Cirka lengde	Ansvar merking og skilting	Samarbeid	Merknad
1	Sørfjordbotn–Navitdalen (Sáiva)	10 km	VO-styret/ Statskog	Kvænangsbotn grendehus	Delvis kombinert med drifts-/kjørevei reindrift.
2	Navitstien, nord for elva	7 km	Nord-Troms friluftsråd		Ut i NORD.
3	Nordbotn–Gearbbethytta	5 km	VO-styret/ Statskog/Nord-Troms friluftsråd	Nord-Troms friluftsråd	Kombinert med gammel ferdselsvei. Ut i NORD.
4	Rundvannet–Dalstuen (ev. via gammel hengebru)	3 km	VO-styret/ Statskog/Nord-Troms friluftsråd/Nord-Troms museum	Andre lokale	Del av Ut i NORD. Del av kultursti.
	Rundvannet–Ura–Dalstua (via ny hengebru)	0,8 km	VO-styret/ Statskog/Nord-Troms friluftsråd/Nord-Troms museum	Andre lokale	Kombinert med kjerrevei.
	Rundvannet, universell adkomst	0,3 km	VO-styret	Statskog og Nord-Troms friluftsråd	Planlagt.
5	Limpaveien–Rundvannet	3 km	VO-styret/ Statskog/Nord-Troms friluftsråd	Andre lokale	

Annen tilrettelegging – ansvarsforhold

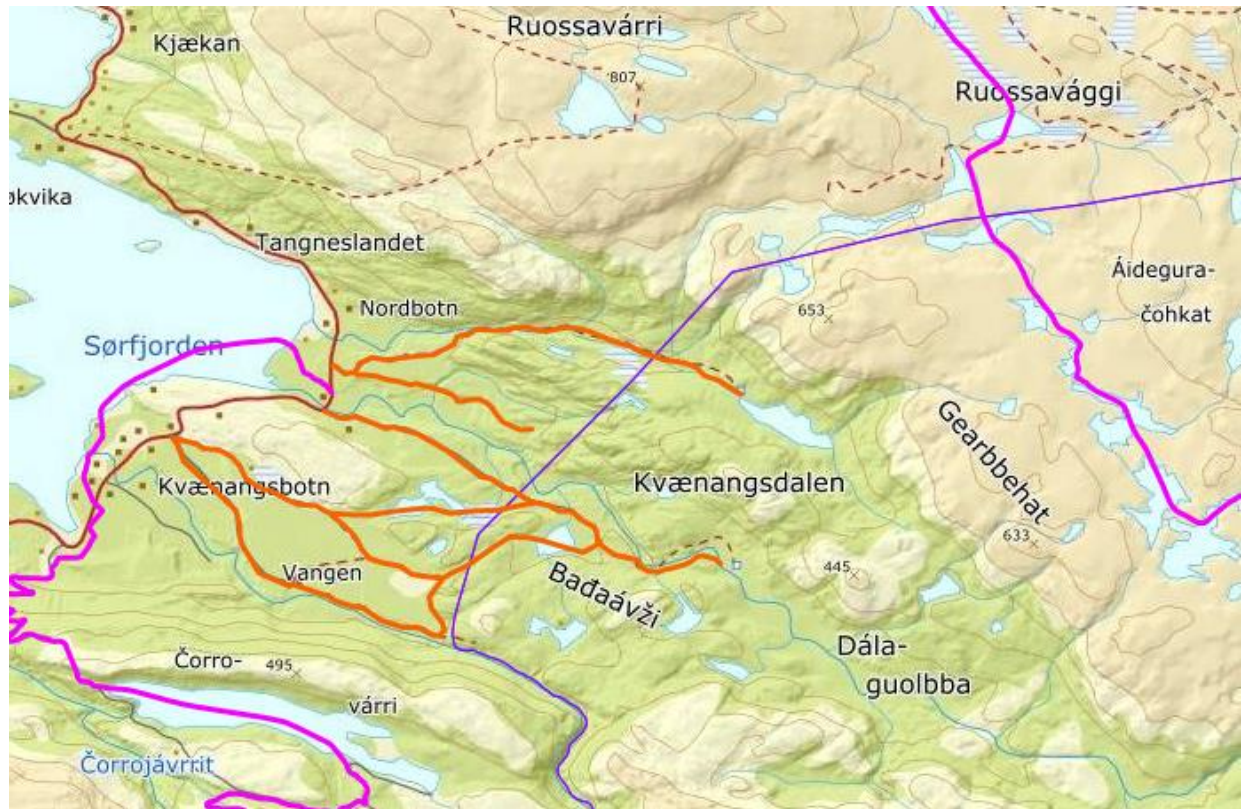
I første rekke tolker vi at ansvaret som VO-styret har i sammenheng med stier og løyper i hovedsak er skilter og løypemerking som angitt under det kapittelet.

På noen av strekningene er det også annen tilrettelegging som klopper og bruer. Det kan også bli behov for vedlikehold/reparasjoner som følge av naturskade, erosjon eller generell slitasje over tid.

Navn/sted	Eier	Vedlikeholdsansvarlig
Hengebrua over Navitelva	Statnett	Statnett
Skogsbilvei Myrdal–Rundvannsbekken	0,4 km privat/ 3 km Statskog	Eierne
Gammel hengebru Kvænangselva	Statskog	Statskog
Bru over Rundvannsbekken	Statskog	Ikke avklart
3 klopper/bruer til Gearbbet	VO-styret	VO-styret
Ny hengebru ved Dalstuene	VO-styret	VO-styret
Kultursti, Kvænangsbotn	Ikke avklart	Ikke avklart

Tilrettelegging/preparering av skiløyper i Kvænangsbotn landskapsvernområde

Lokale interessenter organisert gjennom Kvænangsbotn grendehus har i en årrekke preparert skispor i Kvænangsbotn. Løypene går inn til hhv. Dalstuene og Gearbbethytta. Dette er videreført etter at verneområdet ble etablert, og verneområdestyret har bidratt med midler til dette tiltaket. Det er om lag 6 km som prepareres i verneområdene, noe som utgjør ca. ¼ av det totale løypenettet i området (se figur 21).

Figur 20. Oversikt over skiløyper som prepareres i Kvænangsbotn.

Formelt sett er samarbeidet mellom verneområdestyret og Kvænangsbotn grendehus, men det er to–tre personer som gjør jobben hver vinter. Det er registrert opp mot 500 skiturer (turbok) per sesong (2018–2019). Det kjøres årlig mellom 25–40 turer fra november/desember til medio mars. Det er gitt flerårig dispensasjon for denne prepareringen. Det er de samme løypene som prepareres hvert år, og omfanget er det samme for alle årene, med små variasjoner.

Forvaltningsmyndigheten oppfatter ordningen med skiløyper som både viktig og et bra tilbud for hyttefolk, andre besøkende og lokale. Sistnevnte er i stort flertall av brukere.

Preparering av skiløyper kan gjøres som vist i figur 21 (merk at vi her kun omtaler tillatelser etter verneforskrift; behandling etter motorferdselloven kommer i tillegg):

1. Verneområdegrensen ved Limpavannet til veien ved Rundvannet
2. Verneområdegrensen på Dalveien til Dalstuene (via vadested)
3. Fra verneområdegrensen til Gearbbethytta

I tillegg til gyldig dispensasjon fra verneforskrift og annet regelverk gjelder følgende: De som skal gjøre jobb med preparering, skal være nevnt ved navn i kjøreboken. Kjøreboken skal fylles ut før hver tur starter og returneres i utfylt stand til forvaltningsmyndigheten ved sesongslutt, senest 1. juni hver sesong.

Det skal utarbeides en enkel rapport som beskriver arbeidet og eventuelle utfordringer siste år og registrert bruk av skiløypene (turbøker på angitt sted).

Kjøring i verneområdene skal opphøre etter påske eller senest 15. april hvert år for å gi ro for de hekkefuglene som etablerer seg på reir denne tiden. Hvis påsken er senere enn 15. april, kan preparering gjøres til og med andre påskedag.

5.6.5 VERNEBESTEMMELSER OG RETNINGSLINJER – TILRETTELEGGING OG INFRASTRUKTUR

Kvænangsbotn landskapsvernområde	Navitdalen landskapsvernområde
<p><u>§ 3. Vernebestemmelser pkt. 1 Landskapet</u> Det må ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter. Det skal i så måte legges vekt på den samlede virkning av tiltak i området.</p> <p>Det er likevel tillatt med</p> <ul style="list-style-type: none">• vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger (pkt. 1.2 a)• vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper, skilt, bruer og lignende i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 1.2 b) <p>Det kan gis dispensasjon til</p> <ul style="list-style-type: none">• ombygging og utvidelse av bygninger (pkt. 1.3 a)• gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade (pkt. 1.3 b)• vedlikehold av eksisterende veier i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 1.3 c)• bygging av bruer og legging av klopper (pkt. 1.3 f)• oppsetting av skilt og merking av stier (pkt. 1.3 g)• riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk (pkt. 1.3 i)• utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 1.3 j) <p><u>§ 3 Vernebestemmelser pkt. 2.3 Hogst av ved</u> Hogst av ved til eget bruk og til hytter, støler og gammer i landskapsvernområdet er tillatt. Hogst skal skje som plukkhogst. Særmerkede, dekorative og døde trær som preger landskapet skal ikke hogges.</p>	<p><u>§ 3. Vernebestemmelser pkt. 1 Landskapet</u> Det må ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter. Det skal i så måte legges vekt på den samlede virkning av tiltak i området.</p> <p>Det er likevel tillatt med</p> <ul style="list-style-type: none">• vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger (pkt. 1.2 a)• vedlikehold av eksisterende stier, skiløyper, skilt, bruer og lignende i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 1.2 b) <p>Det kan gis dispensasjon til</p> <ul style="list-style-type: none">• ombygging og utvidelse av bygninger (pkt. 1.3 a)• gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade (pkt. 1.3 b)• bygging av bruer og legging av klopper (pkt. 1.3 e)• oppsetting av skilt og merking av stier (pkt. 1.3 f)• riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk (pkt. 1.3 h)• utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 1.3 i) <p><u>§ 3 Vernebestemmelser pkt. 2.3 Hogst av ved</u> Hogst av ved til eget bruk og til hytter, støler og gammer i landskapsvernområdet er tillatt. Hogst skal skje som plukkhogst. Særmerkede, dekorative og døde trær som preger landskapet skal ikke hogges.</p>

§ 3 Vernebestemmelser pkt. 5.4 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

§ 3 Vernebestemmelser pkt. 6 Motorferdsel

Gir et generelt forbud mot motorferdsel.

Det kan likevel gis dispensasjon til

- bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter, støler og gammer (pkt. 6.3 d)
- bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til byggearbeid og vedlikehold på bygninger, anlegg og innretninger (pkt. 6.3 e)
- motorferdsel i forbindelse med utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 6.3 j)
- motorferdsel i forbindelse med oppkjøring av skiløyper for allmennheten jf. forvaltningsplanen (pkt. 6.3 k)
- motorferdsel for varig forflytningshemmede til Dalstuene på vinterføre eller langs eksisterende trasé (pkt. 6.3 l)
- motorferdsel på vinterføre i forbindelse med oppføring av mindre bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye ved samme størrelse og for samme bruk (pkt. 6.3 o)

§ 3 Vernebestemmelser pkt. 5.4 Omlegging av stier

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

§ 3 Vernebestemmelser pkt. 6 Motorferdsel

Gir et generelt forbud mot motorferdsel.

Det kan likevel gis dispensasjon til

- bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter, støler og gammer (pkt. 6.3 d)
- bruk av beltekjøretøy på vinterføre eller luftfartøy for transport av materialer til byggearbeid og vedlikehold på bygninger, anlegg og innretninger (pkt. 6.3 e)
- motorferdsel i forbindelse med utbedring av eksisterende kjørespor i samsvar med forvaltningsplan (pkt. 6.3 i)
- motorferdsel i forbindelse med oppkjøring av skiløyper for allmennheten jf. forvaltningsplanen (pkt. 6.3 j)

5.6.6 RETNINGSLINJER TILRETTELEGGING FOR FRILUFTSLIV

RETNINGSLINJER TILRETTELEGGING FOR FRILUFTSLIV

Vedlikehold og tilretteleggingstiltak

Jf. verneforskriften for de to områdene er det tillatt med vedlikehold av bygninger så lenge lokal byggeskikk følges og utbedringene tilpasses landskapet. Vedlikehold av eksisterende stier og skiløyper er tillatt for stier definert som *eksisterende stier* og skiløyper avtegnet. Vedlikehold av bruer og skilt er tillatt.

Ombygging eller gjenoppføring av bygninger etter skade

Det kan gis tillatelse til ombygging eller utvidelse av eksisterende bygninger innenfor verneområdene. Med eksisterende menes bygg som fortsatt står og som ikke har vært ut av bruk. Det samme gjelder gjenoppbygging av bygg/anlegg som er tapt som følge av naturskade eller brann. Forvaltningsmyndigheten vil gjøre en konkret vurdering i slike saker, og vil normalt gi tillatelse hvis det nye tiltaket ikke strider mot verneformål eller øvrige bestemmelser.

Vedlikehold av eksisterende veier i samsvar med forvaltningsplanen

Den eneste kjøreveien som er innenfor verneområdene er den siste strekningen av Dalveien inn til parkeringsplassen ved Rundvannsbekken. Vedlikehold av denne veien tillates siden dette vil være tiltak som gjør området mer tilgjengelig for allmennheten, jf. formålet med vernet.

Utbedring av eksisterende kjørespor

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til utbedring av eksisterende kjørespor som er definert i forvaltningsplanen. Utbedring kan være klopping, forsterkning eller mindre påfyllinger eller utgravinger.

Bygging av bruer og legging av klopper

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bygging av nye bruer og legging av klopper. Dette vil fortrinnsvis være aktuelt langs *eksisterende stier*. Det må synliggjøres et behov for tiltak.

Oppføring av mindre bygninger og anlegg til nytte for friluftsliv

Det kan gis tillatelse til oppføring av mindre bygninger og anlegg til nytte for allment friluftsliv i tilknytning til eksisterende stier i Kvænangsbotn, jf. verneforskriften § 1.3 I).

Hogst av ved til hytter og gammer i verneområdene

I henhold til verneforskriften er det tillatt å hugge ved til hytter og gammer som er i landskapsvernområdet uten særskilt dispensasjon fra vernemyndigheten. Det forutsettes at det er til «eget bruk». I denne sammenhengen betyr det at det kan hugges tilsvarende det forbruket som er på de aktuelle hyttene. Motorferdsel i sammenheng med slike tiltak er ikke automatisk tillatt, men må søkes særskilt.

Motorferdsel i sammenheng med vedlikehold og drift av friluftsanlegg

Det kan også gis tillatelse til bruk av snøskuter og helikopter for transport av varer og utstyr til hytter i sammenheng med vedlikehold og drift.

Motorferdsel i sammenheng med preparering av skiløyper i Kvænangsbotn

Preparering av skiløyper kan gjøres etter nærmere dispensasjon (jf. pkt. 6.3 j). Det kan gis flerårige tillatelser.

1. Verneområdegrensen ved Limpavannet til veien ved Rundvannet
2. Verneområdegrensen på Dalveien til Dalstuene (via vadested)
3. Fra verneområdegrensen til Gearbbethytta

Preparering kan foregå med løypemaskin eller snøskuter fortrinnsvis med løypeplog.

De som står for preparering av løyper skal meldes inn til forvaltningsmyndigheten og være nevnt ved navn i kjøreboken. Kjøreboken skal fylles ut før hver tur starter og returneres i utfylt stand til forvaltningsmyndigheten ved sesongslutt, senest 1. juni hver sesong.

Det skal utarbeides en enkel rapport som beskriver arbeidet og eventuelle utfordringer siste år og registrert bruk av skiløypene (turbøker på angitt sted).

Kjøring i verneområdene skal opphøre etter påske eller senest 15. april hvert år for å gi ro for de hekkefuglene som etablerer seg på reir denne tiden. Hvis påsken er senere enn 15. april, kan preparering gjøres til og med andre påskedag.

5.7 Jordbruk

Jordbruksinteressene i verneområdene er ikke veldig omfattende. Det kan i fremtiden være snakk om ønske om husdyrbeite, men per dags dato foregår det ikke fast så vidt vi er kjent med. Tidligere har elveslettene i Kvænangsdalen vært benyttet som slåttemark og trolig beitemark i noen grad.

Kvænangsbotn landskapsvernområde og Navitdalen landskapsvernområde

Bestemmelsene som gjelder jordbruk i verneforskriftene er identiske for begge verneområdene.

Pkt. 2.1 Beskyttelse av plantelivet

Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Innføring av nye plantearter er forbudt. For dyrka mark gjelder forbudet mot innføring av nye plantearter kun plantearter som gjennom spredning kan redusere verneområdets verdi.

Pkt. 2.2 Beiting

Beiting er tillatt.

Pkt. 6.2 h) Motorferdsel

Motorferdsel for uttransport av syke/skadde bufe er tillatt. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.

Verneområdestyret ønsker at kulturlandskapet på deler av de gamle slåttene i Kvænangsdalen skal tilbakeføres. I den sammenheng utarbeides en egen skjøtselsplan. Verneområdestyret ønsker samarbeid med andre aktører for å gjennomføre et slikt prosjekt. En mulighet er å samarbeide med bruk i drift slik at de kan utnytte det som eventuelt høstes. Dette avklares nærmere i sammenheng med skjøtselsplanen.

5.8 Skogbruk

I Navitdalen landskapsvernområde er totalt ca. 25 000 dekar av arealet skogkledt. Av dette er omtrent 11 000–14 000 dekar definert som produktiv skog, men arealene anses ikke som økonomisk drivverdige. I Kvænangsbotn landskapsvernområde er ca. 22 000 dekar skogkledt. Av dette er omtrent 10 000–12 000 dekar produktiv skog, hvorav omtrent 2000 dekar er vurdert som økonomisk drivverdige.

Omtrent en fjerdedel av KLVO er skogkledt, hvorav omtrent 3 km² er klassifisert som økonomisk drivverdig både furu og bjørk. Det har i KLVO vært tradisjoner for aktiv skogsdrift fra tidlig 1800-tallet, og det meste av verneområdet har vært gjennomhogd. Tømmer har blitt benyttet til trevirke til tømmer og ved samt blitt brent i tjæremiler. Frem til 2002 leverte Statskog jevnlig tømmer fra området til sagbruket i Kvænangsbotn, men uttak av noe særlig omfang opphørte på 1970–1980-tallet. Det har også blitt solgt furu og bjørk på rot til lokalbefolkningen. Den siste furuhogsten av betydning i området ble gjennomført i 2001. Samme år ble det bygd skogsbilvei til Rundvannet.

I Navitdalen finnes lite produktiv skog, og da fortrinnsvis bjørk. På statens grunn i NLVO har det ikke vært utført større skogsdrift av grunneier. Statskog har imidlertid fra år til annet vist ut vedteiger til lokalbefolkningen i nedre del av dalen. I tilknytning til merkeanlegget ved Sáiva har reindriftsutøverne hogd nødvendig brensel til eget bruk. På privat grunn har det tidligere vært hogd bjørk i nedre del av dalen opp til Geitfjellet. De senere år har uttaket vært begrenset til noen titalls kubikkmeter bjørk til brensel.

Ved opprettelsen av vernet er det påpekt at det er noe drivverdig skog som faller innenfor grensene i Kvænangsbotn. Det er også noe infrastruktur, spesielt gamle skogbruksveier, som ligger i området. Dette anses som tap og ulempe for grunneier. Det er derfor en ordning med erstatning som tilfaller grunneier

som følge av vernet. Så vidt oss bekjent er slik erstatning utmålt og avgjort mellom staten ved Klima- og miljødepartementet og grunneier Statskog.

5.8.1 FORVALTNINGSMÅL SKOGBRUK

Å ta vare på landskapselement og kulturminner som vitner om samisk reindrift og kvensk bruk av skog er en del av formålet med vernet av Kvænangsbøtn og Navitdalen.

Landskapsvernområdene både i Kvænangsbøtn og Navitdalen skal fortsatt kunne utnyttes til skogbruksformål innenfor rammene av verneformålet og vernebestemmelsene. Det må ligge til grunn en godkjent plan før det kan hugges.

5.8.2 VERNEBESTEMMELSER SKOGBRUK

Kvænangsbøtn landskapsvernområde og Navitdalen landskapsvernområde

Bestemmelsene som gjelder ferdsel i verneforskriftene er identisk for begge verneområdene.

Pkt. 2.1 Beskyttelse av plantelivet

Plantelivet skal beskyttes mot skade og ødeleggelse som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig.

Pkt. 2.3 Hogst av ved

Hogst av ved til eget bruk og til hytter, støler og gammer i landskapsvernområdet er tillatt. Hogst skal skje som plukkhogst. Særmerkede, dekorative og døde trær som preger landskapet skal ikke hogges.

Pkt. 2.4 Skogsdrift

Skogsdrift kan skje i medhold av plan som er godkjent av forvaltningsmyndigheten. En plan skal normalt bygge på følgende retningslinjer:

- hogstform i henhold til forvaltningsplanen
- områder som vesentlig preger skogbildet skal bevares
- urskogslommer, viktige viltområder og viktige områder for annet biologisk mangfold skal ivaretas
- arealer med fuktskog/flommarkskog skal ikke hogges
- etablering av ny skog skal fortrinnsvis skje ved naturlig foryngelse
- ved behov kan suppleringsplanting av stedegne treslag benyttes.

Pkt. 2.5 Tyrived

Tyrived kan tas ut i samsvar med forvaltningsplanen.

Motorferdsel i forbindelse med hogst av ved

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med vedhogst etter pkt. 2.3, som angår hogst av ved til eget bruk og til hytter, støler og gammer (pkt. 6.3 c).

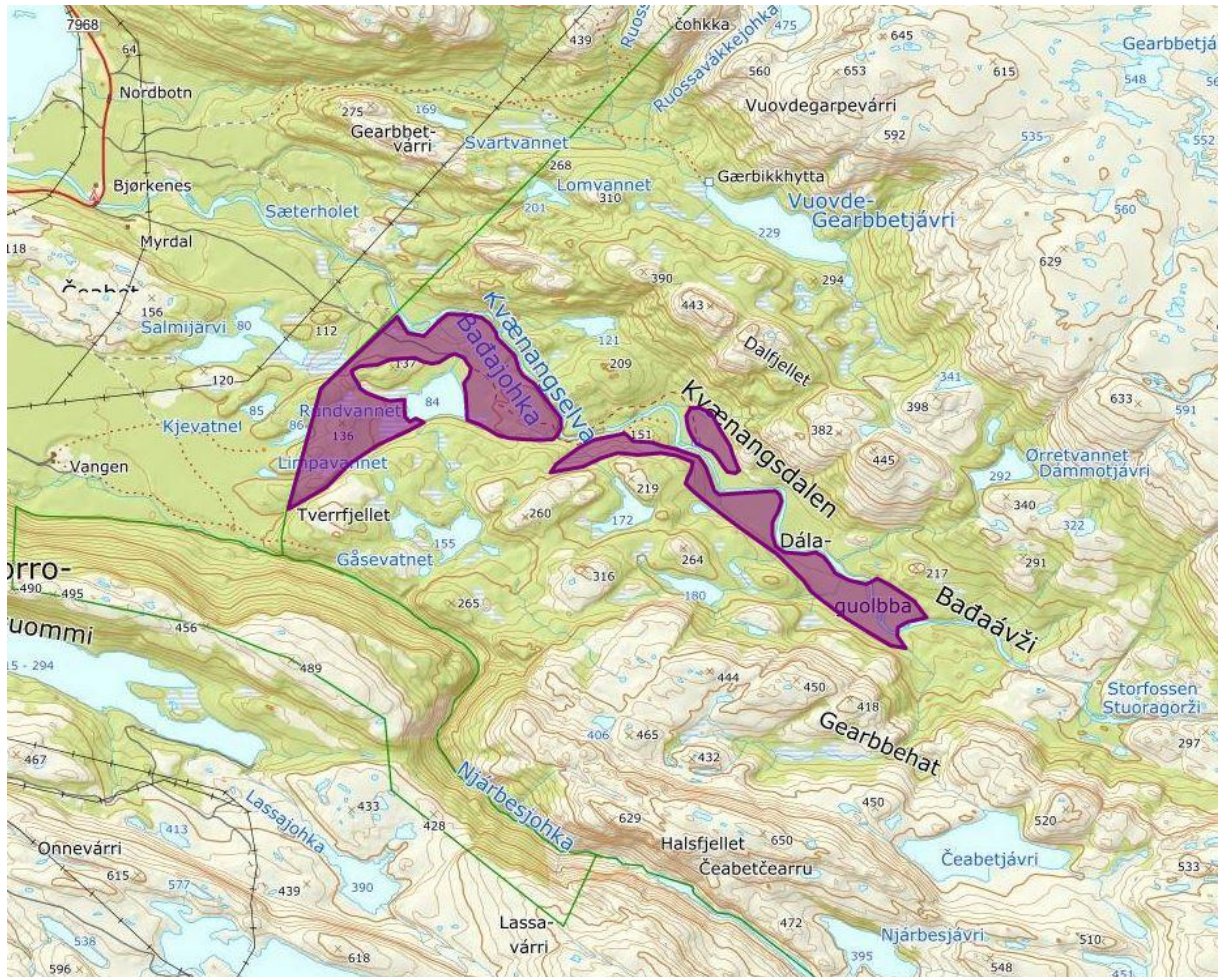
5.8.3 Hogst i Kvænangsbøtn landskapsvernområde

Verneområdestyret har ønske om at skogressursen innenfor KLVO kan utnyttes i tråd med vernebestemmelsene (pkt. 2.3, 2.4 og 2.5). Bakgrunnen er dels å opprettholde den kulturelle og økonomiske aktiviteten knyttet til skogbruk, dels at det anses som et tiltak for bevaring av landskapsverdier. Med det som utgangspunkt er det utarbeidet et rammeverk for dette som både tar inn i seg krav fra verneforskrift, men også innarbeider de systemer som finnes i skogbruket.

Område hvor det kan hugges

Følgende område er definert med bakgrunn i MiS-kartlegging (Røberg mfl., 2019), vurdering av landskapsfaglige forhold (Melby, 2011) samt andre data om natur- og kulturverdier i området.

Avgrensningen i figur 22 er satt i samråd med grunneier, og det er lagt til grunn også rent skogfaglige og kommersielle vurderinger. Men det er gjort en streng tolkning av eksisterende regelverk for skogbruk ved fastsetting av tilgjengelig areal.

Figur 21. Område som kan utnyttes til hogst etter verneforskriften til Kvænangsbotn. Totalt er det 1,9 km². Det er et sett med regler som skal oppfylles før uttak kan gjøres, bl.a. hensyn til naturmangfold, kulturminner mv. Det er derfor bare deler av feltene som er utnyttbare. I området utenfor skravert felt kan det kun vurderes uttak av brensel til eget bruk i hytter og gammer.

RETNINGSLINJER FOR SKOGBRUK

Hogst kan foregå innenfor et definert område i Kvænangsbotn landskapsvernområde såfremt det følger bestemmelser og retningslinjer i

- a) denne forvaltningsplanen
- b) spesifiserte regler gitt av grunneier gjennom en særskilt plan for hogst

Avvirkning av skog i KLVO og NLVO kan ha fire ulike målsetninger:

1. Kommersiell skogsdrift av barskog og/eller lauvskog
2. Avvirkning til ved i hytter og gammer i verneområdene
3. Avvirkning som skjøtselstiltak, særlig rettet mot restaurering eller tilbakeføring av kulturlandskap
4. Uttak av virke til tjæremiler og spesialemer

Tillatte hogstformer

Hogst av furu utføres som frøtrestillingshogst. Frøtrær settes igjen med 3–15 per dekar. Ved risiko for stormfall skal frøtrær settes igjen i grupper på 10–15 med ca. 30 meters avstand. Frøtrær hogges når foryngelse er 0,5–1 meter høy og har tilfredsstillende tetthet.

Tynning av furu skjer når furuskogen har 12–18 meters høyde. Tynning utføres i bestand med tynningspotensial, og rundt 30 % av stammevolum tas ut ved tynning.

Vedhogst utføres som småflatehogst. Hogstområdet er da på 0,5–2 dekar. I områder med naturlig avgrensning av hogst på grunn av terrenghindringer eller miljøhensyn kan vedhogsten strekke seg over 5 dekar.

Hogst knyttet til skjøtsel og friluftsliv tilpasses det enkelte tiltak.

Fururøtter (30 år og eldre) til tjæremile tas opp med gravemaskin. Det er tillatt å ta ut 50 % av røttene i et område. Hogst av spesialemer utføres som plukkhogst eller sammen med annen skogsdrift/vedhogst.

All hogst skal skje i tråd med lovverk og Norsk PEFC Skogstandard.

Før hogst kan utføres

Interessenter tar kontakt med grunneier (Statskog). Statskog følger opp etter følgende prosedyre: Sjekker ut om ønsket hogst er i henhold til gjeldende lovverk og Norsk PEFC Skogstandard. Hogstmelding med skjema og kart sendes til kommunen og til forvaltningsmyndighet for Kvænangsbotn landskapsvernområde tre uker før hogst. Hogsttale skrives, med eventuelt innkomne hensyn (fra kommune og forvaltningsmyndighet), mellom Statskog og aktør.

Uttak av tyrived

I områder hvor det åpnes for hogst gjennom denne planen og gjennom særskilt plan kan det også tas ut tyrived. På forhånd må det klarlegges om uttaket kan endre landskapet negativt eller påvirke andre verneverdier. I så fall kan det ikke gjennomføres uten særskilt søknad. Forvaltningsmyndigheten varsles før iverksetting. Inngrep skal minimeres.

5.9 Skuterløyper, skiløyper og motorferdsel for varig forflytningshemmede

Vernebestemmelser

<p>Kvænangsbotn landskapsvernområde</p> <p><i>Pkt. 6.1 Forbud mot motorferdsel</i> <i>Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.</i></p> <p>Det er likevel tillatt med</p> <ul style="list-style-type: none">• motorferdsel på skogsbilvei til Rundvannsbekken• motorferdsel på eksisterende snøskuterløyper <p>Det kan gis dispensasjon til</p> <ul style="list-style-type: none">• motorferdsel i forbindelse med oppkjøring av skiløyper for allmennheten, jf. forvaltningsplanen• motorferdsel for varig forflytningshemmede til Dalstuene på vinterføre eller langs eksisterende trasé• mindre omlegginger av eksisterende snøskuterløype når dette er nødvendig av sikkerhetsmessige grunner• motorferdsel på vinterføre i forbindelse med oppføring av anlegg jf. pkt. 1.3 l)	<p>Navitdalen landskapsvernområde</p> <p><i>Pkt. 6.1 Forbud mot motorferdsel</i> <i>Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.</i></p> <p>Det er likevel tillatt med</p> <ul style="list-style-type: none">• motorferdsel på skogsbilvei til Rundvannsbekken• motorferdsel på eksisterende snøskuterløyper <p>Det kan gis dispensasjon til</p> <ul style="list-style-type: none">• motorferdsel i forbindelse med oppkjøring av skiløyper for allmennheten, jf. forvaltningsplanen
--	---

RETNINGSLINJER FOR MOTORFERDSEL

Motorferdsel på Dalveien

Motorferdsel på skogsbilveien (Dalveien) innenfor KLVO (fra verneområdegrensen i nord til parkeringsplassen ved Rundvannsbekken) er tillatt. Kjøring og parkering må følge øvrig regelverk for motorferdsel.

Snøskuterløyper

Motorferdsel på eksisterende snøskuterløyper i KLVO er tillatt. Det gjelder de skuteløypene som var fastsatt ved vernetidspunktet – angitt i figur 15 og 16. Eventuelle endringer av skuteløyper vil kreve dispensasjon fra verneforskriften. Forvaltningsmyndigheten vil kunne tillate bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med husdyrhold om dette skulle være aktuelt.

El-sykkel

El-sykkel er av Statens vegvesen definert som «en sykkel der førerens muskelkraft sammen med kraft fra en elektrisk hjelpemotor sørger for at sykkelen beveger seg fremover.» Miljødirektoratet har gjort en tolkning av regelverket og konkludert med at el-sykling er ulovlig i verneområder der det er motorferdselsforbud. Følgelig er el-sykling forbudt i KLVO og NLVO jf. verneforskriftenes pkt. 6.1.

Preparering av skiløyper

Aktuelle løyper er definert i denne planen. De løypene som skal prepareres kan få flerårig dispensasjon, men ikke for mer enn fire år (se figur 15). Ved brudd på vilkårene kan dispensasjonen trekkes tilbake.

5.10 Kraftanlegg og tekniske anlegg

Jf. vernebestemmelse § 3 pkt. 1.2 f) er drift og vedlikehold av inntak til Čárrovjavrit kraftverk i Njarbesdalen tillatt uten søknad. Det gis ingen nærmere retningslinjer i denne planen.

5.11 Reiseliv

Forvaltningsmål reiseliv

KLVO og NLVO skal kunne benyttes som arena for naturbasert reiseliv på en måte som er forenlig med forvaltningen av verneverdiene.

Status – reiseliv

Kjent status for reiselivet er beskrevet i besøksforvaltningsstrategien og omtales ikke i denne planen.

Vernebestemmelser – reiseliv

Reiseliv nevnes ikke spesielt i verneforskriftene for KLVO og NLVO.

Aktører som vil tilby reiselivsprodukter med aktivitet i Kvænangsbotn eller Navitdalen må forholde seg til de samme reglene som øvrige brukere. Det skilles ikke på kommersiell og ikke-kommersiell aktivitet.

En diskusjon som er økende er hvor langt allemannsretten strekker seg når det gjelder kommersielle aktører. Dette er diskusjoner og forhold som går utenfor bestemmelsene i verneområdene.

6 ADMINISTRASJON, FORVALTNINGSARBEID OG SAKSBEHANDLING

6.1 Organisering av verneområdeforvaltningen

6.2 Saksbehandlingsrutiner

Forvaltningsplanen i seg selv gir ikke hjemmel til tiltak i landskapsvernområdet. Tiltak og aktiviteter som ikke er automatisk tillatt må avklares særskilt gjennom søknad til forvaltningsmyndigheten.

Nedenfor beskrives de generelle retningslinjene for all saksbehandling i KLVO og NLVO.

Alle søknader som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften skal sendes til Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre co/Statsforvalteren i Troms og Finnmark per post eller e-post.

Normalt sett vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Søknader vurderes derfor først etter verneforskriften før de eventuelt vurderes etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av annet lovverk.

Saker som berører kulturminner skal av forvaltningsmyndigheten sendes til forvaltningsmyndigheten etter kulturminneloven, det vil si fylkeskommunene og/eller Sametinget.

Forvaltningsmyndigheten kan sette vilkår som begrenser skadevirkninger av en dispensasjon. Vilkår som settes skal ha en saklig sammenheng med det tillatelsen gjelder.

Alle vedtak skal begrunnes. Det vises til forvaltningslovens bestemmelser (§§ 24 og 25) og naturmangfoldloven §§ 8–12 samt § 48 fjerde ledd.

Forvaltningsmyndigheten må i hvert enkelt tilfelle nøye vurdere reaksjonsmåte ved eventuelle brudd på vilkår som er satt i tillatelsen, inkl. anmeldelse. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling av nye søknader. Forvaltningsmyndigheten har et selvstendig ansvar for å påse at alle brudd på reglene i verneforskriften som forvaltningsmyndigheten får kjennskap til blir rapportert/anmeldt til politiet, jf. veileder om oppfølging av ulovligheter i verneområder (M-617/2016).

Den kommunen som vedtaket omfatter og Statsforvalteren skal alltid ha kopi av alle vedtak. I saker der det anses som nødvendig skal også berørte grunneiere eller andre brukerinteresser underrettes.

Alle enkeltvedtak skal umiddelbart legges inn i miljøvedtaksregisteret.

Vedtak etter verneforskriftene er enkeltvedtak og kan påklages av en part eller andre med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven § 28. Hvem som er part eller har rettslig klageinteresse må vurderes i hver enkelt sak. Statsforvalteren har også klagerett på vedtak fattet av verneområdestyret,

jf. naturmangfoldloven § 62 tredje ledd. Fristen for å klage er tre uker fra den dagen underretning om vedtaket ble offentlig kunngjort eller fra det tidspunktet man burde fått eller burde ha skaffet seg kjennskap til vedtaket, jf. forvaltningsloven § 29.

Miljødirektoratet er klageinstans for vedtak fattet av verneområdestyret. Klagen skal sendes skriftlig til verneområdestyret som har fattet vedtaket. Verneområdestyret skal da vurdere om klagen kommer med opplysninger som gir grunnlag for å omgjøre vedtaket. Dersom verneområdestyret opprettholder sitt vedtak, sendes klagen til Miljødirektoratet, som fatter endelig vedtak.

6.3 Håndheving og oppfølging av ulovligheter

For å ivareta formålet med opprettelsen av verneområdene skal eventuelle overtredelser av lovverket følges opp. Ved dokumentasjon av lovbrudd i felt vil oppsynet kunne reagere med anmeldelse til politiet, advarsel eller informasjon. Reaksjonsformen vil avhenge av alvorlighetsgraden. Oppsynet rapporterer også til nasjonalparkstyret, som har et selvstendig ansvar for å reagere på lovbrudd som blir kjent for styret. Dette kan skje ved politianmeldelse og/eller rapportering til Statsforvalteren/Miljødirektoratet for forvaltningsmessige reaksjoner.

I tillegg har nasjonalparkstyret fra januar 2021 fått delegert myndighet til selv å sanksjonere mot overtredelser av naturmangfoldloven. Statsforvalteren er delegert myndighet for naturmangfoldloven § 69–73. Nasjonalparkstyret er delegert myndighet for lovens § 69 første ledd, § 70 andre ledd, § 71 første ledd og § 73 første ledd (se lovdata.no for hele lovteksten). Paragrafene kan kort oppsummeres slik:

- § 69 Retting og avbøtende tiltak
Denne paragrafen gir myndighetene hjemmel til å pålegge en ansvarlig å stanse pågående ulovlige arbeider og/eller treffe vedtak om retting av det ulovlig etablerte forholdet.
- § 70 Uforutsette miljøkonsekvenser av lovlig virksomhet
Denne paragrafen retter seg mot forhold som i utgangspunktet er lovlig, men som innebærer uforutsette og vesentlige konsekvenser for naturmangfoldet. Når slik skade har inntruffet, kan myndighetene pålegge den ansvarlige å treffe tiltak (gjenoppretting) dersom det kan skje uten særlig ulempe for den ansvarlige.
- § 71–72 Direkte gjennomføring og bruk av andres eiendom
Disse paragrafene gir myndighetene mulighet til å sørge for iverksetting av tiltak for den ansvarliges regning når pålegg etter §§ 69 og 70 ikke blir etterkommet, dersom det haster av hensyn til naturmangfoldet eller det ikke kan påvises noen ansvarlig.
- § 73 Tvangsmulkt
Tvangsmulkt er et pressmiddel myndighetene kan benytte for å sikre gjennomføring av lovens bestemmelser. Mulkten fastsettes når en overtredelse er avdekket og pålegg om retting eller unnlattelse av å oppfylle en plikt ikke er etterkommet, og den kan være et engangsbeløp eller løpe så lenge overtredelsen varer.
- § 74 Overtredelsesgebyr er et administrativt sanksjonsmiddel for brudd på naturmangfoldloven og forskrifter gitt med hjemmel i loven som ikke er så alvorlige at de politianmeldes. Avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges eller ikke, skjer etter en samlet vurdering av en rekke hensyn, som for eksempel overtredelsens grovhet, omfang og virkninger. Myndigheten til å avgjøre om det skal ilegges overtredelsesgebyr ligger til Miljødirektoratet. Ileggelse av

overtredelsesgebyr er et enkeltvedtak og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven om forhåndsvarsel, partsinnsyn, begrunnelse og klagerett må derfor følges.

- **§ 75 Straff**

Paragrafen angir strafferammen for overtredelser av naturmangfoldloven. Man kan straffes med bot eller fengsel inntil ett år, eller fem år ved grove overtredelser.

Et lovbrudd i nasjonalparken kan også være et brudd på andre lover i tillegg til et brudd på naturmangfoldloven, og vil dermed også berøre andre myndigheter. Eksempelvis skal kommunene følge opp brudd på plan- og bygningsloven og motorferdselloven, mens Landbruksdirektoratet skal følge opp brudd på reindriftsloven. Nasjonalparkstyret bør i hver enkelt sak vurdere hvilke andre myndigheter det kan være relevant å henvende seg til og eventuelt samarbeide med om utveksling av informasjon og oppfølging av saken.

6.4 Oppsyn

Med vernevedtaket oppstår det behov for å føre kontroll med at verneforskriften og ulike dispensasjonsvedtak overholdes. Et effektivt og faglig dyktig oppsyn er derfor viktig for å kunne følge med i utviklingen i verneområdet, både når det gjelder naturkvalitetene og bruken av området.

Statens naturoppsyn (SNO) ble opprettet med hjemmel i naturoppsynsloven av 21. juni 1996 som et bidrag til å nå nasjonale miljømål. SNO har ansvaret for oppsynet i verneområdene i Norge. Loven hjemler et helhetlig naturoppsyn innenfor særlovene naturmangfoldloven, friluftsløven, viltloven, lakse- og innlandsfiskloven, motorferdselloven, kulturminneløven og deler av forurensningsloven.

I Troms og Nordre Nordland gjennomføres en del av SNO sine oppgaver av Statskog-Fjelltjenesten. SNO kjøper da tjenester for spesifikke oppgaver, blant annet oppsyn i verneområder. Hvor mye tid som er tilgjengelig til oppsyn i Kvænangsbotn og Navitdalen bestemmes av SNO og Fjelltjenesten. Verneområdestyret kan be om særskilte oppdrag eller prioriteringer i den årlige dialogen med lokalt SNO og/eller Fjelltjenesten.

6.5 Politi, brann, redning, Forsvaret og andre myndigheters aktivitet i verneområdene

Redningstjeneste

Med redningstjeneste forstås offentlig organisert innsats for å redde mennesker som følge av akutte ulykkessituasjoner. Vernet er ikke til hinder for operativt redningsarbeid, dvs. redningsvirksomhet iverksatt av hovedredningssentralene eller lokal redningssentral, dvs. politiet. Ved behandling av søknader om øving i verneområdene følges retningslinjer om redningstjenestens bruk av snøskuter i utmark og verneområder fra Klima- og miljødepartementet i brev av 15. mai 2020.

Øvingsplaner er grunnlaget for søknader om dispensasjon til øvingskjøring og kjentmannskjøring etter naturmangfoldloven § 48.

RETNINGSLINJER FOR REDNINGSTJENESTE

Dispensasjon til øvingskjøring og kjentmannskjøring kan gis dispensasjon dersom kjøringen er beskrevet i en øvingsplan som er i tråd med retningslinjene fra Klima- og miljødepartementet. Det vil si at kjøringen ikke skal stride mot verneformålet og ikke påvirke verneverdiene vesentlig. Ved behandlingen gjøres det en konkret vurdering av om kjøringen vil stride mot verneformålet eller påvirke verneverdiene vesentlig. Kjøring skal ikke skade natur- og kulturverdier, forstyrre vilt eller tamrein eller være til ulempe for andre.

- Det kan påregnes dispensasjon for flere år av gangen.

- Det kan ikke påregnes dispensasjon til øvingskjøring eller kjentmannskjøring dersom det ikke er ledd i en øvingsplan.

Politi, Forsvaret, brannvesen og andre kontrollinstanser

Selv om det er hjemmel i verneforskriften til motorferdsel i forbindelse med noe av Forsvarets virksomhet, politi- og barnverntjeneste, skal også disse vise hensyn til registrerte natur- og kulturverdier, andre brukere og til reindrift ved kjøring i verneområdene.

Politi

Politiet har en generell plikt til å yte hjelp når bistand er påkrevd. Etter politiinstruksen har politiet ansvar for å iverksette og lede søk etter personer. Politiet bestemmer hvilke metoder, mannskaper og utstyr som skal benyttes. Vernet er ikke til hinder for operativt redningsarbeid (se også kapitlet Redningstjeneste). Reinpolitiets patruljering kommer inn under unntaket for motorferdsel i forbindelse med polititjeneste siden de har samme myndighet som annet politi.

Brannvesen

Unntaket om brannvern i verneforskriftene omfatter ikke branninspeksjon av bygg. Offentlige kontrollinstanser kan gis tillatelse til bruk av snøskuter hvis det er nødvendig for å gjennomføre lovpålagte kontroller. Det vil si at det er åpning for å gi tillatelse til kjøring med snøskuter for branninspeksjon av hytter.

Brann i skog kan både ha naturlige årsaker og være en følge av menneskelig aktivitet. Retningslinjer for håndtering av skogbranner i verneområder er at man bør være tilbakeholden med å hindre slike hendelser dersom de ikke er oppstått på grunn av menneskelig aktivitet eller at menneskeliv og store materielle verdier blir truet. Grunnen er at man generelt ikke skal hindre naturlige hendelser, fordi mange arter er avhengige av hendelser som brann for å overleve. I retningslinjene blir det også pekt på at hensynet til forskning og undervisning tilsier at man skal være tilbakeholden med å gripe inn. Situasjonen må imidlertid vurderes opp mot trusler og farer. Det bør være opp til brannvesenet å vurdere om det er fare for skade på personer eller materielle verdier. Dersom brannvesenet ønsker å slukke en brann av hensyn til menneskelige og materielle verdier, bør ikke forvaltningsmyndigheten hindre det.

Alt av bygninger innenfor landskapsvernområdene er langt fra bilvei, og slukking er i realiteten vanskelig bortsett fra med hjelpemidler som er på stedet. Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn har bestemmelser om krav om utstyr og tiltak for å forebygge brann.

Forsvaret

I verneforskriftene er det tatt høyde for Forsvarets operative virksomhet. Hva som ligger i begrepet militær operativ virksomhet i verneområder er klarlagt i brev fra Klima- og miljødepartementet av 3. april 2019 om Forsvarets virksomhet. I fredstid omfatter det bl.a. overvåkning av landterritoriet. Patruljering av riksgrensen vil derfor omfattes av dette unntaket. Operativ virksomhet omfatter også rene militære operasjoner i spesielle situasjoner, herunder søk og redningstjeneste.

Vanlige øvelser er ikke unntatt fra vernebestemmelsene og skal ikke finne sted i verneområder med mindre forvaltningsmyndigheten har gitt tillatelse til det. Ifølge Forsvaret vil verneområder som ligger innenfor områder som er rekvirert til øvingsvirksomhet bli merket som forbudt område eller område som det skal tas spesielle hensyn til.

Andre kontrollinstanser

Andre offentlige kontrollinstanser, slik som for eksempel Mattilsynet inkludert dyrevernemndene, el-tilsyn og lignende, kan få tillatelse til bruk av snøskuter hvis det er nødvendig for å gjennomføre lovpålagte kontroller. Slikt tilsyn skal i all hovedsak gjennomføres på vinterføre. Akutt tilsyn på vinterføre, for eksempel ved bekymringsmeldinger, kan også gis. Akutt tilsyn på barmark må vurderes ut fra den konkrete situasjonen og etter den generelle dispensasjonshjemmelen.

RETNINGSLINJER FOR POLITI, FORSVARET, BRANNVESEN OG ANDRE KONTROLLINSTANSER

- Tillatelse til og dispensasjon for motorferdsel med snøskuter i forbindelse med brannvesenets inspeksjon og forsikrings-selskaps taksering etter brann kan påregnes.
- Tillatelse til offentlige kontrollinstanser til bruk av snøskuter for planlagt lovpålagt tilsyn kan påregnes dersom det er nødvendig for å gjennomføre tilsynet. Søknad om motorferdsel på barmark for akutt tilsyn vurderes konkret.
- Tillatelse til motorferdsel i forbindelse med Forsvarets planlagte øvelser kan ikke påregnes.
- Som hovedregel skal all øvingskjøring skje utenfor verneområdene, også øvingskjøring for politi-, ambulanse- og brannverntjeneste. Tillatelse til motorferdsel i forbindelse med øvingskjøring i slik sammenheng kan bare gis etter en konkret vurdering der det er dokumentert behov for at øvingskjøring må skje innenfor RNP og RLVO.
- Behandling av søknader om utbygging av nødnett i verneområdene følger Klima- og miljødepartementets retningslinjer (se brev av 14. november 2012, Retningslinjer ved behandling av søknader om utbygging av nødnett i verneområdene).
- Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Reindriftsavdeling, Statskog og Forsvaret bør avtale og samordne tilsyn med grensheyttene for å unngå unødig kjøring.
- Før motorferdsel i forbindelse med Forsvarets virksomhet, politi- og brannverntjeneste bør de ha direkte dialog med berørt reinbeitedistrikt, spesielt i de kritiske periodene for reindriften.

7 OVERORDNET TILTAKSPLAN 2021–2026

TILTAK	SAMARBEID	MERKNAD
Forsterke og utvikle innfallsporter. Spesielt fokus på Sørstraumen som senter for natur, kultur og næring.	Kommune, Statskog, friluftsråd, lokale	
Styrket informasjonsarbeid. Brosjyre, sosiale medier, nettsider. Oppruste kultursti Kvænangsbotn. Formidling kulturminner etter kartlegging 2019/2020.	Kommune, Statskog, friluftsråd, Statsforvalteren, andre lokale	
Kunnskapsstatus og handlingsplan for klimaeffekter og tilpasning på lokalt nivå. Utarbeide bevaringsmål.		2021
NiN-kartlegging for større deler av områdene.	Statsforvalteren	
Fortsatt tilrettelegging for friluftsliv. Kombinert med skjøtsel. Styrke eksisterende infrastruktur og stier/løyper.		
Flere aktiviteter for å styrke lokale og andre sin kontakt med og kunnskap om verneområdene. Koble sammen med naturbrukstradisjoner.	Nord-Troms museum, Nord-Troms friluftsråd, andre lokale	
Skjøtselsplan for kulturlandskap Dalstuene. Påfølgende skjøtselstiltak årlig.		2020

8 REFERANSER

- Arnesen, G. (2018). *Kartlegging av Storslåtta ved Dalstua i Kvænangsbotn. Inkludert forslag til skjøtselsplan*. Tromsø: Ecofact.
- Bartlett, J., Rusch, G., Kyrkjeide, M., Sandvik, H. & Nordén, J. (2020). *Carbon storage in Norwegian ecosystems (revised edition)*. Trondheim: NINA.
- Birkeland, I., & Kristiansen, G. (2012). *Kartlegging av naturtyper i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder*. Tromsø: Ecofact.
- Bjørnstad, T. (2004). *Skog- og jordbruksinteresser i Kvænangsbotn og Navitdalen. En utredning i forbindelse med en mulig opprettelse av to landskapsvernområder*. Tromsø: Fylkesmannen i Troms.
- Brekmo, L. (2020). *Kulturminneregistreringer og kartlegging av historisk bruk av utmarka. Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder. Sluttrapport*. Storslett: Nord-Troms museum.
- Direktoratet for naturforvaltning (2007). *Kartlegging av naturtyper – verdsetting av biologisk mangfold*. Oslo: Direktoratet.
- Jacobsen, K. O., Bjerke, J. W., Olberg, S. & Gjerstad, D. (2004). *Naturfaglig undersøkelser i Kvænangsbotn og Navitdalen i Kvæningen kommune, Troms. Oppdragsmelding 859*. Trondheim: NINA.
- Klima- og miljødepartementet. (2019). *Handlingsplan for styrket forvaltning av verneområdene*. Oslo: Departementet.
- Melby, M.W. (2005). *Kvænangsbotn og Navitdalen, Kvæningen kommune, Troms. Landskapsbeskrivelse/evaluering*. Tromsø: Miljøfaglig Utredning.
- Melby, M.W. (2011). *Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder i Kvæningen kommune. Forslag til landskapsfaglige bevaringsmål*. Tromsø: Miljøfaglig Utredning.
- Møller, J.J. (2004). *Navitdalen og Kvænangsbotn. Geologisk landskapsvern*. Tromsø: Fylkesmannen i Troms.
- Olberg, S. (2011). *Leveområder for utvalgte trelevende biller i Kvænangsbotn landskapsvernområde. Rapport 2011-32*. Oslo: BioFokus.
- Røberg, A.Å., Arnesen, G. & Karjord, M. (2019). *Kartlegging etter MiS og NiN i Kvænangsbotn landskapsvernområde*. Tromsø: Ecofact.
- Shimmings, P. & Gjerstad, D. (2016). *Fugleregistreringer i Kvænangsbotn, Navitdalen og Reisa nasjonalpark. Rapport 11-2016*. Trondheim: Norsk Ornitologisk Forening.
- Svestad, A. (2004). *Verneplan for Kvænangsbotn og Navit. Deltema kulturhistorie og kulturminner*. Tromsø: NIKU.
- Valnes, F. (2004). *Reindriftsvirksomhet innenfor planlagte landskapsvernområder i Kvænangsbotn*. Tromsø: Fylkesmannen i Troms.
- Wegener, C. (2014). *Naturverdier i Navitdalen og Kvænangsbotn landskapsvernområder. Kartleggingsstatus, lokal kunnskap og prioriteringer framover*. Tromsø: Ecofact.

8.1 Andre kilder

Besøksforvaltningsstrategi

http://www.nasjonalparkstyre.no/Documents/Kv%c3%a6nangsbotn_dok/Bes%c3%b8ksforvaltningsstrategi/Besoksfvaltningsstrategi-KVBNAV-2019-vedtatt12112019.pdf

Verneforskrifter

Kvænangsbotn landskapsvernområde: <https://lovdata.no/forskrift/2011-02-18-171>

Navitdalen landskapsvernområde: <https://lovdata.no/forskrift/2011-02-18-172>

Sårbarhetsvurdering Kvænangsbotn i deler av Kvænangsbotn lvo:

<http://www.nasjonalparkstyre.no/Kvanangsbotn-og-Navitdalen-LVO/Planer-og-publikasjoner/Fagrapporter/>

9 VEDLEGG

9.1 Tiltaksoversikt – gjennomførte tiltak

TILTAK	SAMARBEID	ÅR		FINANSIERING	
		Bevilget	Slutført	Egenkapital	Andre
SUM per 2020				kr 2 864 475	kr 955 000
Rasteplasser tilrettelegging		2020		kr 110 000	
Hengebru				kr 360 000	
Drift- og vedlikehold	Statskog Kvænangsbotn grendehus	2020		kr 15 000	kr 15 000
Gapahuk Rundvannet	Statskog Nord-Troms friluftsråd	2020	2021	kr 150 000	kr 140 000
Vedlikehold gamle ved Kvalvatn/klopper Gearbbetstien	Statskog	2019		kr 40 000	
Merking og rydding av gammel ferdselsvei til Navitdalen		2019		kr 20 000	
Rydding og stiltak ved ura KVB		2019		kr 30 000	
Nye grenseskilt		2019		kr 50 000	
Skjøtsel kulturlandskap, planprosess		2019		kr 20 000	
Restaurering kjørespor/jernklopper	Rbd 33/andre	2019		kr 50 000	
Info plakater, brosjyre mv.		2019		kr 75 000	
Startsted Gearbbet og Rundvannsbekken – infotavler iht. standard		2019		kr 100 000	
Drift og tilsyn av åpne hytter og anlegg	Flere	2019		kr 15 000	
Startsted Navitfoss	Navithytta	2018	2019	kr 181 500	
Restaurering kjørespor/jernklopper	Rbd 33/andre	2018	2019	kr 46 320	kr 45 000
Gamme Navitdalen	Larssen- iUtmarka	2018	2019	kr 285 000	
Rundvannet toalett	Navithytta	2018	2019	kr 73 355	
Startsted Rundvannet (omdisponert til Navitgammen)	Larssen- iUtmarka	2018	2019	kr 110 000	
Drift og tilsyn av åpne hytter og anlegg	Flere	2018	2018	kr 6 000	
Innfallspørt Sørstraumen	Flere	2018	2019	kr 98 000	
Drift og tilsyn av åpne hytter og anlegg	Flere	2017	2017	kr 20 000	

TILTAK	SAMARBEID	ÅR		FINANSIERING	
Innfallspørt Sørstraumen	Flere	2017	2019	kr 180 000	kr 430 000
Annet materiell og utstyr		2016	2016	kr 18 000	
Planlegging og beregning tiltak	Larssen- iUtmarka	2016	2016	kr 10 000	
Forsterkning og restaurering kjørespor	Rbd 33	2016	2017	kr 45 000	kr 45 000
Drift og tilsyn av åpne hytter og anlegg	Flere	2016	2016	kr 20 000	
Innfallspørt Sørstraumen	Flere	2016	2017	kr 207 000	
Infomateriell		2015	Omdisp	kr 20 000	
Sikring av hengebrua med rekkverk	Statskog	2015	2015	kr 15 000	
Toalett Dalstuene	Nord-Troms museum	2015	Omdisp	kr 25 000	
Drift og tilsyn av åpne hytter og anlegg	Flere	2015	2015	kr 20 000	
Tilrettelegging innfallspørt Sørstraumen	Flere	2015	2015	kr 100 000	kr 180 000
Drift og tilsyn av åpne hytter og anlegg	Flere	2014	2014	kr 20 000	
NP-magasinet annen info (bilder)	NK	2014	2014	kr 17 000	
Tiltak og arrangement ved Dalstuene	Nord-Troms museum	2014	2014	kr 39 000	
Planlegging og tilrettelegging innfallspørter, ekstrabevilgning til utstyr	Verte arkitekter	2014	2015	kr 124 000	kr 100 000
Tiltak på Dalstuene	Nord-Troms museum	2013	2014	kr 10 000	
Planlegging og gjennomføring av tiltak på Gearbbetstien	Statskog/JIL	2013	2014	kr 40 000	
Skiltpekere	Kåfjord vekst	2013	2013	kr 3 500	
Informasjonsplakater og brosjyre – grafisk	Halti nasjonal- parksenter/GS	2013	2013	kr 18 000	
Informasjonsplakater og brosjyre – engasjement	Halti nasjonal- parksenter/GS	2013	2014	kr 42 000	
Rydding av sti fra hengebrua til Dalstuene		2013	2013	kr 10 000	
Ny bru over Rundvannsbekken	Kvænangen produkter	2013	2013	kr 25 800	

9.2 Utredninger og kartlegging – gjennomført

TILTAK	SAMARBEID	ÅR		FINANSIERING	
		Bevilget	Slutført	Egenkapital	Andre
Kulturminner	Nord-Troms museum	2019	2020	kr 150 000	kr 150 000
Kartlegging etter ny standard	Ecofact	2019	2019	kr 120 000	
Naturtyper i Norge (NiN) og Miljøregistrering i skog (MiS). Skogbruksplan					
Kulturminnekartlegging	Flere	2019	2020	kr 150 000	kr 150 000
Kartlegging av kulturlandskap Skjøtselsplan	Ecofact	2017	2018		
Artskartlegging	NaturOgSamfunn	2017	2019	kr 40 000	
Ny kartlegging og føring i database eksisterende funn	I Heggelund	2016	2016	kr 10 000	
Oppsummeringer av eksisterende fugle-registreringer	NOF	2015	2016	kr 35 000	
Oppsummering av naturverdier i Kvænangen og Navitdalen	Ecofact	2014	2014	kr 30 000	

Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder
Postboks 6105
9291 TROMSØ

Trondheim, 11.03.2021

Deres ref.:
Att. Rune Benonisen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/11269

Saksbehandler:
Kjell Tore Hansen

Forvaltningsplan for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder - endelig godkjenning

Miljødirektoratet viser til brev av 31.12.2020 vedrørende oversendelse av utkast til forvaltningsplan for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder til endelig godkjenning.

Miljødirektoratet har noen forslag til presiseringer og mindre endringer i utkastet til forvaltningsplan. Kommentarene er lagt direkte inn i planutkastet som er vedlagt.

For tema reindrift, har vi foreslått å omstrukturere litt på retningslinjene. Forslag til tekst ligger vedlagt. Direktoratet ber også om at planen inkluderer et avsnitt om overtredelsesgebyr i kap. 7.3. Forslag til tekst er lagt inn som kommentar utkast til forvaltningsplan.

Under forutsetning av at dere går igjennom våre innspill og retter opp planen i tråd med våre kommentarer der det er nødvendig, vil Miljødirektoratet med dette godkjenne forvaltningsplanen for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder.

Miljødirektoratet ønsker lykke til med det videre arbeidet med forvaltningen av de to verneområdene.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Kjell Tore Hansen
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark Statens hus 9815 Vadsø

Vedlegg

- 1 Utkast til forvaltningsplan for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder - med kommentarer
- 2 Forslag til omstruktureringer av retningslinjer

Arkivsaksnr: 2021/5349-1

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 19.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre	18/21	27.05.2021

Retningslinjer for bruk av språk i verneområdestyrets informasjonsarbeid

Vedlegg:

- 1 Språk-retningslinjer-infomatriell

Forvalters innstilling

Verneområdestyret sender utkast til retningslinjer for språk i informasjonsarbeidet til uttalelse fra samarbeidspartnere med ønske om innspill. Hovedspørsmålet er hvordan styret skal bruke de ulike språkene på en hensiktsmessig måte i det informasjonsarbeidet styret har ansvaret for.

Saksopplysninger

Verneområdestyret har ansvar til å gi god informasjon både om forvaltningen og områdene som sådan. Denne informasjonen rettes mot flere ulike målgrupper. Praksis for bruk av språk er et viktig element som det pr i dag ikke finnes noe sentrale retningslinjer for. Det er likevel viktig at styret som offentlig aktør har et bevisst forhold til dette, og at vi gjennom vår praksis for å oppfylle intensjonene i gjeldende lover og regler.

Forvalteren sendte en forespørsel til Språkrådet om hvilke regler som gjelder for bruk særlig av samisk og kvensk. I e-post av 29.04.2021 var svaret følgende;

Når det gjelder samiske språkregler så finner du informasjon om dem på regjeringens hjemmesider:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/urfolk-og-minoriteter/samepolitikk/samiske-sprak/bruk-av-samisk-sprak-i-offentlig-forvalt/id86942/>

Merk at bestemmelsene i samelovens språkkapittel er minimumskrav, og at alle offentlige organer oppfordres til å ta hensyn til brukere av samiske språk, også utover lovens regler. Spørsmål om sameloven kan rettes til Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Når det gjelder kvensk språk, så er det ikke noe direkte lovkrav utover det som følger av stedsnavnloven. Men et prinsipp om å ta hensyn til kvenske språkbrukere og kvensk språk gjelder like fullt og følger av Norges folkerettslige forpliktelser.

Et av regjeringens mål i Målrettet plan 2017–2021 – videre innsats for kvensk språk er at «kvensk språk og kultur skal være kjent i det norske samfunnet og synlig i det offentlige rom» (s. 6). For å kunne være synlig må det også brukes i det offentlige rom. Den nye språkloven (ikke vedtatt ennå) foreslår at offentlige organer skal ta ansvar for å verne og fremme kvensk språk. I det perspektivet vil det være naturlig å bruke kvensk i noe av materialet som du nevnte i e-posten din, særlig siden både verneområdet og nasjonalparken ligger i tradisjonelt kvenske områder. Men det vil sannsynligvis være urimelig av flere grunner å tenke at alt materiale skal oversettes til kvensk. Dette er det vanskelig å si noen ting om uten å vite noe om tekstmengde og målgruppe for de ulike teksttypene.

Jeg foreslår at du tar kontakt med Katriina Pedersen, kvensk språkkonsulent på Kvanangen språksenter.

(katriina.pedersen@kvanangen.kommune.no,

tlf.: 90159 638)

Hun vil kunne vurdere, hva som vil være mest hensiktsmessig å oversette til kvensk, både med tanke på område, språkbrukere og oversettelseskapasitet. Pedersen oversetter selv til kvensk og er en av de oversettere Språkrådet selv har brukt.

Det er stor etterspørsel etter kvenske oversettere, så jeg anbefaler dere å være tidlig ute å ta kontakt med en kvensk oversetter.

For å imøtekomme det som tas opp fra språkrådet kan styret utarbeider en intern retningslinje/strategi for hvordan de ulike språkene skal benyttes på de ulike informasjonskanalene /materiale. Forslag til strategi sendes ut til samarbeidspartnere for innspill før det behandles av styret på nytt.

Vurdering

Verneområdestyret benytter en rekke materiell og kanaler for å nå ut med informasjon om forvaltningen og om verneområdene. I vedlagt strategier er det listet opp de ulike formidlingsmåtene og sett på hvilke språk som er benyttet og hvilke språk som bør benyttes.

Vedlagt retningslinje/strategi er utgangspunkt for diskusjon.

UTKAST. Lokal retningslinjer for formidling og informasjon. Bruk av språk.

NETTSIDER				
	Type informasjon	Informasjon rettet mot	Status språk	Ar
Nasjonalparkstyre.no/ kvanangsbotn-og-Navitdalen-LVO	Om forvaltning og administrasjon av verneområdene	Innbyggere, samarbeidspartnere og andre myndigheter.	Norsk	?
norgesnasjonalparker.no/	Portalside for nettsider til nasjonalparkene og andre større verneområder i Norge.	Besøkende til verneområdene	Engelsk Samisk Norsk	?
Kvanangsbotn-Navitdalen	Informasjon til besøkende om opplevelser og fasiliteter («visit side»)	Besøkende til verneområdene	Engelsk Norsk	Sa Kv
Facebook	Posting av saker fra nettsiden	Venner av KVB-NAV	Norsk	?
PLAKATER etter MERKEVAREN				
	Type informasjon	Informasjon rettet mot	Gjeldende språk	Ar
Kartplakater	Generelt om verneområdet. Kartet er hoveddelen av plakaten. I området med et stort kartbehov. Se eksempel	Besøkende	Norsk Engelsk Samisk / Tysk	Kv Fi
Temaplakater	Temaplakatene brukes når du vil informere om spesifikke temaer hvor en kan bruke de store skiltene. Se eksempel	Besøkende	Norsk Engelsk Samisk /	Kv Fi
Infoplakat	Infoplakatene brukes når du vil informere om spesifikke temaer og arter, men ikke bruke de store skiltene.	Besøkende	Norsk Engelsk Samisk /	Kv Fi

	Se eksempel			
TRYKKSSAKER				
	Type informasjon	Informasjon rettet mot	Gjeldende språk	Ar
Brosjyre	Kartbrosjyren er en informasjonsbrosjyre om nasjonalparken eller verneområdet, naturen og opplevelsene i området. Den skal være en kilde til informasjon og en invitasjon til besøkende.	Besøkende	?	?
PLAKATER UTSTILLING/ANNET				
	Type informasjon	Informasjon rettet mot	Gjeldende språk	Ar
Utstillingen inne (se under)	Natur, kultur, næring	Besøkende	Norsk Engelsk	?
Turskiltvegg ute	Om turer i nærområdet	Besøkende	Norsk Engelsk	?
Plexiglass ute	Navn			
Skilting fra E6	Navn på bygg og institusjoner			
Skilting fra vei	Navn på bygg og institusjoner			
Skilting på bygg	Navn på bygg og institusjoner			

Plakatoversikt

Sted	Type	Informasjon rettet mot	Gjeldende språk	A sp
FERDIGE				
Innfallsport Sørstraumen				
	Temaplakat - Kvænangsbøtn LVO	Besøkende	Norsk Engelsk	
	Temaplakat – Navitdalen LVO	Besøkende	Norsk Engelsk	
	Temaplakat – Skorpa-Nøklan	Besøkende	Norsk Engelsk	
	Temaplakat – Bekkamyra NR	Besøkende	Norsk Engelsk	
Startsted Navitfoss				
	Bildeplakat			
	Kartplakat		Norsk Engelsk	
Ikke publisert	Kart/tema Navitdalen		Norsk Engelsk	
Startsted Kvænangsbøtn				
Ikke publisert	Kart/tema Kvænangsbøtn	besøkende	Norsk Engelsk	
Planlagt	Velkommen til Kvænangsbøtn			
Planlagt	Temaplakat – Bruk av utmarka			
Planlagt	Velkommen til Gearbbet			
Planlagt	Temaplakat – Skogbruk			

EKSEMPLER

1. Hvordan tre språk på temaplakat og kartplakat

Räisduottarháldi landskapsvernområde

Utforsk et høyt fjellområde med spor etter siste istid

Explore the high mountains that show traces of the last Ice Age

Iskka guovllu mas vuhtto maemus jiekraigi

Opplev spennende geologi og fjellflora ved foten av Finlands høyeste fjell.

Explore the high mountains with traces from the last Ice Age.

Vásit geologiija ja värrešattuid Suoma allimus vári gierragis.

Räisduottarháldi landskapsvernområde ligger i et høyt fjellområde langs grensen til Finland. Her finnes en rik fjellflora med mange sjeldne planter. Landskapet har tydelige spor av forrige istid, og bevaring av disse kvartærgeologiske sporene er et av formålene med vernet.

Fjellet Räisduottarháldi (1361 moh) byr på god utsikt over et landskap som både historisk og i dag preges av samisk reindrift. Fra toppen ser du grønselandskapet som markerer riksgrensen mellom Norge og Finland, og Finlands høyeste fjell Halti (1326 moh).

Räisduottarháldi sáanašduđđinguvruva lea duottarguovllu Suoma Hái guovis. Doppe lea ollu värrešattuid ja ollu eadješiddáid. Sáttu, eanašagis vuhto-ollogast maemus jiekraigi ja diei kvartærgeologiija vuhttoštat buot áktá ubiliid sáddámas.

Räisduottarháldis (1361 moh) beassá vásiht oanašaga ollu sállu hárjagállačat lea hármi ja ollu lea lea sámi hárjagállačat. Čohkka sáanaš oadmi oas áđđoráid mat sámiht rákari gámi hárjaga ja Suoma ja Suoma allimus vári Halti (1326 moh).

Räisduottarháldi mountain (1361 m) offer great views over a landscape that is both historically and currently influenced by Sámi reindeer husbandry. From the summit, you can see Finland's highest mountain called Halti (1326 m) and the cabins that mark the national border between Norway and Finland.

Kartinformasjon / Kártáidut

I Informasjonsgađa Information point	C Čáppah Linn-to-shelter Cove	SD Smeadivččat Disturbance	S Smeadivččat Disturbance
P Parkering Parking	C Čáppah Linn-to-shelter Cove	HS Hárjagállačat Reindeer husbandry	N Nárđáduottarháldi The National Trust
L Linn-čáppah Linn-to-shelter	V Vuhttoštat Traces of the last Ice Age	M Mearkkašat Marked hiking trails	D Davkkašat Disturbance
A Áššat Cabin	B Bieđđeváldi Bieđđeváldi	A Áššat Cabin	

Statens naturerregns Norway Nature Inspectorate Smed Smed, + 47 950 01 881

Reisa nasjonalpark

Reindrift i Reisa

Reisadalen og fjellområdene rundt har i flere tusen år vært preget av reinsdyrene og menneskets forhold til dem.

For thousands of years, the valley and the surrounding mountain areas in Reisa have been influenced by migrating reindeer and man's relationship with them.

RäisávvEie ja värrešattuid birra leat duháht jagiid leamaš bohccot ja olbmot geat leat oktavuodas daiguin.

I dag er det to reinbeitedistrikter som har vår- og sommerbeiter i Reisadalen, og seks reinbeitedistrikter flytter flokkene sine gjennom området om våren og høsten.

Reinen er sårbar for forstyrrelser fra ferdsel og annen aktivitet, og trenger ro for å trives. Det er viktig å ta hensyn hele året, men spesielt i sårbare perioder som kalveperioden i mai-juni og brunstperioden september-oktober.

Vís hensyn når du ferdes i området:

- Hunder, droner og høye lyder kan skremme reinsdyrflokker.
- Ser du en flokk - sett deg ned og vent på god avstand til den har passert, eller gå en lang omvei om den er i ro.
- Hold spesielt god avstand under kalvingstiden. De fleste stimer har kalvet innen andre uka i juni.
- Kalvene er aldri alene - ikke hjelp en ensom kalv. Simla kan lete i opptil en uke etter en bortkommen kalv.

Utan fliks med reinsdyr.
A small herd of reindeer.
Reisadalen
From Jan E. Ojan

Currently, there are two reindeer districts that have spring and summer pastures in Reisadalen valley, and six reindeer districts move their herds through the area during spring and autumn.

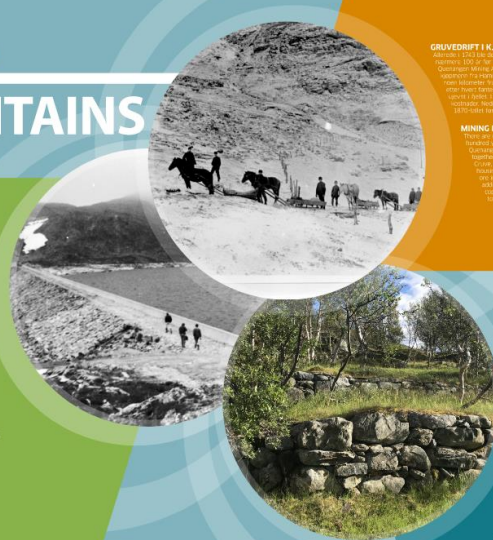
The reindeers are vulnerable to disturbance from visitors and other activities, and they require peace and quiet in order to thrive. It is important to show consideration throughout the year, but especially during vulnerable periods such as the calving period in May-June and the rutting season in September-October.

Show consideration when traveling through the area:

- Dogs, drones and loud noises may scare the reindeer herd.
- If you see a herd - sit down and wait at good distance until it has passed, or take a wide detour if the herd is resting.
- Make sure you keep away from the herd during the calving period. Most females give birth to their calves by the second week of June.
- The calves are never left alone - do not try to 'help' a lonely calf. Female reindeer are known to spend up to a week searching for a stray calf.

UTSTILLING

FJELL MOUNTAINS

KVENENSKRAFT

The power of the Kvenen region for the construction of the hydroelectric power plant in the 1920s was a result of the fact that the region had a large number of waterfalls and rivers. The power station was completed in the summer of 1924 and the first power was generated in the summer of 1925. At the same time, the Kvenen region was one of the first regions in Norway to be electrified. The power plant was built by the Kvenen region and the first power was generated in the summer of 1924 and the first power was generated in the summer of 1925. At the same time, the Kvenen region was one of the first regions in Norway to be electrified. The power plant was built by the Kvenen region and the first power was generated in the summer of 1924 and the first power was generated in the summer of 1925.

GRUVDRIFT I KJEKAN

The mining industry brought new people to Kveken. The first mine was discovered in the 1800s and the first mine was opened in the 1820s. The mining industry brought new people to Kveken and the first mine was opened in the 1820s. The mining industry brought new people to Kveken and the first mine was opened in the 1820s.

MINING IN KJEKAN

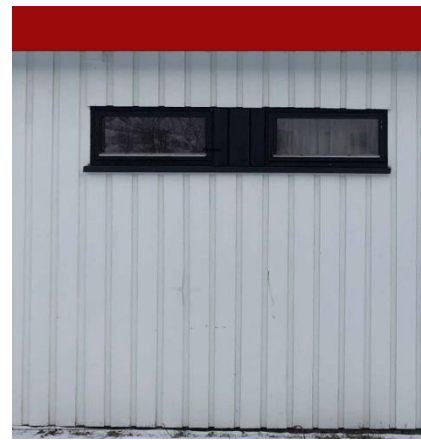
The mining industry brought new people to Kveken. The first mine was discovered in the 1800s and the first mine was opened in the 1820s. The mining industry brought new people to Kveken and the first mine was opened in the 1820s. The mining industry brought new people to Kveken and the first mine was opened in the 1820s.

ARBEIDSMIGRASJON

The mining industry brought new people to Kveken. The first mine was discovered in the 1800s and the first mine was opened in the 1820s. The mining industry brought new people to Kveken and the first mine was opened in the 1820s. The mining industry brought new people to Kveken and the first mine was opened in the 1820s.

Illustrasjon:

Illustrasjon:

Arkivsaksnr: 2021/5418-1

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 20.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre	19/21	27.05.2021

Verneområdestyrets bidrag til utvikling av besøkssenter reindrift Kvæningen

Vedlegg:

1 BesokssenterReindrift-ver200521

Forvalters innstilling

Verneområdestyret for Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder stiller seg positiv til å delta i videre arbeid med planlegging av et besøkssenter for reindrift i Kvæningen.

Verneområdestyret stiller i forprosjektet med bidrag fra forvalterne i arbeidsgruppe og ett styremedlem (navn) i utvidet arbeidsgruppe/styringsgruppe. Kostnadene til denne deltakelsen dekkes av verneområdestyret selv

Verneområdestyret kan bidra med inn til Kr 40 000,- til gjennomføring av forprosjektet. Da begrenset til kjøp av konsulenttjenester eller andre innkjøp som knyttes til prosjektutviklingen. Styreleder og forvalter gis mandat til å avgjøre hva midlene skal benyttes til i detalj.

Saksopplysninger

Verneområdestyret har tidligere gitt forvalterne mandat til å bidra til videreutvikling av Kvæningen næringsbygg i Sørstraumen. Det har vært deltakelse på prosessmøter og på idéutvikling. En av tiltakene som det nå ønskes å ta videre er idé om etablering av et besøkssenter for reindrift. Prosjektet er kommet så langt at samarbeidspartene, herunder verneområdestyret, må vurdere sin rolle og funksjon i prosjektet.

Idéen om å arbeide for å få et besøkssenter for reindriften kommer fra miljøet i Kvænangen næringsbygg – Sørstraumen. En inspirasjon til dette arbeidet har vært besøkssentrene som finnes i Norge, for eksempel villreinsenter. De sentrene har til oppgave å formidle kunnskap om en av Norges mest trua dyrearter, villreinen, og får finansiering fra miljømyndighetene for å gjøre dette arbeidet.

Hvorfor har vi ikke et besøkssenter som formidler kunnskap om en av Norges mest spennende næringer, samisk tamreindrift?

Det er også et ønske om å få til en positiv utvikling i Kvænangen og fylle aktivitet i næringsbygget. Vi mener den allmenne kunnskapen om reindrift er ganske lav, men at det er mange som etterspør slik kunnskap og er nysgjerrig på reindrift, på samisk kultur og alt som er rundt reindriften. Det gjelder trolig både lokale folk fra Kvænangen, eller tilreisende turister på vei langs kysten.

Forvalterne i verneområdestyret inngikk i en ad-hoc arbeidsgruppe som har utarbeidet et grunnlagsdokument for videre prosess.

Neste fase i prosjektet er forprosjekt. Formålet er å avklare om det er grunnlag for en satsing som dette. Og hvis det er det, organisere og planlegge et hovedprosjekt.

Det legges opp til å leie inn en prosjektmedarbeider som ansettes i Kvænangen næringsbygg. Denne stillingen søkes finansiert gjennom omstillingsprosjektet.

Vurdering

Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder påvirker utøvelsen av reindrift i flere av distriktene. Samtidig er bevaring av det samiske naturgrunnlaget og å ta vare på landskapselement og kulturminner som vitner om blant annet samisk reindrift, to av formålene for vernet.

Gjennom et besøkssenter vil verneområdestyret få en unik mulighet til å dra veksler på formidling som gjøres i et slikt senter. Det vil også bidra til å styrke fagmiljøet i Sørstraumen på natur, kultur og næring.

Besøkscenter i Sørstraumen- tamreindrift og møter med kystfolket

Et besøkscenter som skal formidle den samiske tamreindriftens slik den drives i dag, dens historie, praksis, språk, tradisjoner og samarbeidet og verddeforholdet til lokalsamfunnet som del av dette. Formidlingen og historiene skal fortelles av reindriftsutøverne og lokalsamfunnet selv og bygges spesielt rundt reindriftens sommeraktiviteten i Kvæningen med omland Nord-Troms og Vest-Finnmark. Vi retter oss mot publikum lokalt i Kvæningen, regionalt i Nord-Troms og Vest-Finnmark og tilreisende fra Norge og utlandet.

Prosessplan
Forprosjekt
VERSJON 20.mai 21

HVA ØNSKER VI FÅ TIL?

Et besøkscenter som skal formidle den samiske tamreindriftens slik den drives i dag, dens historie, praksis, språk, tradisjoner og samarbeidet og verddeforholdet til lokalsamfunnet som del av dette.

Formidlingen og historiene skal fortelles av reindriftsutøverne og lokalsamfunnet selv og bygges spesielt rundt reindriftens sommeraktiviteten i Kvæningen med omland Nord-Troms og Vest-Finnmark.

Vi retter oss mot publikum lokalt i Kvæningen, regionalt i Nord-Troms og Vest-Finnmark og tilreisende fra Norge og utlandet.

HVOR KOMMER IDEEN FRA?

Idéen om å arbeide for å få et besøkscenter for reindriften kommer fra miljøet i Kvæningen næringsbygg – Sørstraumen. En inspirasjon til dette arbeidet har vært besøkscentrene som finnes i Norge, for eksempel villreinsenter. De sentrene har til oppgave å formidle kunnskap om en av Norges mest trua dyrearter, villreinen, og får finansiering fra miljømyndighetene for å gjøre dette arbeidet.

Hvorfor har vi ikke et besøkscenter som formidler kunnskap om en av Norges mest spennende næringer, samisk tamreindrift?

Det er også et ønske om å få til en positiv utvikling i Kvæningen og fylle aktivitet i næringsbygget. Vi mener den allmenne kunnskapen om reindrift er ganske lav, men at det er mange som etterspør slik kunnskap og er nysgjerrig på reindrift, på samisk kultur og alt som er rundt reindriften. Det gjelder trolig både lokale folk fra Kvæningen, eller tilreisende turister på vei langs kysten.

Vi nedsatte en liten arbeidsgruppe som har hatt som mål å jobbe mer med idéen og finne ut mer om det er ønske om å få et slikt senter i Kvæningen.

HVA JOBBER VI MED NÅ?

Det arbeidet vi har satt i gang har følgende mål:

I hovedsak vil vi finne ut om det er **interesse og grunnlag for å arbeide videre** med et slik idé, spesielt **er dette noe reindriften selv ønsker?**

Vi gjør følgende arbeid:

	Oppgave	Tidsperiode
1	Vi utarbeider en skriftlig skisse til hva dette besøksenteret kan være. Dette legger vi fram for de samarbeidspartnerne og bidragsytere som vi er avhengig av i det videre arbeidet.	februar – april 2021
2	Idegrunlaget/skissen gjennomgås og endres der det er behov. Det skal til slutt beskrive i hovedtrekkene hva et slikt senter skal være. Ideen må ha god forankring hos alle som kan være eiere og samarbeidspartnere.	April-juli 2021
3	Det tegnes intensjonsavtaler med parter som må være med i prosjektet videre	Juli
4	Hvis pkt 1 - 3 oppfylles - Organisere og planlegge et hovedprosjekt . Utarbeide en prosjektplan som grunnlag for å søke støtte til hovedprosjekt.	August – november 2021

BESØKSSENTER - HVORFOR?

Dette idégrunlaget er et utgangspunkt for diskusjon. Det er utarbeidet i samarbeid mellom initiativtakerne og ad-hoc arbeidsgruppa av leietakere i næringsbygget.

Reindrift er en viktig næring i Norge, Sverige, Finland og Russland. Den er liten i nasjonal målestokk, men både i samisk og i lokal sammenheng har den stor betydning, såvel økonomisk som kulturelt og for sysselsettingen. Reindriften danner også en viktig del av det materielle grunnlag for samisk kultur. I tillegg er reindrift den desidert største brukeren målt i areal som berøres som del av driftsåret.

Samisk reindrift har i flere hundre år vært nomadisk, basert på reinen sin naturlige vandring mellom kyst og innland. Reineierne flytter med reinen, og avstandene som tilbakelegges ved hovedflyttingen hver vår og høst kan variere fra 10 km til opp mot 500 km. Denne naturgitte livsformen ble fra 1800-tallet satt under press og i vår tid å oppleve et stadig økende press på grunn av endret arealbruk, for eksempel industrialisering og urbanisering. Det gjør arealene til en knapphetsressurs for reindriften, noe det kan være vanskelig å skape forståelse for i resten av det norske samfunnet.

I mange lokalsamfunn har kontakt mellom den fastboende del av lokalbefolkningen og flyttsamene vært preget av godt og gjensidig samarbeid. Nord-troms museum¹ beskriver det slik;

I generasjoner har fastboende og flyttsamer byttet varer og tjenester med hverandre her nord. Det var forretningsforbindelser, men også vennskap, slektskap, åndelig felleskap og familieforhold. Det var og er – verddevuhta. Selskinn og tjære mot reinkjøtt og skaller. Et hus å sove i etter uker på vandring med reinflokken. En åpen gamme der husverten kunne hvile ut etter lang dag på multemyra. Veksling av kjørerein, sytingsrein, melkegeiter, senetråd, sennagras, ullvotter, leverkrakse.

¹ <https://ntrm.no/utstillinger/verddevuhta-vennskap-vertskap/>

Denne relasjonen er fortsatt levende, for eksempel i Kvænangen. Like fullt har en del av kontakten mellom reindrifsbefolkningen og den øvrige lokalbefolkningen endre karakter, og kanskje blitt redusert. Kan et senter bidra til å ta denne relasjonen inn i en ny tid, og hvordan utvikle dette samarbeidet?

Kvænangen egner seg spesielt godt for lokalisering av et besøksenter for reindrift. Her er det gode muligheter for å bygge videre på;

- her fins det tydelige spor etter reinens betydning fra steinalderen og fram til i dag. området er kjent for tradisjonell verddevohta som innebar bytte av varer og tjenester mellom fastboende fiskarbondetbefolkning og reindrifsbefolkning som flyttet fram og tilbake i takt med årstidene i dag har området nye former for vennskap og samarbeid mellom fastboende og flyttsamer;
- samarbeid mellom menighetene i Kvænangen og Kautokeino om årlig norsk/samisk gudstjeneste, flyttesamebarn er gjesteelever ved skolen i Kvænangen om høsten, Verddeturneringen, en årlig fotballturnering for lag fra forskjellige bygder og reinbeitedistrikt i Troms og Finnmark, faste dialogmøter mellom kommunen og reinbeitedistriktene

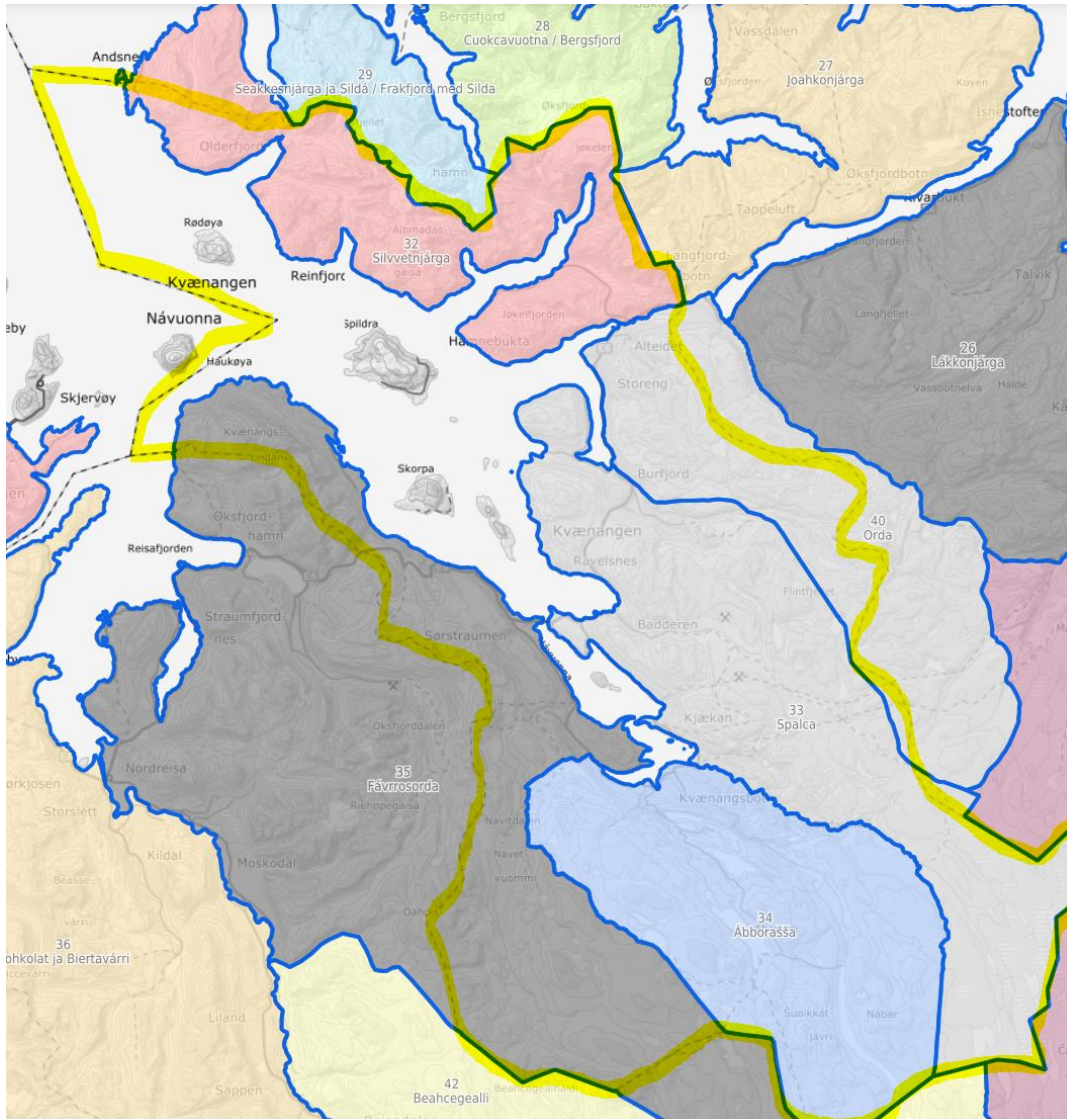
HVORFOR KVÆNANGEN

Hele tamreindriften i Norge har ved slutten av driftsåret 2019/2020², 3329 personer i siida fordelt på 535 siidaandeler. Det var et reintall på litt over 200 000. Kvænangen er del av Vest-Finnmark reinbeiteområde som er det området med flest personer involvert og hvor det er mest rein. Det er vel 78 000 rein fordelt på vel 1500 personer og 212 driftsenheter.

Innenfor grensene til Kvænangen er det 5 distrikter som har areal med vår, sommer og høstbeiter. 35 – Fávrosorda, 34 – Ábborašša, 33 – Spalca, 40 – Orda og 32 – Silvvetnjárga.

2

https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/filarkiv/arsrapporter/Ressursregnskap%20for%20reindriftn%C3%A6ringen%202019-2020.pdf/_attachment/inline/254e8bc4-28cb-4d22-88db-d5c6b387b99e:acdba4e5af1d18b501924a90c5aadf4d459cb839/Ressursregnskap%20for%20reindriftn%C3%A6ringen%202019-2020.pdf

De distriktene som har areal/beiteområder i Kvænangen har samlet reintall på om lag 23 500, det er 498 personer i siidaene fordelt på 65 siidaandeler. Det er sannsynligvis ikke mange kommuner som har tilsvarende reindriftsaktivitet på sommeren i Norge.

Samtidig er det mange kommuner og lokalsamfunn i både Troms og Finnmark som har lang historie med reindriftsaktivitet og samarbeid. Det er mulig at et slike senter som dette kunne vært aktuelt også andre steder. Slik er det også innenfor besøkscenter systemet i Norge. Vi har tematiske besøkscenter som godt kunne vært lokalisert flere steder, men hvor en har valgt en eller to steder. Slike senter har både har et generelt tematisk utgangspunkt, men også en lokal forankring og forteller «historien» om tema fra et lokalt ståsted. Eksempler er villakssenter, rovviltsenter eller våtmarkssenter.

Et senter i Kvænangen må i hovedsak ta utgangspunkt i den virkeligheten og den historien som er spesiell for Kvænangen, men det vil nok være lurt også å ha et generelt utgangspunkt å kunne omtale og formidle kunnskap om reindrift også generelt.

Selv om reindriften er så pass stor næring og så pass til stede så er det nok mange som egentlig ikke kjenner reindriften. Hvordan foregår driften? Hvordan er dette organisert? Hvorfor er det rein på ulike områder til ulik tid på året og gjennom året? Hva er fakta, og hva er myter om reindriften?

Vi tror det er mange som ønsker å bli kjent med reindriften, og som vil reise langt for å få oppleve den.

Det er nok også en del historier som bør fortelles på nytt for å avlive myter. Kanskje kan det være med å skape, eller vekke til livet, et godt samarbeid mellom flyttsamene og fastboende. Til gjensidig nytte.

HVA ER ET BESØKSSENTER?

Hva er et besøkssenter og hva vil vi formidle?

I Norge er det bygd opp en ordning med besøkssenter tilknyttet naturforvaltningen.

Et besøkssenter gir informasjon om og tilrettelegger for aktiviteter basert på naturen eller kulturarven. Sentrene formidler nasjonale og internasjonale verdier ved et område eller et tema, gir besøkende forståelse for vern og inspirerer til besøk av natur og kulturminner³.

Det er blant annet to villreinsentre som skal formidle kunnskap om villreinen og dens leveområder. De ligger ved Hardangervidda og Dovre som er sentrale områder for de norske villreinstammene. Dette er eksempel på besøkssentre som i hovedsak er satt til å formidle naturverdier og har formelle avtaler med og autorisasjon fra miljøvernmyndighetene.

Det fins derimot ikke tilsvarende ordninger for formidling av næringer som er avhengig av naturen. Gjennom arbeidet med et «besøkssenter reindrift» foreslår vi at det opprettes et senter med samme **funksjon** som et besøkssenter, men som ikke er tenkt som del av miljøforvaltningens besøkssentersystem.

I hovedtrekk et senter som formidler samisk reindrift som kultur og næring til et publikum bestående av regionens egne innbyggere, tilreisende og målgrupper som kan nås via digital formidling.

ET KRAFTSENTRUM FOR FORMIDLING

Informasjonssenteret for reindriften sin viktigste oppgave vil være å formidle tilgjengelig kunnskap til publikum. Det dreier seg om formidling/informasjon både om forskningsbasert kunnskap og tradisjonskunnskap. Viktige målgrupper er skoleverket, myndigheter, næringsliv og allmennheten.

EN UAVHENGIG OG NØYTRAL AKTØR

³ <https://www.norgesnasjonalparker.no/besokssentre/>

Informasjonssenteret for reindrift skal være uavhengig og nøytral i forhold til de interesser og samfunnssektorer som har ansvaret for å fatte beslutninger om forvaltning av reindriften og reinbeiteområdene. Det er en kritisk suksessfaktor at kunnskapen som blir formidlet både er og blir oppfattet som uavhengig og nøytral i forhold til beslutningstakerne.

EN ARENA OG MØTEPlass FOR SAMARBEID OG SAMHANDLING

En rekke aktører og interesser er knyttet til reindrift, fjell og utmark. Besøksenteret skal være en møteplass og en arena der ulike synspunkter og meninger kan komme fram. Samarbeid og brobygging er viktige stikkord for senterets rolle, og det skal sørge for å ha forankring og legitimitet lokalt og regionalt.

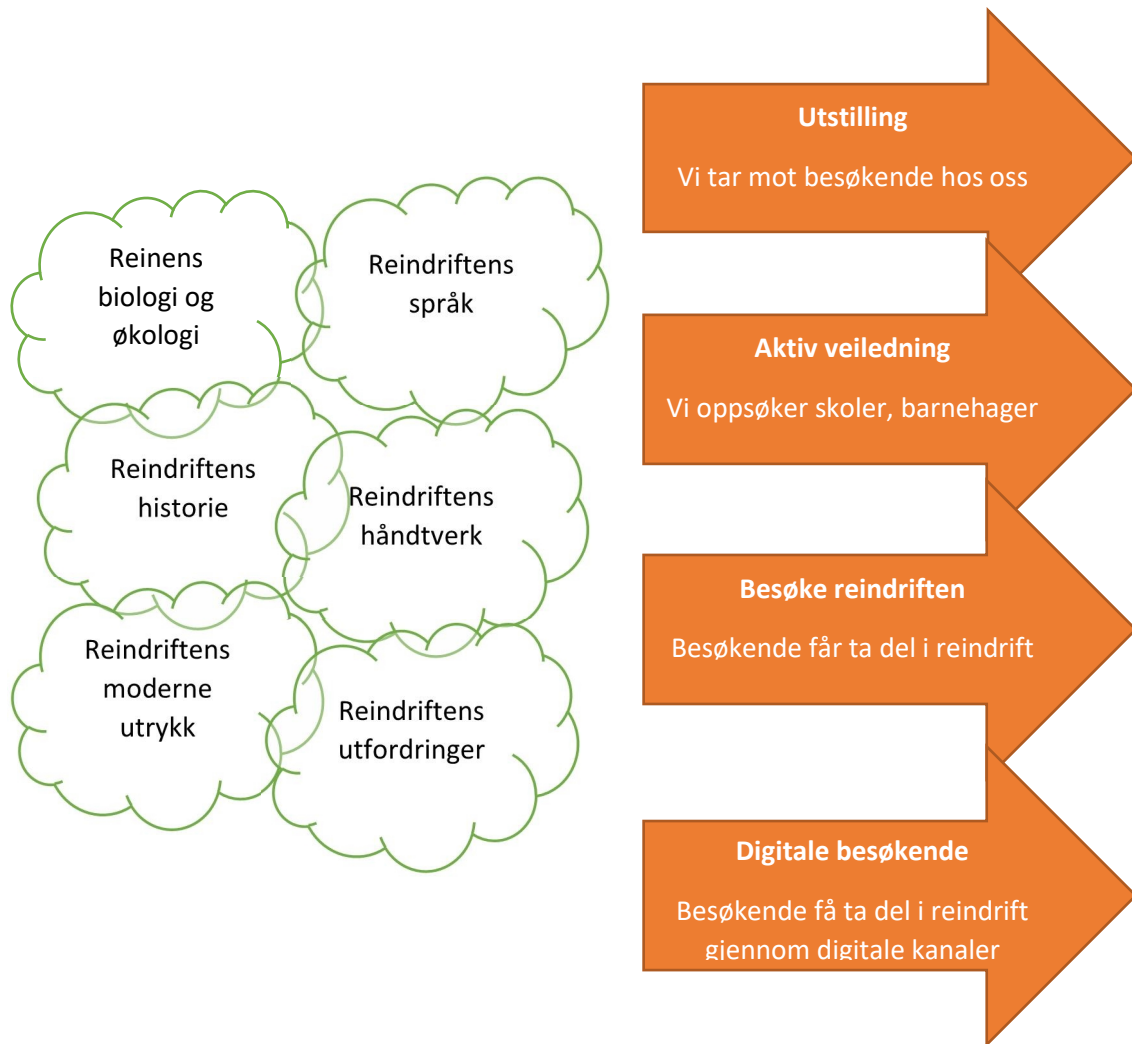
IKKE FORVALTNING, IKKE FORSKNING

Informasjonssenteret skal ikke være et forvaltningsorgan og skal ikke drive myndighetsutøvelse. Men det er mangel på kunnskap om reindrift i mange lokalsamfunn og et besøkssenter kan være med å styrke slik kunnskap. Det bidrar til å synliggjøre og formidle tradisjonskunnskap/arbeidshu og styrke reindriften sin stemme.

Senteret skal heller ikke være en forskningsinstitusjon, men skal samarbeide tett med relevante forskningsmiljøer, og stille lokaler til rådighet for arbeid med forskning, kartlegging og overvåking.

TEMA OG FORMIDLING

Gjennom et hovedprosjekt vil dette grunnlaget bearbeides og endres. Her presenteres et utgangspunkt for videre planlegging.

LOKALISERING OG INFRASTRUKTUR

Kommunen har gjennom Kvæningen næringsbygg et kontorbygg hvor flere aktører er samlet allerede. Verneområdestyret for landskapsvernområdene Kvænangsbotn og Navitdalen har kontor her. Návuona Giellaguovddáš/Kvæningen språksenter for samisk og kvensk har også mye av sine fasiliteter og aktivitet ut fra dette bygget.

Kontorbygget ligger ved E6 og er lett tilgjengelig for vegfarende publikum. Her er allerede i dag definert som en «innfallspport til natur, kultur og næring i Kvæningen» med en liten utstilling som viser glimt fra natur, kultur og næring i området. Det er investert Kr 1,5mill mellom 2015 og 2018. I 2021 investeres det ytterligere midler til skilting.

Bygget er en gammel skole som er bygget om til kontorbygg. Arealet er xxxxxx. Det er pr i dag xx kontorplasser, kjøkken/kantine og en flerbrukssal.

Framtidige behov knyttet til et besøkssenter vil måtte avklares. Men det er sannsynlig at det er nødvendig med noe mer areal. Et signalelement som fanger interessen og skaper opplevelser er drømmen.

SAMARBEIDSPARTNERE

Det er en forutsetning av et besøkssenter som omhandler formidling av samisk reindrift skal eies av reindriften selv. Enten praktisk, ved at distriktene er medeiere i et eierselskap, eller at personer fra distriktene har sentrale roller i prosjektutvikling, styringsgrupper osv.

D-32 Silvetnjárga	Distrikt med beiteområder i kommunen. Potensiell medeier i senter.
D-33 Spalca	Distrikt med beiteområder i kommunen. Potensiell medeier i senter.
D-34 Ábborášša	Distrikt med beiteområder i kommunen. Potensiell medeier i senter.
D-35 Fávrosorda	Distrikt med beiteområder i kommunen. Potensiell medeier i senter.
D-40 Orda	Distrikt med beiteområder i kommunen. Potensiell medeier i senter.
Evtnt andre distrikter	Distrikt med beiteområder i kommunen. Potensiell medeier i senter.
Kvæningen kommune	Mulig prosjekteier. Mulig medeier i et besøkssenter
Kvæningen næringsbygg AS	Mulig prosjekteier. Mulig medeier i et besøkssenter
Kvæningsbotn og Navitdalen verneområdestyre	Mulig medeier i et besøkssenter. Fagressurs.
Statsforvalteren i Troms og Finnmark - reindriftsavdelingen	Mulig medeier i et besøkssenter. Fagressurs.
Kvæningen språksenter - Návuona giellaguovddáš - Naavuonon kielikeskus	Mulig medeier i et besøkssenter. Fagressurs.
Sametinget - Sámediggi	Mulig finansiering. Mulig medeier i et besøkssenter. Fagressurs.
Omstillingsstyret i Kvæningen	Mulig finansiering. Mulig medeier i et besøkssenter
Skoler og barnehager i området	Målgruppe for
Troms og Finnmark Fylkeskommune	Mulig finansiering. Mulig medeier i et besøkssenter. Fagressurs.
Lokale grendelag	
Lokale foreninger	
Bedrifter	
Privatpersoner - ressurspersoner	

Omstillingsprosjektet Kautokeino	
Statskog	Grunneier. Mulig finansiering. Mulig medeier i et besøkscenter. Fagressurs.

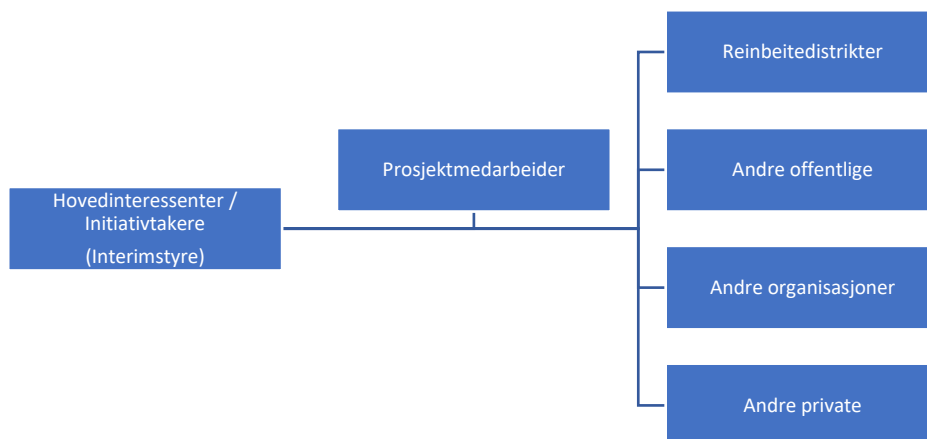
Aktørene vil bli kontaktet som del av forprosjektet og det vil bli drøftet mulige bidrag inn i et hovedprosjekt, forventninger, innspill til idégrunnlaget og annet.

ORGANISERING AV FORPROSJEKT

Initiativ til denne prosessen er ble tatt etter en idé i Kvænangen næringsbygg. Leietakere i næringsbygget har etter det bearbeidet idéen sammen og funnet grunnlag for å jobbe frem et forprosjekt. I forprosjektet er det ingen formell eier og prosjektstruktur, men et samarbeid mellom flere interessenter. Kvænangen næringsbygg er uansett ansvarlig for arbeidet. Návuoana Gielleguovddáš/Kvænangen språksenter og sekretariatet for landskapsvernområdene i Navitdalen og Kvænangsbotn og Kvænangen kommune bidrar.

Første fase av prosessen skal ledes av en **prosjektmedarbeider** som har som oppgaver beskrevet i dette notatet pkt 1.

Interessentene som sammen avgjør om det er grunnlag for å arbeide videre med et besøkscenter er; reinbeitedistrikter, andre offentlige, andre organisasjoner (eks lag- og foreninger) og private aktører.

Det tas sikte på å etablere en fast organisasjon og et interimsstyre før igangsetting av hovedprosjekt.

Prosjektmedarbeideren vil ha en spesielt viktig funksjon i denne fasen av arbeidet. Det er viktig at alle mulige samarbeidspartnere blir informert om idéen og får mulighet til å bidra for forbedring av denne. Det er en fordel hvis prosjektmedarbeideren kan samisk og har kjennskap til reindriftsnæringen.

Gjennomføring

	Jan- mars	April- juni	Jul - sept	Okt - des
Forarbeid – etablering av ad hoc arbeidsgruppe.	x			
Prosessplan	x			
Interessentanalyse	x			
Møter og samtaler med alle interesser – bearbeiding av idégrunnlag.		x	x	
Etablering av interimstyre for prosjekt			X	
Prosjektplan ferdig			x	
Søknader til hovedprosjekt				X

FINANSIERING AV FORPROSJEKTET

UTGIFTER	SUM	Merknad
Lønn prosjektleder	kr 73 333	16 uker 40% stilling
Møteutgifter	kr 10 000	Reise, bevertning, annet
Data tlf	kr 15 000	Datamaskin, telefon
Kontor	kr 12 000	Kontorhold
Prosjektgruppa	kr 67 500	Andre medvirkende innsats
SUM	kr 177 833	

FINANSIERING			
Egeninnsats	kr 44 458	25 %	
Omstillingsprosjektet	kr 133 375	75 %	
SUM	kr 177 833		

HVA MÅ AVKLARES I ET HOVEDPROSJEKT?

Hvis forprosjektet/forarbeidet konkluderer med at det er interesse for videre arbeid, må det på plass et hovedprosjekt. Det er først gjennom hovedprosjektet at planleggingen kan detaljeres og konkrete avklaringer gjøres.

I hovedsak er det tre «arbeidspakker» eller del-prosjekter

1. TEMA OG FORMIDLING

Hvilke tema skal senteret ta for seg?

Det lages en formidlingsplan ved hjelp av profesjonelle aktører.

2. ORGANISASJON

Det må stiftes en organisasjon «Besøkscenter tamrein» med et avklart eierskap. Hvilke type selskap skal besøkscenteret være? Stiftelse, aksjeselskap, annet?

Hvem skal senteret samarbeide med? Og hvordan? I dag er senteret samlokalisering med Návuona Gielleguovddáš/Kvænangen språksenter og sekretariatet for landskapsvernområdene i Navitdalen og Kvænangsbøtn. Hvilke andre aktører er aktuell?

3. LOKALITETER OG INFRASTRUKTUR

Planlegge og prosjektere lokaliteter for et besøkscenter. Skisse/forprosjekt.

I tillegg vil alle arbeidspakkene forholde seg til finansiering

Finansiering - Etablering kan finansieres med prosjektmidler fra kommunen, omstillingsmidler, Fylkeskommunen, Sametinget, Kvænangen kraftverk, Statskog, Sparebanken Nord-Norge m.fl. Senteret kan ikke drives med salgsinntekter, men med driftstilskudd fra offentlige instanser, gjerne gjennom avtaler og spleiselag.

Hovedprosjektet må driftes av en prosjektmedarbeider med en styringsgruppe (styret for besøkscenter?) og arbeidsgrupper tilknyttet hver arbeidspakke.

Arkivsaksnr: 2021/5566-2

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 28.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre	20/21	27.05.2021

Vedlikehold av Gearbbethytta. Dispensasjon for transport og byggetiltak.

Forvalters innstilling

I medhold av verneforskriften for Kvænangsbotn landskapsvernområde gjøres følgende vedtak.

Etter verneforskriftens pkt 1.2 kan vedlikehold av Gearbbethytta, slik det er beskrevet i søknad, gjennomføres uten spesiell godkjenning fra forvaltningsmyndigheten. Men det omfatter da ikke utvidelse eller ombygging.

Etter verneforskriftens pkt 1.3 gis det tillatelse til mindre utvidelse av eksisterende vedskjå. Det vektlegges at tiltaket ikke anses å gi negative konsekvenser for vernets formål.

Etter verneforskriftens pkt 6.3 e) gis det dispensasjon for frakt av utstyr og materialer til Gearbbethytta med helikopter. Det settes ingen grense for antall turer, men legger til grunn at flygingen kan skje over en eller to dager.

Tiltakene er vurdert i forhold til bestemmelsene i naturmangfoldloven § 8-12.

Klage på vedtak må gjøres innen 3 uker fra vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes til verneområdestyret som vurderer saken på nytt før den eventuelt sendes til Statsforvalteren hvis verneområdestyret opprettholder sitt vedtak.

Saksopplysninger

Statskog har i e-post av 21 mai 2021 sendt søknad tilknyttet vedlikehold av Gearbbethytta. Hytta står ved Gearbbetvannet om lag 2,5km innenfor grensene til Kvænangsbotn landskapsvernområde.

Søknaden omfatter følgende tiltak:

- Vedlikehold av hytta herunder heving av mur med en steinrast. Nye vinduer. Isolasjon i gulv. Tekking av tak med torv.
- Utvidelse av vedskjå for montering av nytt komposteringstolett. Muntlig opplyst til å bli inn til 3-5m² utvidelse i bakkant.
- Uttak av stein som skal brukes til heving av mur. Trolig 20-40 mindre steiner.
- Transport av materialer med helikopter. Anslagsvis 15-20 turer på en til to dager.

Tiltak planlegges gjennomført i perioden mellom juni og høst 2021.

De tiltakene som er beskrevet, berører reglene i verneforskriften knyttet til inngrep i landskap pkt 1.. Reglene angir at alle tiltak som kan endre eller virke inn på landskapets karakter eller særpreg ikke skal gjennomføres. Det omfatter alle former for inngrep for eksempel ombygging av bygninger og uttak av steiner og masse. Forskriftens pkt 1.2 angir tiltak som likevel kan gjennomføres uten søknad. Det er blant annet vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger, men ikke ombygging og utvidelse.

Forskriftens pkt 1.3 angir at det i tillegg kan gis tillatelse til ombygging og utvidelse av bygninger.

Motorferdsel reguleres av pkt 6. Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt, men det kan gis dispensasjon for transport av utsyr og materialer med helikopter eller på vinterføre jmf pkt 6.3 e).

For at det skal kunne gis dispensasjon må generelle vilkår være oppfylt. Det ene er at det må foreligge en hjemmel, for eksempel som spesifisert dispensasjonsbestemmelse, og tiltakene kan ikke stride mot verneformålet.

Formålet med Kvænangsbotn landskapsvernområde/Baðaávžži ja Gearbbet suodjemeahcci/Niemenaikun ja Kärpikän suojeluuala er å ta vare på et natur- og kulturlandskap i et dalføre med variert og særpregede skog-, fjell- og vassdragsnatur, som er lite berørt av tekniske inngrep og som skaper identitet for kvensk og samisk kultur.

Videre er formålet å:

- *ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer*
- *ta vare på særpregede og vakker vassdragsnatur*
- *ta vare på særpregede flora og fauna*
- *ta vare på landskapselement og kulturminner som vitner om samisk reindrift og sjøsamisk og kvensk bruk av området.*

Allmennheten skal ha anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Også for tiltak som er innenfor rammen av en spesifisert dispensasjonsbestemmelse må det foretas en selvstendig vurdering av om dispensasjon skal gis. Når forskriftene bruker formuleringer som “kan gi tillatelse til” eller “kan gi dispensasjon til” betyr ikke det at forvaltningsmyndigheten skal gi dispensasjon, men at forvaltningsmyndigheten kan vurdere om en søknad gir grunnlag for å gi dispensasjon.

Det er kun aktiviteten eller tiltaket som direkte følger av den aktuelle bestemmelsen det kan gis dispensasjon til. Selv om bestemmelsens ordlyd er tydelig kan det være utgangspunktet for tolkninger. Dispensasjonsadgangen også vurderes i lys av verneformålet, naturforholdene i det enkelte område mv. I behandlingen av søknader om dispensasjon etter spesifiserte dispensasjonsbestemmelser skal også de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 –12 vurderes.

Vurdering

Vedlikehold av Gerbbethytta - Vedlikehold forstås i plan- og bygningslovens forstand – arbeid som er nødvendig for å opprettholde kvalitet på bygning, arbeid som sikrer at bygningen fungerer etter hensikten. I grove trekk omfatter det tiltak som ikke endrer bygningens fasade/uttrykk eller endringer i bærende eller stabiliserende deler av konstruksjonen.

Etter beskrivelsen gitt i e-post anser vi dette tiltaket for å være vedlikeholdstiltak.

Utvidelse av vedskjå – etter beskrivelsen omfatter det tiltaket en utbygging i bakkant av vedskjåen på inn til 5m2. Dette for å få plass til en biokomposteringsstolett. Selv om det er et lite inngrep og kun vil være synlig hvis en står tett på, så er det i verneforskriften definert som søknadspiktig jmf pkt 1.3 .

Vi anser dette tiltaket som en mindre endring, og at det vil gi minimale konsekvenser. Det skal evt utvides i bakkant. Det er en bergvegg bak som gjør at utvidelsen ikke vil synes. Det vil derfor ikke gi endringer som vises med mindre en står tett på.

Transport med helikopter – Omsøkt tiltak er innenfor rammen av en spesifisert dispensasjonsbestemmelse pkt 6.3 e). Det søkes om å frakte materialer og utstyr fra lokalitet nær vei til området ved hytta. Selve flyturen tar noen minutter, så selv med 15-20 løft vil arbeidet gjøres i løpet av en dag.

Vi anser aktiviteten til å ha potensiale til å forstyrre andre besøkende, fugle- og dyrelivet i området.

Generell vurdering av tiltakene

Hovedhensikten med tiltakene er å gjøre vedlikeholdsarbeid og forbedring av et viktig tilbud for friluftstilbud i Kvænangsbotn.

I Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder har det blitt gjennomført noe kartlegging av dyrelivet, og noen av observasjonene er av eldre dato. Det er registrert rødlista fuglearter og dyrearter i de områdene som er tenkt benyttet til dette formålet. Det er også gjennomført en sårbarhetsanalyse.

Vi legger til grunn av den mest sårbare perioden for både fugler og dyr er over fra midten av juli, og at forbigående forstyrrelser ikke vil gi varige negativ effekt av betydning. Vi vektlegger særlig at varigheten er kort.

Formålet med Kvænangsbotn og Navitdalen landskapsvernområder inkluderer å gi allmennheten adgang til friluftsliv i et slikt område. Videre skal all ferdsel og aktivitet skje hensynsfullt og varsomt slik at det ikke, blant annet, forstyrrer vilt, tamrein eller er til ulempe for andre brukere.

I denne saken vurderes formålet med tiltakene til være viktig nok til at det overgår de mindre negative konsekvensene aktiviteten potensielt vil ha på dyrelivet, herunder også tamrein. Videre vurderes ulempen tiltaket vil ha for de besøkende i området som relativt lav, da det vil gjennomføres i kortere periode.

Omsøkt aktivitet er planlagt gjennomført i tid hvor det kan være rein i området. Det er viktig at gjennomføringen av tiltaket skjer i forståelse med utøvere av reindrift i området. Det vil si at de kontaktes og at de får anledning å påvirke når transporten skal foregå. Det er normalt lite besøkende i landskapsvernområdet i tiden tiltaket vil gjennomføres,

Vurdering etter nml §8-12.

Kunnskapsgrunlaget vurderes som godt nok til å fatte beslutning i denne saken, jf. nml § 8, og en mulig dispensasjon vil ikke stride mot føre-var-prinsippet jf. nml § 9. Bruk av ATV vil foregå over et kort tidsrom.